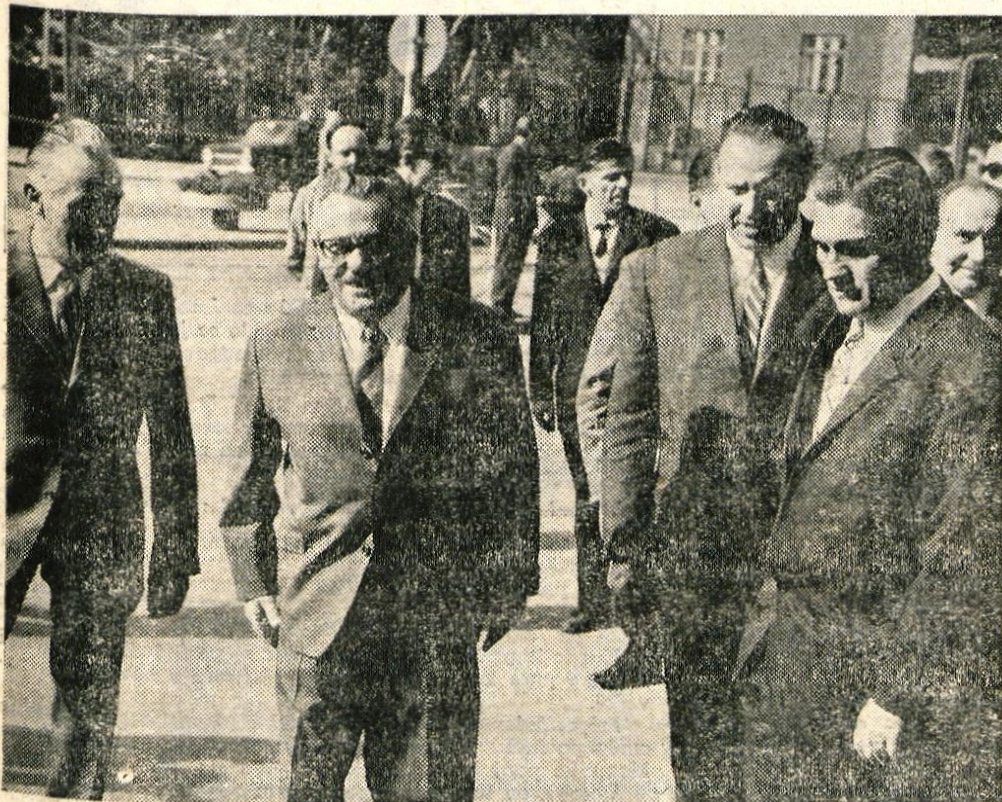

Ustanovitelji: obč. konference SZDI
Jesenice, Kranj, Radovljica, Šk. Loka
in Trzin. — Izdaja CP Gorenjski tisk
Kranj. — Glavni urednik Igor Janhar
— Odgovorni urednik Albin Učakar

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE DELOVNEGA LJUDSTVA ZA GORENJSKO

Včeraj, 9. oktobra, je bilo v prostorih jeseniške Kazine posvetovanje o problematiki slovenskega železarstva. Pogovorov so se poleg predstavnikov železarn z Jesenic, Raven in Stor udeležili tudi član sveta federacije Edvard Kardelj, predsednik republiškega izvršnega sveta Stane Kavčič in predsednik CK ZKS Franc Popič. Namen sestanka je bil seznaniti visoke goste s sedanji uspehi slovenskega železarstva in s problemi, ki ob tem nastajajo. (Ib) — Foto: F. Perdan

Sejem obrti in opreme v Kranju

Predsednik strokovnega odbora za obrt v Kranju tovariš Maks Drobež bo danes (sobota) ob 9. uri v delavskem domu v Kranju odprl III. sejem obrti in opreme. Sejem bo odprt vsak dan od 8. do 19. ure do 19. oktobra.

Romunski veleposlanik na Jesenicah

Včeraj dopoldne je bil na vljudnostnem obisku v jeseniški Železarni romunski veleposlanik v Jugoslaviji Vasile Sandru s soprogo. Predstavniki Železarn so ga seznanili z dosedanjim sodelovanjem med jeseniško oziroma slovenskimi železarnami in železarnami Romunije ter o nadaljnjih možnostih sodelovanja. Gostje so si ogledali tudi nove valjarne na Beli. Ob tej priliki je direktor jeseniške Železarn mag. inž. Peter Kunc izročil visokemu gostu spominsko darilo.

Na sejmu bo letos sodelovalo preko 70 razstavljalcev, medtem ko jih je bilo na lanskem drugem sejmu okrog 60. Sodeč po prijavih oziroma razstavljalcih bo letošnji sejem kvalitetnejši od lanskega, saj je med razstavljalci 10 obrtnih podjetij, lani pa sta bili na sejmu zastopani samo dve. Na sejmu pa sodeluje tudi 10 trgovskih podjetij. Ta bodo prodajala obrtniške izdelke za široko potrošnjo. Razen domačih razstavljalcev zasebne in družbene obrti, pa na letošnjem sejmu sodelujeta tudi dva razstavljalca iz sosednje Avstrije in Italije. Zato pričakujejo, da se bodo med letošnjim III. sejmom obrti in opreme v Kranju pokazale tudi možnosti za sodelovanje domače oziroma gorenjske obrtne dejavnosti z zamejsko. Kolikšno je pri sosedih zanimanje za našo obrt, pa pove tudi podatek, da so za današnjo otvoritev napovedali obisk predstavniki tržaške in videmske zbornice. A. Z.

Cesta Šk. Loka — Žabnica odprta

Včeraj ob 12. uri je predsednik škofjeloške občine Zdravko Krvina odprl obnovljeni del ceste Kranj — Skofja Loka na odcepu Stari dvor — Žabnica, ki jo je

v rekordnem času uredilo Cestno podjetje iz Kranja. Dolžina ceste je 3,2 km, široka je 6 m in ima ob robu bankine v širini 0,75 m, ki so makadamske. Pred začetkom del so morali odstraniti 11.300 kubičnih metrov starega asfalta in odkopati 2100 kubičnih metrov humusa ter 4600 kubičnih metrov zemlje. Na novo pa so nasuli 2500 kubičnih metrov zemlje in 12.800 kubičnih metrov tampona. Cesto so zaradi boljše preglednosti na nekaj mestih tudi malo prestavili. Zaradi vlažnega terena so jo tudi dvignili za približno pol metra. Poleg ceste so uredili še 20 priključkov krajevnih cest in pet avtobusnih postajališč. (Ib) — Foto: F. P.

Od 1. do 31. oktobra 1970
reklamna prodaja
»JESEN V KOKRI«

V vseh prodajalnah Kokre nagradno žrebanje nakupov prek 30 din. 1000 lepih dobitkov!

Cenjeni potrošniki!

V vseh naših prodajalnah vam te dni nudimo poleg odlične izbire pletenin, perila, tekstila, konfekcije in drugega blaga za široko potrošnjo še razno blago po znižanih cenah.

Izkoristite ugodno priložnost in obiščite prodajalne Kokre

mešanica kav
EKSTRA

VSAKOMUR PRIJA
KAVA ŠPECERIJA

Pred dnevi je Stane Dolanc, član izvršnega biroja predsedstva CK ZKJ, obiskal Škofjo Loko. S predstavniki družbenopolitičnih organizacij skupščine občine in delovnih organizacij se je pogovarjal o perečih mednarodnih vprašanjih. — Foto: F. Perdan

Zasedanje občinske konference ZKS Radovljica

V torek, 6. oktobra, je bilo v Radovljici III. zasedanje občinske konference ZKS, ki sta se ga udeležila tudi sekretar medobčinskega sveta ZKS za Gorenjsko Polde Kejžar in Martin Košir, član CK ZKS.

Na konferenci so spregovorili o nadaljnjem razvoju samoupravljanja v delovnih organizacijah in vlogi komunistov pri tem, izvolili so delegata za prvo zasedanje zvezne konference ZKJ, ki bo predvidoma še oktobra letos ter pregledali delo komiteja občinske konference ZK.

Referat o razvoju samoupravljanja v delovnih organizacijah je prebral član komiteja občinske konference Janez Smole. Poudaril je, da kopičenje samoupravnih funkcij v ozkih grupah, odtujevanje pristojnosti odločanja neposrednim proizvajalcem in enotam združenih podjetij ter odtujevanje materialne osnove samoupravljanja zahteva, da občinska konferenca o teh zadevah spregovori, oceni stanje in s

konkretnimi sklepi naloži komunistom določene naloge glede nadaljnjega razvoja samoupravljanja v delovnih organizacijah. Obravnava te problematike je tudi nadaljevanje prizadevanj, da bi se čimbolje pripravili za II. kongres samoupravljavcev, ki bo prihodnje leto v Sarajevu.

Sledila je živahna razprava, v kateri se je oglasil tudi član CK ZKS Martin Košir. Govorniki so se zavzeli, da bi napravili v nekaj podjetjih v radovljiški občini analizo samoupravljanja in samoupravnih odnosov in pri tem kritično ocenili, do kje smo sprostili pobudo delovnega človeka. Stopnjo samoupravljanja je moč oceniti tudi po ureditvi statutov, seveda ob upoštevanju, da se določila zapisana v statutu v praksi tudi izvajajo. Komite pri občinski konferenci, ki pregleduje pravilnost in zakonitost statutov delovnih organizacij, je ugotovil, da je samouprava v nekaterih podjetjih urejena bolj deklarativno. Seveda velja pri tem

pripomniti, da pri tem niso upoštewane dejanske razmere, vendar pa iz izkušenj vemo, da le-te zaostajajo za statutarno ureditvijo.

Za delegata na prvi konferenci ZKJ sta kandidirala inž. Anton Černe iz Radovljice in Kokej Valentin iz Škofje Loke. Člani radovljiške konference so se odločili za prvega, kar pa seveda ni še dokončna odločitev, ker sestavlja volilno enoto vseh pet gorenjskih občin.

Predsednik komisije za družbeno ekonomske odnose in ekonomsko politiko Jože Vidic je prosil za razrešitev te funkcije zaradi preobremenjenosti in pogojev dela. Konferenca je predlogu ugodila in za novega predsednika komisije izvolila Cuznarja Franca.

L. Bogataj

ta teden

5. oktobra 1934

Je začela izhajati v Dolnji Lendavi Ljudska pravica glasilo delavcev in kmetov, legalen partijski list. Do preselitve lista v Ljubljano oktobra 1935 ga je urejal Miško Kranjec, nato pa do prepovedi 6. marca 1936 Ivan Kreft.

10. oktobra 1943

Je bil v Kočevski Reki I. kongres zveze slovenske mladine.

9. oktobra

Je podlegel atentatu v Marsellu kralj Aleksander Karadjordjevič.

9. oktobra

Je umrl slovenski elektroinženir, publicist in šahist prof. dr. Milan Vidmar.

občan sprašuje

Kdaj se bo skrajšala čakalna doba v otroškem dispanzerju in šolski ambulanti v zdravstvenem domu v Kranju?

V poltedniku Glas je 3. 10. 1970 anonimni pisec v rubriki Občan sprašuje postavil vprašanje »Kdo se je zmotil?« Zaradi točnega informiranja javnosti in kot odgovor postavljenemu vprašanju dajemo naslednje pojasnilo:

S soglasjem skupščine občine Kranj št. 38-8/1969-04 z dne 23. 4. 1970 zaračunavamo kot posebne stroške predpakiranja in priprave mesa v višini 0,80 dinarja za meso, ki se prodaja kot predpakirano.

V konkretnem primeru je račun takle:

31 dkg svinjskega mesa (kare) z vraščenimi kostmi po	19,00 = 5,89
stroški predpakiranja	0,80
Skupaj	6,69

Kupec je plačal 6,70 dinarjev, ker se na 0,01 dinarja zaradi ukinitve pare kot denarne enote zaokrožuje navzgor ali navzdol.

Pripominjamo, da imajo sorodne organizacije približno enake postavke za tovrstno prodajo mesa, npr. Mercator 1 din, Mesarsko podjetje Radovljica 0,90 dinarja itd.

Upamo, da smo s tem pojasnilom odgovorili na vprašanje »Kdo se je zmotil?«

Kmetijsko živilski kombinat Kranj, obrat Klavnica

Zahvaljujemo se vam za hiter odgovor. Menimo pa, da do vprašanja ne bi prišlo, če bi bili na nalepkah vsi podatki. Torej tudi cena za takomimovano predpakiranje.

Uredništvo

Graditelje, ki za betonska dela lahko uporabijo stare betonske pragove, obveščamo, da smo jih deponirali ob cesti med tovarnama Iskra in Planika. Dostopni so z vsemi vrstami vozil in so brezplačni.

Podrobne informacije dobi lahko vsakdo pri nadzorništvu proge v Kranju, Kolodvorska 9.

Sekcija za vzdrževanje prog
Jesenice

S

ZAVAROVALNICA SAVA
PE Jesenice

posreduje na javni licitaciji prodajo karambollanega vozila RENAULT R 10, ev. štev. KR 143-79, leto izdelave 1968, z 79 900 prevoženimi kilometri. Ogled vozila je možen vsak dan od 6. do 14. ure v prostorih servisa Transturist na Bledu. Izklicna cena je 7800.

Licitacija bo v sredo, dne 14. oktobra 1970, ob 12. uri v prostorih Zavarovalnice Sava PE Jesenice, C. maršala Tita 16. PE Jesenice bo sprejemala ponudbe v zaprtih ovojnicah na dan licitacije do 12. ure.

Občinska konferenca SZDL in občinski sindikalni svet Kranj obveščata občane, da bo v četrtek, 15. 10. 1970, ob 17. uri v sejni dvorani občinske skupščine Kranj

javna razprava

o nadaljnjem razvoju stanovanjskega gospodarstva in konkretnih razmerah v stanovanjskem gospodarstvu o občini Kranj.

Razpravo bosta vodila ing. Boris Mikuš, republiški sekretar za urbanizem, in Ivo Miklavčič, direktor Podjetja za stanovanjsko in komunalno gospodarstvo Kranj.

VABIMO VAS NA

**RAZSTAVO
IN PRODAJO
POHIŠTVA
SLOVENIJALES**

**SEJEM OBRTI
IN OPREME**

OD 10. 10. DO 19. 10. 1970

V DELAVSKEM DOMU

KREDIT DO 10000.- BREZ POROKOV

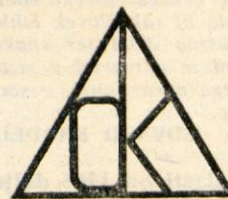
POPUST 5%
BREZPLAČEN PREVOZ

TRŽIČ

Predstavniki družbenopolitičnih organizacij in občinske skupščine Tržič so se v torek sestali, da se pogovore o sodelovanju tržiške mladine na republiški poslavi 25-letnice OZN, ki bo v Idriji 25. oktobra. Razgovora sta se udeležila tudi predsednik občinske konference ZMS Idrija in predsednik republiškega odbora za proslavo 25-letnice združenih narodov. Te proslave se bo udeležilo 80 mladih iz Tržiča, predstavnikov šol, mladinske in specializiranih mladinskih organizacij.

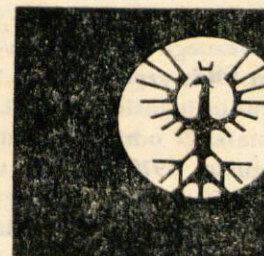
-ok

Obrtno podjetje
**OKOVJE
KAMNA GORICA**

obvešča cenjene bralce, da razstavlja svoje najnovejše izdelke na obrtniškem sejmu v Kranju od 10. do 19. oktobra 1970.

ZA OBISK SE PRIPOROČAMO!

CREINA

**Turistična poslovalnica
»Creina« ponovno
organizira jesenske
popoldanske prevoze**

v TRBIŽ

**Vabimo vas na
prvi prevoz
dne 16. oktobra**

Creina Kranj

Resnica o sporazumevanju

(med državo in katoliško cerkvijo v socialistični Jugoslaviji)

»Ne samo politično škodljivo, ampak tudi nepravilno bi bilo, če bi se komunisti postavili na stališče, da je religiozno prepričanje nekega človeka samo po sebi ovira, da bi tak človek lahko pošteno in zavestno delal ter enakopravno sodeloval in ustvarjal v sistemu socialističnega upravljanja, v socialističnem graditvi...«

EDVARD KARDELJ

Vrsta dogodkov v zadnjih letih, zlasti od 1966 dalje, še posebej pa v zadnjih mesecih, je zopet vzbudila v javnosti zanimanje za verska in cerkvena vprašanja pri nas, kakor temu pravimo v dnevnem političnem jeziku. Naj naštejem nekatere od teh dogodkov: podpis protokola (zapisnika) o razgovorih med vlado SFRJ in Vatikanom v letu 1966; izmenjava pisma med predsednikom Titom in papežem Pavlom VI., obisk predsednika zveznega izvršnega sveta M. Špiljka pri papežu v letu 1968; vzpostavitev vladnih odposlanstev pri Vatikanu in jugoslovanski vladi; vzpostavitev polnih diplomatskih odnosov med Vatikanom in Jugoslavijo avgusta 1970; obisk vaticanskega državnega tajnika A. Casarolija v Beogradu, Zagrebu in Ljubljani 1970 in končno še vesti, da se bo predsednik Tito ob državnem obisku v Italiji verjetno srečal tudi s papežem Pavlom VI. O teh dogodkih je poročal dnevni tisk, radio, televizija in še posebej tudi katoliški verski list Družina.

Ne glede na več ali manj izčrpana časopisna in RTV poročila o razvoju odnosov med našo državo in katoliško cerkvijo pa so omenjeni dogodki sprožili med ljudmi, komunisti in nekommunisti, verujočimi in neverujočimi tudi različna ugibanja, komentarje, ugovore, celo proteste pa tudi napovedi glede prihodnosti. Vse to je vsaj deloma razumljivo. Ne smemo namreč pozabiti, da so bili v preteklosti med našo državo in katoliško cerkvijo hudi spori in spopadi. Spominimo se npr. politike cerkvene organizacije med osvobodilno vojno, ko so ljubljanski škof in mnogi duhovniki v imenu vere zahtevali od vernikov, da se borijo proti osvobodilnim partizanskim enotam, proti komunistom, kot so tedaj govorili duhovniki s prižnic. Pa tudi dobrih deset let po vojni (1945—1955) je bila cerkvena politika hudo nasprotna novi socialistični državi in družbeni ureditvi. Državni organi so seveda na ta nasprotovanja in kršitve zakonov ostro odgovarjali: prenekateri duhovnik se je v teh časih moral zagovarjati pred rednim sodiščem.

SKRAJNOSTI V MNENJIH

Ko so se po letu 1960 (kmalu zatem, ko je prišel na vodstvo katoliške cerkve papež Janez XXIII, ki je korenito menšal cerkveno politiko tudi do socializma in socialističnih držav) začela kazati prva vidnejša znamenja izboljšanja odnosov med državo in cerkvijo in ko je prišlo tudi do prvih sporazumov, smo lahko slišali, poleg splošnega odobravanja med večino ljudi — verujočih in neverujočih, tudi troje zanimivih, a skrajnih mnenj:

Po prvem mnenju naj bi zблиžanje med cerkvijo in državo pomenilo izdajstvo socialističnih in komunističnih idealov. Država je kapitulirala, pokleknila pred cerkvijo, priznala je njeno nadvlado, pravijo. Državni in partijski voditelji so pozabili, koliko krvi je preteklo med vojno. Zbližanje cerkve in države pomeni potuho bivšim belogardistom. Državno in partijsko vodstvo se obrača po vetru, s tem pa zabija nož v hrbet vsem padlim in živim borcem za svobodo. Kam vse to vodi?

Drugo skrajno mnenje poudarja, da pomeni zблиžanje oz. pomirjenje med socialistično državo in cerkvijo zmagoslavje cerkve. Komunisti so, tako pravijo, med vojno in po vojni storili vse, da bi cerkev in vero uničili. Pre-

ganjali so duhovnike in vernike, jih po nedolžnem gnali pred sodišča, zapirali so cerkve, vernikom so prepovedovali obiskovati cerkve in jim na vsakem koraku gledali pod prste, toda svojega cilja niso dosegli. Cerkev je vzdržala vse napade, tegobe in preganjanja. In končno je socialistična država le morala priznati njeno moč in ugled in se z njo sporazumeti. Komunisti so potisnjeni tako k zidu in za cerkev se zdaj obetajo novi časi zmagoslavja.

Tretji skrajneži pa z ogorčenjem tarnajo, da je cerkev pokleknila pred komuniste in socialistično državo. Papež, škofje in duhovniki so pozabili tisto, kar so dolgo sami učili: da je komunizem najhujše zlo na svetu, da se morajo pravi kristjani boriti proti socializmu, da bi v svetu vzpostavili krščanski družbeni red in državo. Ni res, da so se socialisti in komunisti spremenili. Ostali so tisto kar so bili: najhujši sovražniki vere in cerkve. In s takimi se zdaj papež in drugi cerkveni voditelji dogovarjajo. Kam vse to pelje? To je izdajstvo krščanstva!

Kolikor poznam razpoloženje ljudi in njihove poglede, moram reči, da so opisana skrajna mnenja zares v manjšini. Kljub temu pa je prav, da smo jih omenili. Prav je to zato, ker v kraju, kjer taki skrajneži žive, ustvarjajo nove napetosti, prepire, dvome in nezaupanja. Resnici na ljubo pa moram še reči, da k »prilivanju olja na ogenj« sem in tja prispeva tudi pisanje v verskem listu Družina. Mislim zlasti na tiste članke, komentarje in izjave posameznih cerkvenih funkcionarjev, ki skušajo ustvariti vtis, kot da je bila pri nas doslej cerkev pomembno okrnjena v marsikaterih pravilih, in da je zdaj prišel čas, da vse te pravice dobi. Tako pisanje na eni strani vzbuja varljiva in neuresničljiva upanja pri njih, na drugi strani pa neutemeljen strah in ogorčenje. Ne morem se znebiti občutka, da takšno (čeprav posamično) pisanje v Družini hoče »mobilizirati« javno mnenje vernikov, da bi tako ali drugače »podprli« različne zahteve in želje cerkve. Prepričan sem, da ta cerkvena politika ne prispeva k sporazumevanju, marveč se od njega oddaljuje.

Kakšna je potemtakem resnica o sporazumevanju med socialistično državo in katoliško cerkvijo pri nas?

ZDENKO ROTER
(Se bo nadaljevalo)

Založba

MLADINSKA KNJIGA

je izdala delo
z naslovom

Bevkova knjiga

Knjiga prinaša izbor odlomkov in del iz opusa najplodovitejšega slovenskega pisatelja. Mlade in odrasle bralce bo vodila v svet najbolj priljubljenega mladinskega pisatelja, v svet njegovega bogatega življenja in neumornega vsestranskega umetniškega dela.

Knjiga je urejena po razdelkih:

Pisatelj o sebi in svojem delu;
Naš veliki mladinski pisatelj;
Iz domačijskih korenin;
Znamenja na nebu;
Lajajmo, lajajmo, moji otroci;
Dozorela je naša pravica.

Uvod knjigi, ki naj bi izšla ob pisateljevi 80-letnici, je napisal Ivan Potrč, pisateljevo kronologijo je sestavil France Dobrovoljc, poglavje: Popisi in bibliografski zapisi Bevkovih knjižnih izdaj in prevodov je prispeval Bogomil Gerlanc, ki je knjigo tudi uredil in opremil z opombami.

Knjiga v formatu 24 × 17 cm ima 216 strani in je opremljena z barvnim ščitnim ovitkom, na katerem je portret pisatelja Bevka. Cena: br. 25 din, cpl. 40 din.

Knjigo lahko kupite v vseh knjigarnah, naročite pa pri poverjenikih na šolah in v podjetjih ali neposredno pri Oddelku za direktno prodajo Mladinske knjige, Ljubljana, Titova 3.

EXPORT
KOVINOTEHNA

IMPORT

Celje

Blagovnica Fužinar Jesenice

Reklamna prodaja!

Na sejmu obrti in opreme v Kranju
od 10. do 19. oktobra 1970

- pralni stroji, hladilniki, šte-
- dilniki, peči, televizorji, go-
- spodinjski pribor, keramika

Izredni sejmski popust do 50 odstotkov — Kredit brez obresti in porokov — Brezplačna dostava

Obiščite naš razstavní prostor na III. sejmu obrti in opreme v Kranju od 10. do 19. 10. 1970.

ŠIPAD Kranj

Cesta JLA 6 (nebotičnik)

Nudimo veliko izbiro pohištva —
5 odstotkov popusta — brezplačen
prevoz do 30 km — kredit 10000
din odobrimo takoj!

Komisija za delovna razmerja turistično prometnega podjetja

Creina Kranj

razglašá naslednja prosta delovna mesta:

a) za DE hotel Creina z gostinskimi obrati

1. receptorja — vodja izmene
2. gospodinje hotela
3. blagajnika (3. del. mesta)
4. prodajalca v snack baru
5. čistilke

b) za DE servis Labore avtokleparja

c) za DE avtobusna postaja z mestnim prometom administratorja (za določen čas)

d) za DE potniški promet več avtobusnih sprevednikov

Pogoji:

pod a)

1. višja ali srednja izobrazba ekonomsko-turistične smeri, znanje 3 svetovnih jezikov in 3 leta prakse na delu v recepciji
2. višja gospodinjstva šola — znanje 2 svetovnih jezikov in 3 leta prakse na delovnem mestu.
3. ekonomska srednja šola ali hotelska šola in 2 leti prakse na registerskih blagajnah.
4. KV trgovec (moški) 2 leti prakse na delovnem mestu in odslužena vojaška obveznost.
5. NK delavka

Pod b)

VK ali KV avtoklepar z vsaj 5-letno prakso.

Pod c)

ekonomska ali administrativna srednja šola in vsaj 1 leto prakse.

Pod d)

končana osemletka in znanje slovenskega jezika. Vsa delovna mesta razen pod c) so razglašena za nedoločen čas. Podjetje s stanovanji ne razpolaga, zato bodo imeli pri izbiri prednost kandidati, ki stanujejo v bližini delovnega mesta. OD je določen s pravilnikom o delitvi OD. Prijave za razglašena delovna mesta naj pošljejo kandidati na naslov podjetja, Kranj, Koroška c. 8, najkasneje do 20. 10. 1970 z vsemi potrebnimi dokazili o strokovnosti.

Komunalni servis Kranj

obvešča lastnike grobov, da za ureditev grobov za dan mrtvih nudi na kranjskem in stražiškem pokopališču po ugodnih cenah pesek za posipanje in ostale storitve pri urejanju grobov.

Vse informacije dobite v poslojpu mrliških vežic na pokopališču tel. 21-649

Štipeuditorji in štipeudisti na Gorenjskem

Na Gorenjskem je v letošnjem letu štipeudijska politika dosti ugodnejša kot v prejšnjem ali minulih letih. Na področju prosvete in družbenih služb se na razpise že nekaj let kandidati ne javljajo v zadostnem številu. Podobno pa se letos dogaja na področju gospodarstva, saj podjetja za določene višje in visoke šole ne dobe kandidatur.

Kdo predvsem štipeudira? Za potrebe prosvete in družbenih služb štipeudirajo skupščine občin in temeljna izobraževalna skupnost. Razpisujejo štipeudije, posojila in denarne pomoči. Štipeudije so običajno vezane na določeno vrsto šol, medtem ko posojila niso vezana. Stevilo in višina denarnih pomoči pa je vezana na problematičnost posamičnega primeru.

Gospodarske organizacije so letos razpisale okrog 270 štipeudij. To je štirikrat več kot lani! Te štipeudije so običajno razpisane za določene predvsem višje letnike, prav tako pa tudi za točno določene smeri študija. Vseeno so letos marsikje upoštevali tudi prošnje, ki niso popolnoma ustrezale pogojem razpisa ali pa so celo odobrili prošnje, četudi razpisa ni bilo.

Posebej je razpisovala predvsem za gimnazijo in pedagoško gimnazijo štipeudije izobraževalna skupnost Slovenije. S področja Gorenjske je rešila 119 prošenj, predvsem za prve oziroma nižje letnike omenjenih šol. Imela je ostre kriterije za sprejem: vsaj prav dober ali odličen uspeh iz osnovne šole in vsaj dober v srednji šoli. Dohodki člana družine na mesec niso smeli presežati 500 din.

Kandidate za republiške izobraževalne skupnosti je zbiral komunalni zavod za zaposlovanje v Kranju. Po ugotovitvi socialnega, materialnega stanja, šolskega uspeha in sposobnosti za izbrano šolo so bili kandidati predlagani kot zelo ustrezni, ustrezni in manj ustrezni. Prednost so imeli tisti z boljšim uspehom, socialno šibkejši in tisti, ki so v času šolanja vezani na internat ali vožnjo.

Štirinajst štipeudistov z Gorenjske je prevzela tudi temeljna izobraževalna skupnost Slovenije.

Sam komunalni zavod za zaposlovanje je kot že pet let doslej, obravnaval kandidate za denarno pomoč za deset mesecev na leto ali samo za čas šolanja. Denarno pomoč je odobril tistim, ki so imeli prav dober in odličen uspeh iz osnovne šole ali dober uspeh v srednji šoli. Dohodki na člana družine pa niso smeli presežati 400 din mesečno. Morali pa so tudi izkazati ustrezne sposobnosti za izbrano šolo.

Za tekoče šolsko leto je nujno potrebnih take pomoči 45 kandidatov.

ODZIV NA RAZPISE ŠTIPENDIJ PO OBČINAH NA GORENJSKEM

Vseh pet občin na Gorenjskem je imelo razpisanih 149 štipeudij, posojil in denarnih pomoči.

JESENICE

Jeseniška skupščina občine je letos razpisala 15 štipeudij in posojil, jeseniška temeljna izobraževalna skupnost pa 11.

Razpisane štipeudije po vrstah šole: 2 za pravno fakulteto, 1 za gradbeništvo, 1 na visoki ekonomski komercialni šoli v Mariboru, 2 za matematiko na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo, 2 na višji upravni šoli, 1 na višji tehniški šoli — gradbeno smer, eno na višji šoli za zdravstvene delavce — sanitarni tehnik, 1 na gradbeni tehniški šoli in tri štipeudije ne glede na vrsto šole.

Na razpis so sprejeli vsega tri vloge: 1 za pravno fakulteto in 2 za sanitarne tehnike.

Razen štipeudij je bilo raz-

pisanih tudi 10 brezobrestnih posojil, — prijav zanje je bilo 6. Za štipeudije ne glede na vrsto šole pa je bilo 12 prijav. Ker za fakulteto za naravoslovje in tehnologijo — skupina za matematiko sploh ni bilo kandidatov, so tudi 2 štipeudiji napravili nevezani glede na vrsto šole. Tako so odobrili 5 »nevezanih« štipeudij, petim kandidatom za štipeudiranje pa so odobrili posojila.

Razpis je bil ponovljen. Temeljna izobraževalna skupnost na Jesenicah je razpisala eno štipeudijo na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo in na pedagoški akademiji 8 štipeudij: tri za skupino matematika-fizika, 3 za tehnično vzgojo-fizika ali kemija in 2 za glasbeno vzgojo-zgodovina ali zemljepis. Sprejeli niso niti ene vloge!

Poleg štipeudij sta bili razpisani 2 posojili, za kateri so sprejeli 13 vlog. Sodijo, da so bili razpisni pogoji, zlasti kar zadeva uspeh, preostri, zato nameravajo pogoje omiliti in obravnavati vseh 13 vlog ter jih ugodno rešiti.

Višina štipeudij je na Jesenicah za temeljno izobraževalno skupnost in občino enako visoka. Za srednje šole po letnikih: 230 — 250 — 270 — 300 in 320 din za peti letnik srednjih šol. Za višje in visoke šole pa po letnikih: 320 — 340 — 360 — 400 din. Za študij matematike pa so še višje: 350 — 400 — 450 in 500 din za četrti letnik.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Podatke zbrala:
A. Križaj

POSREDUJEMO PRODAJO

KARAMBOLIRANIH AVTOMOBILOV

CITROEN — ZABA D-20, leto izdelave 1970, 6000 prevoženih kilometrov, začetna cena 25 000 din.

OŠEBNI AVTO AMI-8, leto izdelave 1970, 3900 prevoženih kilometrov, začetna cena 15 000 din.

Ogled vozila je možen vsak dan pri Zavarovalnici Sava — PE Kranj. Pismene ponudbe sprejemamo do srede, 14. 10. 1970, do 12. ure z 10 % pologom od izklicne cene.

ZAVAROVALNICA SAVA — PE KRANJ

Priprave na 25-letnico jeseniškega gledališča

Letos 9. novembra bo minilo 25 let, kar se je prvič ob premieri Cankarjevega Pohujšanja v dolini Sentflorjanski dvignila zavesa takratnega Slovenskega ljudskega gledališča »Tone Čufar« na Jesenicah. Žal pa je proslava tega pomembnega jubileja gledališkega amaterizma na Jesenicah pomaknjena na kasnejši čas, ker je trenutno zaradi ureditve centralnega ogrevanja gledališka dvorana neuporabna. Po zaslugi jeseniških delovnih organizacij, predvsem železarne, je v poletnih mesecih gledališka stavba končno dobila prepotrebno centralno ogrevanje. Za zdaj se sicer še išče najugodnejšo rešitev za namestitev zasilne kotlarne, ker zamisel, da bi bila gledališka stavba priključena na ogrevanje železarne, ni bila uresničena, vendar je samo ureditev centralnega ogrevanja velika pridobitev, ki je ne bodo veseli samo ljubitelji gledališča, temveč vsi obiskovalci tudi drugih kulturnih in zabavnih prireditev na Jesenicah. Seveda pa je zaradi ureditve klimatskih naprav dvorana tako demolirana, da terja nujno adaptacijo. Sredstev za to za zdaj še ni, upravitelj gledališke stavbe Stanovanjsko podjetje pa vendarle zagotavlja, da bo dvo-

rana usposobljena vsaj do konca leta.

Kljub vsemu temu pa je gledališče »Tone Čufar« pripravilo delovni program, sicer prilagojen trenutnim razmeram, vendarle dovolj obsežen. Minuli teden je o delovnem programu sklepal gledališki svet in v celoti sprejel in potrdil program kot ga je pripravil umetniški svet. V okvirnem repertoarju sezone 1970/71, ki naj bi vsa potekala v znamenju 25. obletnice obstoja in dela gledališča, je trinajst dramatskih del. Klasika je zastopana z Aristofanovo komedijo Lizistrata, s Shakespearejevo tragedijo Romeo in Julija in Goldonijevu komedijo Prebrisana vdova. Iz starejše predvojnje dramatike pa so komedija H. Brighousea Hobson v škripcih, Brechtova Beraška opera in drama E. O'Neillja Strast pod brestom. Sodobna dramatika pa je zastopana z igro Roya Lewrerja Poletje sedemnajste punčke, z igro Tennesseeja Williamsa Tramvaj poželenje, s poetično dramo Ch. Fryja Gospa ne bo zgorela in igro Leona Kruczakowskega Prvi dan svobode. Poleg Tijardovićeve operete Spliški akvareli pa so dela iz domače dramatike še Finžgarjeva Naša kri za 100-letnico rojstva avtorja in Cankarjeva farsa Pohujšanje v

dolini Sentflorjanski, s katero bodo otvorili sezono 1970/71 in tudi počastili 25. obletnico obstoja in dela gledališča »Tone Čufar«. Za najmlajšo publiko pa je v repertoarju pravljica Pavla Grolje Jurček.

Sredi oktobra bo gledališče obnovilo komedijo Piknik, katere premiera je bila ob koncu minule sezone in je z njo gostovalo po vseh odrih

v občini pa tudi zunaj nje. Začelo pa bo takoj s študijem Cankarjevega Pohujšanja in z mladinsko igro Jurček. S tem pa seveda ne bo izpolnjen delovni program za tekoče leto, zato bo gledališče do konca leta pripravilo tudi dva literarno klubska večera, prvega ob 65-letnici rojstva jeseniškega proletarca-umetnika Toneta Čufarja, drugega pa z naslovom Večer ljubezenske lirike. S takimi večeri bo gledališče lahko tudi lažje in ceneje gostovalo po drugih odrih v občini. S takim programom bo gledališče skušalo napolniti

vrzel, ki bo nastala zaradi neurejenosti dvorane, z novim letom pa upa, da bo lahko prešlo na redno delo v preurejeni in ogrevani dvorani in nadoknadilo zamujeno. Ob domačih režiserjih sta pomoč kot režiserja-gosta zagotovila tudi Marjan Belina in Jože Vozny iz Ljubljane, tako da lahko jeseniška publika pričakuje sicer nekoliko zapoznelo, toda pestro in bogato gledališko sezono, ki je bo obogatilo tudi več gostovanj poklicnih gledaliških hiš.

—nj

Pisatelj Ukane v Tržiču

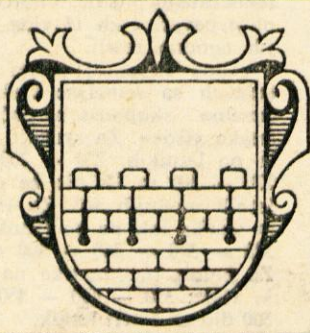
Poročali smo že, da se je pred tednom dni s svojimi kiparskimi stvaritvami s partizansko tematiko predstavil tržiškemu občinstvu Tone Svetina z Bleda. Zanimanje za razstavo, še posebej pa z njegovo knjigo, ki je prav gotovo najbolj bran partizanski roman v zadnjem času, pa je spodbudilo delavsko univerzo in občinsko ljudsko knjižnico, da povabita avtorja Ukane, naj se predstavi tržiškemu občinstvu tudi kot pisatelj. Zato bo pod pokroviteljstvom občinske organizacije zveze združenj borcev Tone Svetina v ponedeljek ob 16. uri predaval v dvorani Cankarjevega doma o narodnoosvobodilnem boju Slovencev in o partizanskem roma-

nu Ukane. Za številne ljubitelje njegovega dela (starejši bralci se ga spominjajo tudi kot avtorja Lovčeve hčere) bo to enkratno doživetje. Pisateljevo plastično pripovedovanje je prevzelo že obiskovalce otvoritvene svečanosti njegove razstave, ko je svojim stvaritvam — čeprav njegove skulpture govore same zase — dodal še literarno vsebino.

Izvedeli smo tudi, da je Tone Svetina sprejel povabilo, naj napravi za novo šolo v Križah spomenik. Odkritje spomenika, ki bo spomin vsem borcem tega kraja, bo spomlad ob enem z otvoritvijo nove šole.

—ok

Muzejsko društvo Škofja Loka ima v nedeljo, 11. oktobra, ob 9.30 v galeriji na loškem gradu redni občni zbor. Po dnevnem redu, ki bo obsegal odobritev zapisnika zadnjega občnega zbora, poročilo o delu društva in pododborov ter muzeja, diskusijo o poročilih, volitve novega odbora, spremembe društvenih pravil in razno, bo predavanje inž. Rajka Branka Turistične zanimivosti. Predavanje bo spremljano z barvnimi diapozitivi in glasbo

650 let Tržiča

Ceprav smo prebrali kar precej dolg opis poti čez Ljubelj z rovom pod njegovim vrhom že iz druge knjige Valvasorjeve Slave, naj nam ne bo odveč prebrati še ponoven opis te poti iz njene četrte knjige! To bomo storili ne le zato, ker bi bili radi kar najbolj izčrpani pri zbiranju starih zapisov o tržiški pokrajini, ampak tudi zato, ker bomo v tem opisu našli tudi marsikatero novo zanimivost.

Opis prehoda skozi Ljubelj se v XIV. poglavju te knjige (str. 558—560) v prevodu glasi:

»Tretja pot, prava deželna cesta, pelje skozi visoko goro Loybl (ali Löwel) ali Leobl ali — kakor ji Kranjci pravijo — Lybel. Tej cesti se čudi marsikdo, ki stoji ob vznožju gore in gleda gor. Ko jo gleda od spodaj, se mu ne zdi verjetno, da se bo ta strma, skalnata ali kamnita gora podala človeškim in konjskim nogam in se dala uporabiti za primerno cesto. V resnici pa je tako. Cesta je namreč kar precej dobro narejena, tako da lahko vsak dan po njej potujejo, jezdi in vozijo s konji in voznimi in to tudi z naloženimi voznimi, ki prevažajo različno blago. Sedanji vladar rimsko-cesarsko veličanstvo Leopold je samo jezditelj čez. Tudi njihov kočije in drugi vozovi so 5. septembra 1660. leta šli čez.

Pot se zvija, vije in vijuga sem ter tja kot kača čelo miljo navzgor. Le čez vrh niso mogli speljati ceste. Zato so goro prekopali in napravili vanjo rov, ki je približno 150 geometričnih korakov dolg, 12 čevljev visok in 9 širok. Na drugi strani so cesto prav tako zvijugali ali kačasto speljali. Na nekaterih mestih so cesto vsekali v skalo, na drugih pa z apnom in kamni pozidali. Rov sam so do polovice opažili (ali prevlekli in obložili) z lesom, prav tako kot v rudnikih, zgoraj pa obokali s kamni. Ta rov ločuje drugo od druge Koroško in Kranjsko. Narava je sama postavila Ljubelj za mejnik, ki je dovolj viden in zaznaven.

Znameniti popotnik doktor Edward Brown, ki ga je Kraljevsko angleško društvo v Londonu leta 1668 poslalo v razne evropske dežele, da bi si ogledal posebnosti teh ali onih krajev in bi potem natančno poročal o njih, omenja to goro in prehod skoznjo v tretji knjigi svojega potopisa in ga do neke mere prisposablja predoru skozi neapeljsko goro Pausilippi. Dolžine omenjenega predora pa ne ceni le na 150 čevljev ampak na 156 palic.

Zatem navaja Valvasor iz nemškega prevoda Brownovega potopisa, kar »pripoveduje njegovo pero samo o tem«. Ker smo že ponatisnili Kotnikov prevod tega dela Brownovega potopisa iz izvirnika (gl. Glas XXIII, št. 72), lahko preskočimo teh 45 vrst. Valvasor potem nadaljuje:

»Tudi Happelius je priključil svojim Relationibus Curiosis to podzemno gorsko pot in uporabil isti opis D. Browna, ki smo ga pravkar povzeli.

Nič manj ne povečuje tega predora Lorenzo de Churelichz, ko v italijanski opisu popisuje potovanje rimsko-cesarskega veličanstva Leopolda I., kjer pravi na 95. strani, da z zgoraj omenjene gore gleda deželo Kranjsko kot nov svet.

In res je tako. Ni namreč mogoče popisati, kako čudovit razgled imaš z nje. Sam prav gotovo nisem v nobeni drugi deželi videl lepšega in mislim, da prav tako nihče drug ne bo v nobeni deželi naletel na odličnejšega. Vse to visoko gorovje se ti zdi kot na dlani, vidiš ga kot griče in hribočke na lepi ravnini. Onstran visokih vrhov pa te vradosti ravnina, tako krasen in ljubek raven svet, da si nihče ne more predstavljati lepšega in prijetnejšega. Kakor pa je redkokateri kraj na zemlji tako prijeten, da ne bi nikoli povzročal nobenih neprijetnosti, tako pridejo tudi na tej gori včasih za prijetnim kake neprijetnosti, zlasti pozimi; tedaj se pripeti večkrat kaka nesreča. Popotnike namreč pogosto presenetijo plaz snega, ki se je bil utrgal in zdrvel navzdol, in jih zasuje tako na visoko, da se zadušijo pod njim. Takih žalostnih primerov najdeš več kot preveč v obeh kostnicah obeh cerkva. Na vsaki strani stoji po ena cerkev in ob vsaki cerkvi kostnica, v kateri počivajo kosti umrlih. Na eni izmed njih bereš distihon, to je dvovrstični latinski verz:

Terrenis inhians, male Presbyter, olim
Corde tibi falso, Tartara Ditis erunt.

Ta cesta je bila narejena v letih 1569 in 1570 ter nekaj naslednjih na stroške samega nadvojvode Karla.

V kratkem topografskem opisu najde spoštovani bralec pri naštevavanju jam bakrorez le-te. Tam poročam tudi o svojem nekdanjem načrtu in predlogu v zvezi s to gorsko cesto.

Ko smo zdaj z Valvasorjem res že dovolj občudovali lepoto Ljubelja in se dovolj načudili cesti čez Ljubelj, zlasti pa imenitnemu predoru, skozi katerega je prelajala ta cesta, preidimo na naslednjo temo, v kateri bomo našli spet kake podatke s področja današnje tržiške občine.

Lestvica smrti

Skoraj polovico vseh lani umrlih Gorenjcev so pokončale bolezni srca in rak

Za čim umirajo ljudje 20. stoletja? Odgovor je vse prej kot preprost, saj na spisku bolezni in nesreč s smrtnim koncem najdemo zelo različna imena. V razvitih deželah, v predelih, kjer so zdravstvene službe dobro organizirane, le še malokdo podleže nekdanji smrtni tuberkulozi, gripi, koleri itd. Življenjska doba Evropejcev se je znatno podaljšala; poprečen Anglež,

Šved, Nmec, pa tudi Slovenec lahko upa, da bo — upoštevajoč vsemogočno statistiko — izdihnil šele po šestdesetem letu starosti, torej celih 15 let pozneje kakor naši dedki in babice. Ne grozijo mu več okužbe, vendar mora vedeti, da ga utegne pobrati bodisi okvara srca ali ožilja, bodisi rak. Rak in bolezni krvnega obtoka sta namreč danes vzrok smrti pri skoraj

50 odstotkih Gorenjcev in tvorita vrh ene najbolj žalostnih lestvic, kar jih poznamo. Pred tedni smo dobili v roke podatke združenega zdravstvenega doma Kranj, ki obravnavajo umrljivost v občinah Kranj, Škofja Loka in Tržič. Vmes je tudi omenjeni »črni seznam«, se pravi številke o smrtnih primerih v letu 1969. Oglejmo si jih nekoliko поблиže.

V treh gorenjskih komunah so lani pokopali skupno 745 občanov (Kranj — 426, Škofja Loka — 217, Tržič — 102). Mortalitetna na tisoč prebivalcev znaša 8,1, kar je nekoliko manj kot leto dni prej (8,7). Največ ljudi — 240 oziroma 32,2 odstotka — je preminulo zaradi bolezni srca in ožilja. Sledijo senilnost in nezadostno definirana stanja (21,8%), medtem ko so se na tretjem mestu znašale maligne novotvorbe (rak), ki jim je podleglo 117 moških in žensk (15,7%). Četrto in peto mesto zavzemajo poškodbe izven dela (10,1%) ter okvare respiratornega (dihalnega) sistema (7,9%), šesto bolezni prebavil, sedmo bolezni živčevja in čutov, osmo samomori (!), deveto bolezni genitourinarnih organov in deseto poškodbe novorojenčkov ter dojenčkov.

Okvare srca in ožilja ter maligne novotvorbe so torej krive smrti nič več in nič manj kot 47,9 odstotka leta 1969 umrlih Kranjcev. Stevilka je vznemirljiva in kaže, da kljub naglemu vzponu medicinske znanosti zdravniški ne poznajo učinkovitih sredstev, ki bi preprečila morilski pohod infarkta, skleroze in raka. Seveda nismo nobene izjeme, saj so drugod po Evropi prišli do skoraj povsem enakih ugotovitev. Edino v nerazvitih državah Azije in Afrike sta »atomski bolezni« relativno manjše zlo, kajti pri vrhu lestvice smrti se drenjajo najrazličnejša, nam že skoraj povsem tuja kužna in nalezljiva obolenja. I. G.

Razgovor s Petrom Jovanovičem

Umetnost in humanost

Marsikateri Kranjčan se spominja lanske decembrske razstave risb kiparja in slikarja samouka Petra Jovanoviča iz Zgornje Zetine v Poljanski dolini. Na njegovo pobudo sta Gorenjski muzej in pa časopis Glas pomagala urediti razstavo in prodajo risb z otroškimi motivi. Izkupiček od prodaje risb smo poslali skladu za pomoč Banjaluki.

Letos se je Peter Jovanovič spet odločil za podobno razstavo. Že lani je nameraval pokloniti izkupiček od prodaje slik skladu za izgradnjo onkološkega inštituta v Ljubljani, vendar pa se je zaradi

potresa v Banjaluki premislil. Namen humanega dejanja je samo prenesel na aktualnejši dogodek.

Gorenjski muzej bo pripravil prostore za razstavo Jovanovičevih slik v Mestni hiši v Kranju od 15. do 22. oktobra. Razstava bo odprta vsak dan od 10. do 12. ure in od 17. do 19.30.

Skromnega slikarja, ki le s težavo spregovori kaj o sebi in se na vso moč brani slikanja, smo povabili na razgovor. Na vprašanje, zakaj že drugič prodaja svoja dela na ta način, je preprosto odgovoril:

»Veste, veliko svojih risb kar podarim, znancem, prijateljem ali če me kdo obišče. Premišljal pa sem o tem, da bi bila od mojega risanja lahko tudi večja korist. No, in tako sem prišel na to misel, da bi denar od prodanih slik prišel v roke tistim najpotrebnejšim v naši družbi. Pa naj bodo to otroci v Banjaluki ali pa bolniki z rakom.«

Na lanski razstavi v Gorenjskem muzeju so prevladovali otroški motivi. Ali je večina letošnjih 50 risb tudi takih?

»Rad rišem otroke in njihov otroški svet. Lani sem teden dni hodil v vrtec v Škofjo Loko in risal v beležko. Iz teh obiskov so nato nastale risbe, ki ste jih lahko videli in kupili na decembrski razstavi. Otroški obraz morda zame res pomeni nekaj več, tako čist je, naraven in neposreden. Modernega mladega človeka bi težko narisal. Na tej razstavi tudi prevladujejo otroški motivi, nekaj pa je tudi risb iz kmečkega življenja in nekaj pokrajinskih risb.«

na sejmu obrti in opreme v Kranju od 10. do 19. oktobra nudi po izredno znižanih cenah v prodajnih prostorih:

Konfekcija

ženske in moške plašče
ženske in moške hlače
moške obleke, sukničice
sukničice iz teksona, vetrovke
bluze

Baby

fantovske bunde
vetrovke tekson
hlače
zimsko puloverje
otroška oblačila
igračke

Bala

vso posteljnino
odeje
zavese
preproge
frotirke

Prodajalna

Maja

v Prešernovi 11

vam omogoča široko izbiro pletenin v novih jesenskih modernih barvah in modelih

iz silana, looft diolena, trevire, šetlanda in volne. Izbirate lahko tudi iz novih pošiljk zimskega ženskega perila!

Prodajalna

Konfekcija

Titov trg 7

vas vabi na ogled novih modelov ženskih modnih klobukov za jesen in zimo izdelanih v renomirani tovarni klobukov Šešir Škofja Loka

Zadnji čas je za nakup zimskih vzorcev blaga za ženske in moške obleke ter plašče!

Prodajalna

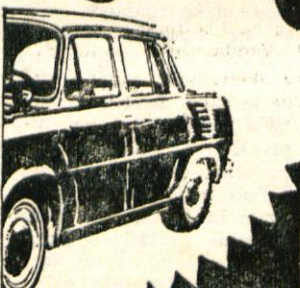
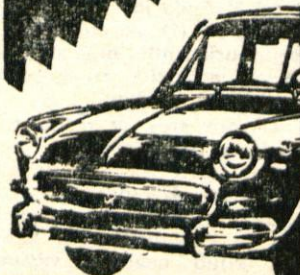
Pri Kranjcu

Cankarjeva 7

je založena izključno z metriskim tekstilnim blagom in omogoča široko izbiro za vsak okus.

Varčujmo za avto

pri
**Gorenjski
kreditni
banki**

Kako brez Naserja?

Smrt predsednika ZAR Gamala Abdela Naserja je močno odjeknila po vsem svetu, med njegovimi prijatelji, sovražniki in tistimi, ki niso bili ne to ne ono. Predsednik Naser je bil nedvomno najmočnejša oseba v arabskem svetu in njegov osebni vpliv na politično dogajanje na srednjem vzhodu je bil zelo močan. Znano je, da je arabski svet hudo neenoten, poln medsebojnih nasprotij in protislovij in celo tako vpliven voditelj, kot je bil Naser, ga je velikokrat le s težavo obvladoval. Pristanek na mirovna pogajanja z Izraelom s posredništvom Gunnarja Jarringa je bil mogoč edino zato, ker ga je dal Naser. Arabska javnost namreč še vedno v precejšnji meri živi

in utvarah, da bi bilo mogoče Izrael vojaško uničiti, nekateri arabski voditelji — posebno tisti, ki so daleč od Izraela — pa zaradi svojih računov tako mnenje še razpihujejo. Mirovna pogajanja z Izraelom niso naletela na navdušenje pri arabskih množicah, toda ker se je zanje zavzel Naser, so bila vseeno mogoča.

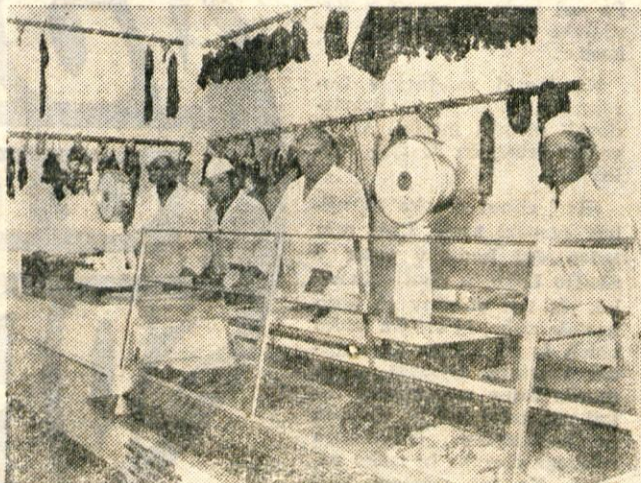
Zdaj ko Naserja ni več, bo položaj veliko težji. V vsem arabskem svetu ni videti osebnosti, ki bi ga lahko nadomestila in ki bi si lahko pridobila njegov ugled in avtoriteto. Prav zaradi tega moramo žal pričakovati, da bodo spori med arabskimi državami zdaj še resnejši in da bo še težje voditi pametno in realistično politiko. Nedvomno

bo prispeval delež tudi Izrael, ki bo skušal seveda izkoristiti Naserjevo smrt. Že zdaj ni bil navdušen za mirovna pogajanja, komaj nekaj dni po Naserjevi smrti pa je — kot vse kaže — s pogajanja sploh konec. Gunnar Jarring, ki jih je vodil, je že napovedal, da se bo vrnil k prejšnji dolžnosti švedskega veleposlanika v Moskvi. Takoj po Naserjevi smrti je besednjak izraelskih voditeljev postal znatno bolj bojeviti in obrambni minister Moša Dajan na primer že razglašal, da je Izrael močnejši kot vse arabske države skupaj. Razen tega je prav te dni ameriški kongres dal predsedniku ZDA pooblastila, da proda Izraelu poljubno količino in vrste orožja. Vse to seveda ne obeta nič dobrega.

Zanju je veljalo: Prepoved velja pet metrov pred znakom, — Foto: F. Perdan

Preurejena mesnica v Kranju

Podjetje KG Meso-izdelki Škofja Loka je v petek, 9. oktobra, odprlo preurejeno mesnico v Kranju na Maistrovem trgu št. 3 (v kotu), v kateri bo odslej prodajalo neprekinjeno od 6.—19. ure svoje proizvode.

Koroška znamenja

Koroški Slovenci žive — in bodo živeli, je osrednja misel knjige Koroška znamenja, ki jo je v prvih dneh oktobra izdala Mohorjeva družba iz Celovca. V knjigi velikega formata z več kot sto barvnimi in črno-belimi fotografijami je slovenski časnikar Jože Šircelj opisal svoje obiske pri koroških Slovencih od Brda pri Šmohorju do Libuč, od Djekš in Sel.

Avtor knjige pravi: »H Korošcem sem šel brez predodgovin, ni me zanimala politična barva sobesednika, poglavitno je bilo, da je Slovenec.«

Večina Korošcev je odkrito povedala kaj mislijo in čutijo. Tako se je nabralo za celo knjigo izpovedi, ki so nazorna podoba tega, kako žive koroški Slovenci. L. B.

Ameriški predsednik Richard Nixon je med svojo evropsko turnejo obiskal Jugoslavijo. Pogovori Tita in Nixona in njunih sodelavcev so bili zelo izčrpn in so obsegali vsa pereča mednarodna vprašanja. Kot je bilo pričakovati, sta obe strani ostali pri svojih pogledih, kar pomeni, da se glede nekaterih važnih vprašanj — na primer Srednji vzhod in Vietnam — ne strinjata. To pa pomena obiska ne zmanjšuje, kajti neposredna izmenjava mnenj in informacij, daje obema stranema obilo snovi za razmišljanje in jima omogoča boljše poznavanje različnih stališč. Nixonov obisk in njegovo zanimanje za jugoslovansko mnenje je pokazal, da ZDA le morajo upoštevati stališča neuvršenih držav, med katerimi zavzema Jugoslavija zelo vidno mesto.

Obisk je bil pomemben tudi zaradi naših gospodarskih odnosov z ZDA. Z njimi imamo namreč močno razvito sodelovanje, ki je za naš gospodarski razvoj velikega pomena. Nedvomno je zelo pomembno, da sta obe strani pripravljene to sodelovanje še naprej razvijati, kljub razlikam v političnih ocenah mednarodnega položaja. Razen tega je za Jugoslavijo velikega pomena, da ima normalne

odnose z obema velesilama — ZDA in ZSSR — saj se nahaja na zemljepisno, politično in strateško zelo občutljivem področju. Za našo neodvisnost in varnost je izrednega pomena, da nas velesili jemljejo take kot smo in da ne skušata spremeniti naše osnovne politične usmeritve k neodvisnosti in suverenosti. Nixonov obisk je bil dokaz, da so ZDA pripravljene računati z Jugoslavijo takšno kot je in da v celoti priznavajo in upoštevajo njeno neodvisno politiko. V sodobnem svetu je to za našo nacionalno varnost velikega pomena, zato smo z Nixonovim obiskom lahko samo zadovoljni.

Peko

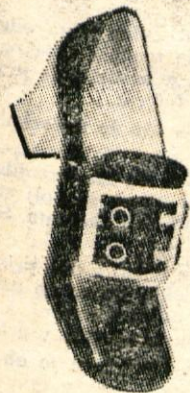

Artikel

URSEL

252 113
antik knautch
črn semiš
velikost 3—7,5
cena 135 din

Peko

Peko

Artikel

ERIKA

207 117
črn telečji boks
velikost od 2 do 7
cena 129 din

Peko

TOVARNA OBUVE TRŽIČ

Kranjski sindikati pri kolegih v Savoni

Bi šli na Rožno obalo?

Ceprav je bilo sredi septembra, je toplo vreme na tej obali zadrževalo kopalno sezono še v polnem vrvežu. Z vsem užitkom smo izkoristili to priliko prvi dan. Bila je sicer nedelja in obenem edini svobodni dan v enotenskem programu pogovorov, srečanj, ogledov, ekskurzij in izletov. Gostitelji so nam očitali, da smo obisk prehodu obremenili z delom. Toda naša želja je bila taka. Vsakdo je hotel pred svojim kolektivom ob povratku dokazati upravičeno mu zaupanje in prinesiti čimveč izkušenj iz dela in življenja tamkajšnjih delavcev in njihovih sindikatov.

Na dnevnem redu je bila tudi rekreacija in turizem z razgovorom s tamkajšnjimi delavci in organizatorji te dejavnosti ter zatem ustrezni ogledi. Ceprav je bila za to odgovorna posebna skupina, v kateri je bil Marko Sbil, Andrej Babič, Pavle Lužan in drugi, ki se pri nas posredno ali neposredno ukvarjajo s to dejavnostjo, smo vsi, morda še najraje sodelovali pri tem, saj je sem sodil tudi izlet v pravljici Portofino pri zgodovinskem Rapallu na skrajni vzhodni točki Rožne obale (Costa dei fiori) pa izlet in ogled na drugem, zahodnem delu te obale v zloglasni Sanremo. Nekateri pa so si ob tem samoiniciativno privoščili celo skok čez francosko mejo v Monte Carlo.

V organiziranem predavanju, razpravi z mnogimi vprašanji z naše strani ter v postranskih razgovorih smo se v glavnem seznanili, in tudi to delno, s to dejavnostjo na območju ene od štirih provinc na tej celotni obali, in sicer s provinco Savone, kjer smo tudi bili gostje. Ta

obsega štiri obalne občine v dolžini kakih 45 km.

O rekreaciji v našem smislu je tam kaj malo videti. Vsaj ne v nekem organiziranem smislu. Med delavci je dokaj zanimanja za ribolov, za lov, pa tudi za knjižničarstvo in izlete. Vendar je to le v posameznih podjetjih ali krajih. Nekih predpisov oziroma enotnih kriterijev o rekreaciji sploh ni in vse je prepuščeno naključju, možnosti in iznajdljivosti določenih sindikalnih in drugih organizacij. Sindikati se za to tudi niso doslej posebej ukvarjali, kajti njihov razredni boj ima pred seboj večje probleme delavstva.

Podobno bi se lahko reklo tudi za turizem. Le z razliko, da ima ta stare tradicije in je na tej obali domala osnovni vir življenja in obstoja. Če izvzamemo glavno mesto province Savone s približno 80 000 prebivalci — z močno industrijo, pristaniško in pomorsko dejavnostjo — je vsa obala odvisna pretežno od turizma. V Spotornu, kjer smo bili nastanjeni, je kraj po številu prebivalstva le za malenkost večji kot Kranj. Toda tam je nič manj kot 55 hotelov, pensionskih objektov in gostišč. Če bi zraven dodali še število trgovin in trgovinic ter druge poslovno turistične lokale in urade, potem bi ugotovili, da se domala vsaka hiša, vsaka družina ukvarja s tem. Še močnejše je to razvito v Finale Ligure, kjer je kar 125 hotelsko-gostinskih lokalov, v mestu Varazze s 133, v Loianu s 95 takih lokalov itd.

Seveda niso to sibirski mesta, ki so nastala ob konkretnem načrtu, marveč se je obala razvijala skozi stoletja ob ugodnih prirodnih pogojih. Južno podnebje jo uvr-

šča med tople kraje kot je to neke ob neapeljskih in sicilskih obalah. Pri tem pa ima ta obala še posebno prednost močnega industrijskega (beri bogataškega) zaledja Torina in Milana, kar na jugu nimajo. Zato ta obala v glavnem zaživi poleti, jeseni pa zaspi. Po življenjski logiki so tam cene take, da si ljudje ob višku poletne sezone zagotovijo življenje skozi vse leto. Cene dnevne oskrbe izpod 4000 lir (naših 8000 starih din) skoraj ni, da ob tem še ne računamo vse druge postranske stroške, ki so v tamkajšnjem živahnem vrvežu na vsaki ulici, pred vsakimi vrati, na plaži in povsod. Skratka, gre za razvite turistične kraje, ki pa po oceni naših pomenijo več v zabavnem smislu kot v počitniškem. Se pravi za mlade, ki so željni sprostitve, razvedrila in doživetij v svojem počitniškem času.

Zlasti za tistega, ki ima na razpolago svoje osebno vozilo, pa je poleg vabljivih, lepo urejenih kopalšč ob morju tudi možnost izrednih izletov v zaledje okoliškega kraškega sveta. Mnogo je srednjeveških in tudi starejših predzgodovinskih zanimivosti in kulturnih spomenikov. V bližini Spotorna je celo znana podzemski jama Toirano z ostanki jamskega medveda in odtisi neandertalskega človeka ter bogatimi kapniki v velikih podzemskih dvoranah.

Ob vseh pogovorih in ogledih tamkajšnjega turizma in njihovih izkušnjah v razvijanju te dejavnosti pa je bilo osrednje vprašanje, kako med nami razviti to sodelovanje, kako prodreti do organizirane izmenjave turistov-delavcev z ene in druge

strani. To zlasti ob mislih, ki jih je povedal tovariš Pietro Viazzi, naš glavni gostitelj, vodja počitniške ustanove v Spotornu, ki ima v turističnem razvoju veliko besede tudi v Savoni in celo v Rimu. Po njegovih besedah bi se naše sodelovanje moralo razviti tudi v turizmu, ker to pomeni medsebojno spoznavanje, izmenjavo izkušenj v delu in življenju in končno — kar je najpomembnejše — prispeva k prijateljstvu med narodi in miru v svetu. To nam je dalo res misliti.

In kakšni so izgledi? Precej težavni, zapleteni. Gre v glavnem za razlike v cenah. Normalne cene tamkajšnjim storitvam so približno še enkrat višje kot pri nas. To je popolnoma skladno z zaslužki, ki so pri nas na Gorenjskem in na območju Savone v enakem razmerju. Naši predstavniki so tam poudarjali, da je tudi pri nas vedno več delavcev in družin, ki s svojimi vozili niso zadovoljni, če letujejo vsako leto na istem mestu. Veliko možnost imamo tudi za izmenjavo otrok z našimi zmogljivostmi v Novigradu in drugod kot je to že ustaljeno z Avstrijo itd. Vendar bi bilo verjetno zelo malo takih, ki bi se odločili za letovanje na tej Obali rož s toliko višjo ceno kot je pri nas.

Za reševanje te neskladnosti so predvideni nadaljnji pogovori. Že koncem oktobra je predviden obisk iz Savone, ki naj bi čimprej razčistil te nejasnosti in omogočil ustrezno reklamo pred prihodnjo turistično sezono.

Naši se nagibljejo k rešitvi v tem smislu, da bi v medsebojnem izmenjavanju gostov ne govorili o cenah, ampak bi samo izmenjavali število gostov, odraslih in otrok za določen čas.

Morda je to res najboljša rešitev. Edina v današnjem stanju takih razlik na obeh straneh. Glavno je, da dosežemo tisto, kot je dejal tovariš Viazzi — da se med nami razvije to sodelovanje, ki pomeni resničen prispevek medsebojnega spoznavanja in miru v svetu. In tistim, ki se bodo odločili, prijavili za letovanje na tej resnično romantični čudoviti Obali rož, gotovo ne bo žal.

K. Makuc

V zloglasni igralnici Casino v Sanremu smo med igralci prepoznali slovitega režiserja in igralca Vittoria de Sico, kako je v nekaj minutah zgubil 2.500.000 lir, si prižgal cigareto in mirno igral naprej. Zal slikanje v igralnici ni dovoljeno.

Poročila poslušajte vsak dan ob 5., 6., 7., 10., 12., 13., 15., 17., 22., 23., in 24. uri ter radijski dnevnik ob 19.30. Ob nedeljah pa ob 6.05., 7. in 24. uri ter radijski dnevnik ob 9., 12., 13., 15., 17., 22., 23. in 19.30.

S 10. OKTOBRA

8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pionirski tehnik — 9.35 Od vasi do vasi — 9.50 Zavarovalnica Sava radijskim poslušalcem — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Pojeta mezzosopranistka Dana Ročnikova in baritonist Marcel Ostaševski — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Veseli zvoki s pihalnimi orkestri — 13.30 Priporočajo vam — 14.10 Glasbena pravljica — 14.25 Z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe — 15.30 Glasbeni intermezzo — 15.40 V ritmu koračnice — 16.00 Vsak dan za vas — 17.05 Gremo v kino — 17.45 S pevko Lidijo Kodrič — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Rad imam glasbo — 18.45 S knjižnega trga — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansambлом Borisa Kovačiča — 20.00 Večer z napovedovalcem Borutom Mencingerjem — 20.30 Zabavna radijska igra — 22.20 Oddaja za naše izseljence — 23.05 S pesmijo in plesom v novi teden

Drugi program
13.00 Zabavna glasba — 14.05 Za prijetno razvedrilo — 15.00 Jazz na drugem programu — 15.35 Glasbeni variete — 16.40 Sobotni mozaik — 17.35 Naš podlistek — 18.40 Popevke iz studia 14 — 19.00 Pet minut humorja — 19.05 Večer ob melodijah in plesnih ritmih — 20.05 Svet

Izdaja in tiska CP »Gorenjski tisk« Kranj, Ulica Moše Pijade — Naslov uredništva in uprave lista: Kranj Trg revolucije 1 stavba občinske skupščine. — Tek. račun pri SDK v Kranju 515-1-135 — Telefoni: redakcija 21-835 21-860; uprava lista, ma-loglasna in naročniška služba 22-152. — Naročnica: letna 32 polletna 16 din, cena za eno številko 50 para. Mali oglasi: beseda 1 dan, naročniki imajo 10% popusta. Neplačanih oglasov ne objavljamo.

in mi — 20.15 Zbor edinburške univerze — 20.38 Večer s klarinetistom Igorjem Karlinom — 21.45 Operni koncert — 22.15 Okno v svet — 23.55 Iz slovenske poezije

N 11. OKTOBRA

6.00 Dobro jutro — 7.30 Za kmetijske proizvajalce — 8.05 Radijska igra za otroke — 8.41 Orkestralne skladbe za mladino — 9.05 Srečanje v studiu 14 — 10.05 Še pomnite tovariši — 10.25 Pesmi borbe in dela — 10.40 Pet minut za EP — 10.45 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 11.50 Pogovor s poslušalci — 13.30 Nedeljska repertoarja — 13.50 Z ansambli po Sloveniji — 14.30 Humoreska tega tedna — 14.50 Godala v ritmu — 15.05 Nedeljsko športno popoldne — 17.05 Iz opernega sveta — 17.30 Radijska igra — 18.11 Ogrski plesi — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 V nedeljo zvečer — 22.20 Plesna glasba — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Jazz za vse

Drugi program
9.35 Igramo kar ste izbrali — 11.35 Svetovna reportaža — 13.05 Popevke, ki jih radi poslušate — 13.30 Z orkestrom in zborom Horsta Jankovskega — 14.00 Jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 14.35 Minute s pop glasbe — 16.35 Popevke s slovenskih festivalov — 17.00 Ples ob petih — 18.00 Za vsakogar nekaj — 19.00 Naši kraji in ljudje — 19.15 Revija popevk in plesnih melodij — 20.05 Sportni dogodki dneva — 20.15 Odlomki iz opere Werther — 20.50 Večerna nedeljska reportaža — 21.00 Iz poljudnega repertoarja za violončelo — 21.45 Dunajski slavnostni tedni 1970 — 23.10 Pianista John Ogdon in Rudolf Buchbinder s Schumannom — 23.55 Iz slovenske poezije

P 12. OKTOBRA

8.10 Glasbena matineja — 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb — 9.20 Cicibanov svet — 9.40 Popevke slovenskih avtorjev — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Med baročnimi koncerti — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Majhen koncert pihalnih orkestrov — 13.30 Priporočajo vam — 14.10 Lepe melodije — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.40 Pojo slovenski amaterski zbori — 16.00 Propagandni vrtljak — 16.40 Iz opernega sveta — 17.10 Ponedeljkovo glasbeno popoldne — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Signali — 18.35

Interna 469 — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansambлом Fantje treh dolin — 20.00 Operni stereofonski koncert — 21.00 Beethovnov glasbeni izraz v klavirskih sonatah — 22.15 Zaplešite z nami — 23.15 Za ljubitelje jazza

Drugi program
13.05 Slovenski pevci zabavne glasbe — 13.30 Pol ure z orkestroma — 14.05 Pionirski tehnik — 15.35 Popevke se vrstijo — 16.05 Naš podlistek — 16.20 Minute z orkestrom Kookie Freeman — 16.40 Popevke na tekočem traku — 18.40 Z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe — 19.00 Kulturni mozaik — 19.05 Ponedeljkova panorama zabavne glasbe — 20.05 Glasba za čembalo in za klavir — 20.30 Pota našega gospodarstva — 20.40 Odmevi z opernih odrov — 21.45 Iz repertoarja komornega zboru RTV Ljubljana — 22.15 Ljudje in ideje — 22.55 Iz sodobne glasbe v združenih državah Amerike — 23.55 Iz slovenske poezije

T 13. OKTOBRA

8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 9.35 Venček slovenskih narodnih pesmi — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Odlomki iz opere Gorenjski slavček — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Priljubljene tuje popevke — 13.30 Priporočajo vam — 14.10 Glasbena tribuna mladih — 14.30 Deset minut z orkestrom Leon Young — 14.40 Mladinska oddaja S kitaro po svetu — 15.40 Majhna revija koncertnih pevcev — 16.00 Propagandni vrtljak — 16.40 Rad imam glasbo — 17.10 Beethovnova dela v izvedbi domačih umetnikov — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 V torek nasvidenje — 18.45 Družba in čas — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansambлом Maksa Kumra — 20.00 Prodajalna melodij — 20.30 Radijska igra — 21.20 Lahka glasba jugoslovanskih avtorjev — 22.15 Sodobna koncertna glasba za kitaro — 23.05 Literarni nokturno — 23.15 Popevke in zabavne melodije iz studia radia Zagreb

Drugi program
13.05 Melodije s pop ansambli — 13.30 Lahka glasba za razvedrilo — 14.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 15.35 Jazz na drugem programu — 16.05 S slovenskimi pevci zabavne glasbe — 16.40 Melodije za vsakogar — 18.40 Popevke iz studia radia Zagreb in Beograd — 19.00 Pet minut humorja — 19.05 Melodije po pošti — 20.05 Za ljubitelje in poznavalce — 21.00 V korak s časom — 21.45 Z jugoslovanskih festivalov jazza — 22.15 Ljudje med seboj

— 22.25 Večeri pri slovenskih skladateljih — 23.55 Iz slovenske poezije

S 14. OKTOBRA

8.10 Operna matineja — 9.05 Za mlade radovedneže — 9.20 Iz glasbenih šol — 9.40 Slovenski pevci zabavnih melodij — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Majhna oddaja za jesenski čas — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Lahka glasba — 13.30 Priporočajo vam 14.10 Melodije za razvedrilo — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 15.40 Dve simfonijski sliki — 16.00 Propagandni vrtljak — 16.40 Na obisku v studiu 14 — 17.10 Jezikovni pogovori — 17.25 Naša glasbena galerija — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Prizor treh vprašanj iz opere Turandot — 18.40 Naš razgovor — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Glasbene razglednice — 20.00 Glasbeni večeri RTV Ljubljana — 21.25 Lahka orkestralna glasba — 22.15 Melodije in ritmi današnjih dni — 23.15 S festivalov jazza

Drugi program
13.05 Od popevke do popevke — 13.30 Plesni zvoki — 14.05 Radijska šola za srednjo stopnjo — 15.35 S slovenskimi pevci zabavne glasbe — 16.05 Operetne uverture — 16.40 Rezervirano za mlade — 18.40 Pojo jugoslovanski pevci zabavne glasbe — 19.00 O avtomobilizmu — 19.10 Mladina sebi in vam — 20.05 Slovenske narodne pesmi — 20.30 Na mednarodnih križpotjih — 20.40 Večerni koncertino — 20.45 Pevci od včeraj in danes — 22.20 Žive misli — 22.40 Razgledi po sodobni glasbi — 23.55 Iz slovenske poezije

Č 15. OKTOBRA

8.10 Glasbena matineja — 9.05 Radijska šola za višjo stopnjo — 9.35 Revija popevk s slovenskimi pevci — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Odlomki iz opere Hovanščina — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Z orkestrom in zborom Henry Mancini — 13.30 Priporočajo vam — 14.10 Pesem iz mladih grl — 14.30 S triom Silva Stingla — 14.45 Mehurčki — 15.40 I. del javnega koncerta zboru Coral iz Buenos Airesa — 16.00 Propagandni vrtljak — 16.40 Portreti skladateljev zabavne glasbe — 17.10 Operni koncert — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Popevke za vas — 18.45 Naši znanstveniki pred mikrofonom — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansambлом Jožeta Privška — 20.00 Četrtek večer domačih

pesmi in napevov — 21.00 Literarni tokovi sedmih stoletij — 22.15 Iz sodobne bolgarske simfonične glasbe — 23.00 V gosteh pri tujih radijskih postajah — 23.30 Za lahko noč

Drugi program
13.05 S pevci Majdo Sepetovo, Ninom Robičem in Eldo Viler — 13.30 Pol ure z orkestri — 14.05 Popevke iz studia 14 — 15.35 Priljubljeni jugoslovanski pevci — 15.55 Naš podlistek — 16.20 Z ansambлом The Ventures — 16.40 Sestanek ob juke boxu — 19.00 Filmski vrtljak — 19.05 Melodije po pošti — 20.05 Beethovnov glasbeni izraz v klavirskih sonatah — 21.05 Naš intervju — 21.15 Dva dueta iz opere Ero z onega sveta — 21.45 Komorni jazz — 22.15 Mednarodna radijska univerza — 22.30 Dunajski slavnostni tedni 1970 — 23.55 Iz slovenske poezije

P 16. OKTOBRA

8.10 Operna matineja — 9.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 9.35 Pesmi in plesi jugoslovanskih narodov — 10.15 Pri vas doma — 11.00 Turistični napotki za tuje goste — 12.10 Igra virtuoz Ciffra — 12.30 Kmetijski nasveti — 12.40 Od vas: do vasi z domačimi melodijami — 13.30 Priporočajo vam — 14.10 Iz albuma skladb za mladino — 14.35 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo — 16.00 Propagandni vrtljak — 16.40 Rad imam glasbo — 17.10 Človek in zdravje — 17.20 Koncert po željah poslušalcev — 18.00 Aktualnosti doma in v svetu — 18.15 Koncert slovenske solistične glasbe — 18.50 Ogledalo našega časa — 19.00 Lahko noč, otroci — 19.15 Minute z ansambлом Vitala Ahačiča — 20.00 20 let Slovenskega okteta — 20.30 Top-pops 13 — 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih — 22.15 Besede in zvoki z logov domačih — 23.15 Jazz pred polnočjo

Drugi program
13.05 Radi jih poslušate — 13.30 Lepe melodije — 14.05 Radijska šola za nižjo stopnjo — 15.35 Z jugoslovanskimi pevci zabavne glasbe — 16.05 V ritmu današnjih dni — 16.40 Popoldne ob sprejemnikih — 18.40 S pevci — 19.00 Odmevi z gora — 19.20 Jazz-klub — 20.05 Radijska igra — 20.40 Serenada za pihala v B-duru — 21.45 S koncertnih odrov jugoslovanske filharmonije — 23.15 Komorna glasba Francija Sturma — 23.55 Iz slovenske poezije

TELEVIZIJA

S 10. OKTOBRA

9.35 TV v šoli (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe, 11.30 Oddaja za prosvetne delavce, 14.00 Ekipno atletsko prvenstvo (RTV Beograd) — 17.40 Obzornik, 17.45 Mozaik (RTV Ljubljana) — 17.50 Narodna glasba (RTV Zagreb) — 18.20 V senči zvezd, 19.20 S kamero po svetu, 19.45 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.25 3-2-1 (RTV Ljubljana) — 20.30 Opatija 70 (RTV Zagreb) — 22.00 3-2-1, 22.05 Skrivnosti morja, 22.30 Nepremagljivi — serijski film, 23.20 Poročila (RTV Ljubljana) — 23.30 Opatija 70 (RTV Zagreb) — **Drugi spored:** 17.25 Poročila, 17.30 Kronika, 17.50 Narodna glasba (RTV Beograd) — 18.20 Mladinska igra (RTV Zagreb) — 19.20 Sprehod skozi čas (RTV Beograd) — 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

N 11. OKTOBRA

9.00 Madžarski TV pregled (RTV Beograd) — 9.30 Pet minut po domače, 9.35 Kmetijski razgledi (RTV Ljubljana) — 10.00 Kmetijska oddaja (RTV Beograd) — 10.45 Mozaik, 10.50 Otroška matineja, 12.05 TV kašipot, 13.30 Ekipno atletsko prvenstvo Jugoslavije, 14.25 Nogomet: Nizozemska : Jugoslavija, 18.30 Mestece Peyton — nadaljevanka, 19.45 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 3-2-1 (RTV Ljubljana) — 20.35 Mejaši — humoristična oddaja (RTV Zagreb) — 21.40 Godala v ritmu (JRT) — 22.00 Sportni pregled (JRT) — 22.30 Neobvezno (RTV Beograd) — 23.10 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

P 12. OKTOBRA

9.35 TV v šoli, 10.30 Nemščina, 10.45 Angleščina (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 16.10 Francoščina, 17.15

Madžarski TV pregled (RTV Beograd) — 18.00 Zgodbe o Tukjuju — madžarski film, 18.15 Obzornik, 18.30 Po sledih napredka, 19.00 Mozaik (RTV Ljubljana) — 19.05 Diapazon (RTV Beograd) — 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 3-2-1, 20.35 Rosenberga ne smeta umreti — TV drama. . . Znani obrazi . . . Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.30 Večerni zaslon (RTV Sarajevo) — 17.50 Lutke (RTV Skopje) — 18.15 TV vrtec (RTV Zagreb) — 18.30 Znanost (RTV Beograd) — 19.05 Diapazon (RTV Beograd) — 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

T 13. OKTOBRA

9.35 TV v šoli, 10.40 Ruščina (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe (RTV Beograd) — 14.55 TV vrtec, 16.10 Angleščina (RTV Beograd) — 17.50 Pravljičica, 18.05 Risanka, 18.20 Obzornik, 18.35 Torkov večer z Jožetom Kampačičem, 19.05 Mozaik, 19.10 O našem govorjenju, 19.30 Spolne bolezni niso zatrite, 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 3-2-1, 20.35 Avantura — italijanski film, 22.50 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.20 Poročila, 17.30 Kronika, 17.50 Risanka (RTV Beograd) — 18.05 Mali svet, 18.30 Oddaja o prometu, 19.05 Narodna glasba (RTV Skopje) — 19.20 TV pošta, 19.50 TV prospekt, 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

S 14. OKTOBRA

9.35 TV v šoli (RTV Zagreb) — 11.00 Osnove splošne izobrazbe, 17.15 Madžarski TV pregled (RTV Beograd) — 17.50 Zaklad kapitana Parangala, 18.30 Obzornik, 18.35 Obrežje, 19.00 Mozaik (RTV Ljubljana) — 19.05 TV variete (RTV Zagreb) — 19.20 Praznik na vasi, 19.40 Po domače s Henčkovim ansamblom, 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 3-2-1, 20.25 Teh naših petdeset let, 22.10 Nogomet Luxemburg : Jugoslavija, 23.40 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.20 Poročila, 17.30 Kronika, 17.50 Otroški spored, 18.30 Reportaža (RTV Beograd) — 19.05 Popularna glasba, 19.20 Sportni prenos 21.15 Spored italijanske TV

P 15. OKTOBRA

9.35 TV v šoli, 10.30 Nemščina, 10.45 Angleščina (RTV

Zagreb) — 11.00 Francoščina, 16.10 Osnove splošne izobrazbe, 17.15 Madžarski TV pregled (RTV Beograd) — 17.45 Tik tak, 18. TV studio vrtec, 18.15 Obzornik, 18.30 Izbrali smo v Kranju, 19.00 Mozaik, 19.05 Enkrat v tednu (RTV Ljubljana) 19.20 Doktor v hiši (RTV Beograd) — 19.50 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 3-2-1, 20.35 Primeri dr. Finlaya, 21.25 Kulturne diagonale, 22.00 Veliki orkestri . . . Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.20 Poročila, 17.30 Kronika, 17.50 Daljnogled (RTV Beograd) — 18.30 Narodna glasba (RTV Skopje) — 19.05 Tehnični nasveti (RTV Zagreb) — 19.20 Doktor v hiši (RTV Beograd) — 21.00 Spored italijanske TV

Č 16. OKTOBRA

9.35 TV v šoli (RTV Zagreb) — 11.00 Angleščina, 16.10 Osnove splošne izobrazbe, 16.45 Madžarski TV pregled (RTV Beograd) — 17.25 MC Pheetersovo popotovanje — film, 18.15 Obzornik (RTV Ljubljana) — 18.30 Jazz portret (RTV Beograd) — 19.00 Mozaik, 19.05 V središču pozornosti, 19.45 Cikcak, 20.00 TV dnevnik, 20.30 3-2-1, 20.35 Največja predstava na svetu — ameriški film, 23.00 3-2-1, 23.05 Poročila (RTV Ljubljana) — **Drugi spored:** 17.20 Poročila, 17.30 Kronika, 17.50 Trapollo HH 33 (RTV Zagreb) — 18.30 Jazz portret, 19.05 Znanost (RTV Beograd) — 20.00 TV dnevnik (RTV Zagreb) — 21.00 Spored italijanske TV

poročili so se

KRANJ

Babič Milan in Cesen Mihelca, Vilfan Ivan in Golež Franciška, Glavač Ludvik in Kalan Veronika.

SKOFJA LOKA

Benedik Franc in Masterl Silva, Čadež Janez in Slemc Franciška, Grohar Peter in Golja Jožefa, Hafner Vincenc in Pokorn Angela, Onufrija Aleksander in Trojar Ana, Tolar Jože in Klarič Nada.

umrli so

KRANJ

Nastran Ivana, roj. 1896; Gruškovnjak Drago, roj. 1900; Beton Janez, roj. 1901; Leonescu Marija, roj. 1891; Kumer Franciška, roj. 1902; Remic Helena, roj. 1906; Mezeg Leopold, roj. 1910.

TRZIC

Primožič Ivan, roj. 1945.

KINO

Kranj CENTER

10. oktobra amer. barv. film V DEZELI PALČKOV ob 10. uri, zah. nemški barv. CS film WINETOU V DOLINI SMRTI ob 16. in 18. uri, nagrajeni alpinistični filmi iz Trenta: SPUST, NASLEDNJI, PLEZALCI, EIGER 69 in KOZOROGOVA SMRT, premiera franc. barv. CS filma TETOVIRAN ob 22. uri

11. oktobra amer. barv. film QUILIVERJEVO POTOVANJE ob 10. uri, franc. barv. CS film TETOVIRAN ob 13. uri, zah. nemški barv. CS film WINETOU V DOLINI SMRTI ob 15., 17. in 19. uri, premiera amer. barv. CS filma HUDICEVA BRIGADA ob 21. uri

12. oktobra franc. barv. CS film TETOVIRAN ob 16., 18. in 20. uri

13. oktobra franc. barv. CS film TETOVIRAN ob 16. in 18. uri, premiera amer. barv. VV filma SRCE JE SAMOTEN LOVEC ob 20. uri

Kranj STORŽIČ

10. oktobra amer. barv. film PISAN SPORED II ob 16. uri, amer. barv. film PESEM ZLATEGA ZAHODA ob 18. uri, angl. barv. film STIRJE KOMANDOSI ZA NORVEŠKO ob 20. uri

11. oktobra nagrajeni alpinistični filmi iz Trenta: SPUST, NASLEDNJI, PLEZALCI, EIGER 69 in KOZOROGOVA SMRT ob 10. uri, amer. barv. film PISAN SPORED II ob 14. uri, angl. barv. film STIRJE KOMANDOSI ZA NORVEŠKO ob 16. in 20. uri, amer. barv. CS film POSTAJA KOMANČEV ob 18. uri

12. oktobra amer. barv. film V DEZELI PALČKOV ob 16. uri, nagrajeni alpinistični filmi iz Trenta: SPUST, NASLEDNJI, PLEZALCI, EIGER 69 in KOZOROGOVA SMRT ob 18. uri

13. oktobra amer. film TARZAN V NEW YORKU ob 16., 18. in 20. uri

Cerklje KRVAVEC

11. oktobra amer. barv. CS film ZA DOLAR VEC ob 17. in 19. uri

Tržič

10. oktobra amer. barv. film PISAN SPORED II ob 10. uri, amer. barv. VV film UGANI, KDO PRIDE NA VEČERJO ob 18. in 20. uri

11. oktobra amer. barv. VV film UGANI, KDO PRIDE NA VEČERJO ob 15., 17. in 19. uri

12. oktobra amer. barv. film PESEM ZLATEGA ZAHODA ob 18. in 20. uri

13. oktobra italij. barv. CS film SEDEM ZLATIH MOZ ob 18. in 20. uri

Kamnik DOM

10. oktobra amer. barv. film QUILIVERJEVO POTOVANJE ob 16. uri, amer. barv. CS film KNEZ BOJEVNIK ob 18. in 20. uri

11. oktobra amer. barv. film PISANI SPORED II ob 10. uri, amer. film TARZAN V NEW YORKU ob 15. in 19. uri, amer. barv. CS film KNEZ BOJEVNIK ob 17. uri

12. oktobra amer. film TARZAN V NEW YORKU ob 18. in 20. uri

Dovje-Mojstrana

10. oktobra amer. barv. film CHABASKO

11. oktobra italij. barv. film DEKLE S PISTOLO

Kranjska gora

10. oktobra franc. barv. CS film ARIZONA COLT — MASCEVALEC

Javornik DELAVSKI SOD

10. oktobra italij. barv. film DEKLE S PISTOLO ob 19. uri

11. oktobra franc. barv. CS film ARIZONA COLT — MASCEVALEC ob 17. uri, meh. italij. barv. CS film OBRAČUN PECOSA ob 19. uri

Radovljica

10. oktobra amer. barv. film NEVARNEJSI OD MOSKIH ob 18. uri, franc. barv. film UMOR V BAZENU ob 20. uri

11. oktobra amer. barv. film NEVARNEJSI OD MOSKIH ob 14. uri, franc. barv. film UMOR V BAZENU ob 16. uri, amer. barv. film IZKRAVANJE V ANCIJU ob 18. uri, italijan. barv. film POT SLAVE ob 20. uri

12. oktobra amer. barv. film POLJUBI ME, NORČEK ob 20. uri

13. oktobra italij. barv. film GIBLJIVA TARCA ob 20. uri

Bled

10. oktobra amer. barv. film BITKA ZA SAN SEBASTIAN ob 17. in 20. uri

11. oktobra amer. barv. film BITKA ZA SAN SEBASTIAN ob 15., 18. in 20. uri

12. oktobra zah. nemški barv. film NAVIHANCI IZ PRVE KLOPI ob 17. in 20. uri

13. oktobra zah. nemški barv. film NAVIHANCI IZ PRVE KLOPI ob 17. in 20. uri

Skofja Loka SORA

10. oktobra amer. barv. CS film PO SLEDEH VELIKE KARAVANE ob 17.30 in 20. uri

11. oktobra amer. barv. CS film PO SLEDEH VELIKE KARAVANE ob 15., 17.30 in 20. uri

12. oktobra franc. film STAREC IN DEČEK ob 19. uri

13. oktobra amer. barv. CS film DIPLOMIRANEC ob 20. uri

Predlog statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Kranj

Splošni zakon o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva iz decembra 1969 je realiziral ustavno določbo 38. člena ustave SFRJ, da službo socialnega zavarovanja upravljajo zavarovanci neposredno in po organih, ki jih sami volijo in odpokličejo. Tako je uveden nov sistem zdravstvenega zavarovanja, v katerem zavarovanci samostojno in samoupravno urejajo medsebojna razmerja v formalnem in materialnem pogledu. Vsebinsko in okvirno tej samoupravi je natančneje določil Zakon o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva, ki ga je sprejela skupščina SRS na seji dne 14. julija 1970. Skupnosti zdravstvenega zavarovanja so po tem zakonu tista organizacijska oblika, v kateri si zavarovanci po načelih vzajemnosti in solidarnosti zagotavljajo zdravstveno zavarovanje. Glede na sistem samouprave v zdravstvenem zavarovanju skupnosti kot pravne osebe s statuti kot temeljnimi akti določijo krog zavarovanih oseb, obseg pravic in obveznosti zavarovanih oseb, način uveljavljanja pravic, notranjo organizacijo, zadeve o katerih odločajo zavarovanci na referendumu, medsebojna razmerja med zavarovanci in skupnostjo in vprašanja, ki jih skupnost ureja s splošnimi akti.

Skupnost zdravstvenega zavarovanja delavcev Kranj (v nadaljnjem besedilu: skupnost), ustanovljena s sklepom Skupščine Komunalne skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev Kranj združuje delavce z območja občin Jesenice, Kranj, Radovljica, Škofja Loka in Trzin. Statut oziroma predlog statuta (ki ga daje skupnost v izjavo zavarovancem), omogoča vključitev v to skupnost tudi osebam, ki opravljajo samostojno poklicno dejavnost in so na tej podlagi obvezno zdravstveno zavarovane. Statut zagotavlja zdravstveno varstvo v obsegu, določenem z zakonom in tem statutom tistim kategorijam, ki so zavarovanci v smislu tega statuta. Zavarovanci - člani te skupnosti imajo enake pravice in obveznosti; zaradi zagotovitve neposredne udeležbe pri zagotavljanju in izvajanju zdravstvenega zavarovanja pa ima vsak zavarovanelec pravico voliti in biti voljen v organe skupnosti, izjaviti se na referendumu ali predlagati ga, sodelovati v svetih zavarovancev in postavljati vprašanja in predloge organom skupnosti.

Zakon je ob izrecni določbi, da skupnost upravljajo zavarovanci neposredno in po skupščini, prepustil celotno ureditev notranje organizacije skupnosti. Predlog statuta določa naslednje organe skupnosti: skupščino, izvršilni odbor, komisijo za reševanje pritožb in svete zavarovancev. Glavni nosilec nalog v zvezi z izvajanjem zdravstvenega zavarovanja je skupščina, ki ima široke pristojnosti. Najvažnejše med njimi so sprejemanje statuta in drugih splošnih aktov, določanje programa dejavnosti zdravstvenega zavarovanja in politike uporabe skladov, določanje višine oziroma stopnje prispevkov, odločanje o pogodbah z družbeno političnimi skupnostmi, zdravstvenimi zavodi in njihovimi združenji. Skupščina dela po svojem poslovniku. Sestavlja jo 60 članov, ki jih izvolijo zavarovanci po postopku določenem s pravilnikom o volitvah članov skupščine. Mandatna doba članov skupščine traja 4 leta, izvoljeni pa so lahko ponovno še enkrat. Skupščina izvoli izmed svojih članov izvršilni odbor kot izvršilni organ skupščine. Ta predvsem pripravlja predloge splošnih in drugih aktov, ki jih sprejema skupščina, skrbi za pravilno uveljavljanje pravic zavarovanih oseb, za izvrševanje finančnega načrta, imenuje zdravniško in komisijo zdravniških izvedencev, zahteva strokovni nadzor nad delom zdravstvenih zavodov po določbah zakona o zdravstvu.

Glede na to, da skupnost zagotavlja zavarovancem varstvo njihovih pravic po dvostopenjskem postopku v okviru same skupnosti, določa statut kot poseben organ komisijo za reševanje pritožb. Komisija rešuje vse pritožbe zavarovanih oseb zoper odločbe, ki jih o pravicah iz zdravstvenega zavarovanja izdaja zavod na 1. stopnji, obravnava pa tudi splošne pritožbe in pripombe zavarovanih oseb. Sestavljena je iz treh članov, 3 namestnikov in dela zmeraj v

senatu 3 članov. Člani so imenovani izmed zavarovancev skupnosti.

Da bi bilo zagotovljeno čim neposrednejše sodelovanje zavarovancev pri samoupravi na področju zdravstvenega zavarovanja, se ustanovijo sveti zavarovancev, ki jih sestavljajo člani vsakokratnega volilnega telesa. To zagotavlja tudi povezanost skupščine s samimi zavarovanci, saj morajo na sejah svetov obvezno sodelovati člani skupščine z območja sveta zavarovancev. Sveti zavarovancev se morajo zmeraj izjaviti o predlogu statuta, pravilnikov, programu dejavnosti in sklepih o določitvi prispevka, razpravljajo in obravnavajo pa lahko o posameznih vprašanjih zdravstvenega zavarovanja in s tem v zvezi dajejo pripombe in predloge. Referendum, kot ena izmed oblik neposrednega sodelovanja zavarovancev pri samoupravi na področju zdravstvenega zavarovanja se mora obvezno razpisati, kadar se odloča o združitvi ali razdružitvi skupnosti, ali kadar to zahteva določeno število članov skupščine. Skupščina lahko razpiše referendum tudi za posamezna vprašanja iz svoje pristojnosti. Odločitev sprejeta z referendumom je obvezna in velja najmanj leto dni.

Predlog statuta ureja v posebnem poglavju sodelovanje skupnosti z družbeno političnimi skupnostmi, z drugimi skupnostmi zdravstvenega zavarovanja, zdravstvenimi zavodi in drugimi organizacijami pri programiranju in pospeševanju zdravstvenega varstva in njegove materialne osnove, in pri izvajanju preventivnih ukrepov in akcij, kadar so izvajalci le teh te organizacije. Za to sodelovanje se sklene poseben samoupravni dogovor. Pri izvajanju zdravstvenega varstva sodeluje skupnost z zdravstvenimi zavodi in njihovimi združenji, s katerimi sklepa pogodbe glede na dogovorjene programe o uresničevanju zdravstvenega varstva oseb, ter razpoložljiva sredstva skupnosti.

OBVEZNOST ZAVAROVANJA

Zdravstveno zavarovanje bo tudi v bodoče obvezno in v tem oziru torej ne bo bistvenih sprememb. Zdravstveno zavarovane bodo naslednje osebe z območja gorenjske skupnosti:

- v delovnem razmerju;
  - člani predstavnih teles in njihovih organov, če za svoje delo prejema povračilo;
  - člani obrtnih združenj;
  - časno nezaposlene osebe;
  - starostni in invalidski upokojeanci;
  - volonterji na prostovoljni praksi, ki ne dobivajo osebnega dohodka;
  - učenci v gospodarstvu in učenci poklicnih šol s praktičnim poukom.
- Vse navedene osebe (izvzemi nezaposlene in upokojeance) se štejejo za zavarovance, če delajo najmanj polovico rednega delovnega časa.
- V skupnosti zdravstvenega zavarovanja delavcev bodo v enakimi pogoji in pravicami zavarovane še naslednje osebe, ki se ukvarjajo s samostojno dejavnostjo:
- obrtniki in gostinci;
  - odvetniki, duhovniki, umetniki in kolporterji.
- Osebe samostojnih poklicev imajo sicer možnost ustanoviti samostojno skupnost zdravstvenega zavarovanja v okviru SRS, če se bo večina njih za tako samostojno skupnost izrekla.

Zdravstveno varstvo enakega obsega bodo uživali tudi družinski člani (zakonec, otroci, starši) navedenih zavarovancev, v kolikor bodo izpolnjevali določene pogoje, n. pr. otroci od 15. do 26. leta, če se šolajo, starši če so nespособni za pridobitno delo, ali če so stari nad 55 let (mati) oz 65 let (oče). Pogoji za uživanje pravic družinskih članov iz zdravstvenega zavarovanja so določeni v predlogu statuta.

Republiški zakon o zdravstvenem zavarovanju je krog zavarovancev delno razširil in sicer tako, da so v bodoče polno zdravstveno zavarovani tudi družinski člani vajencev in volonterjev, kar po sedanjem zakonu niso.

Novost v predlogu statuta je tudi določba, da naj bodo zdravstveno zavarovani tudi nezaposleni otroci, stari od 15 do 18 let, ki se ne šolajo. Pogoj pa je, da ne odklonijo zaposlitve in, da se redno prijavljajo Zavodu za zaposlovanje. Predlog statuta določa, da naj bodo ti

otroci zavarovani samo za dodatne oblike zdravstvenega varstva, določene v statutu, ne pa tudi za obvezne oblike, ki naj tudi v bodoče gredo v breme občinskih skupščin.

Z republiškim zakonom je zagotovljeno zdravstveno varstvo še nadaljnim 18 kategorijam oseb, ki se sicer ne smatrajo za redne zavarovance (študenti, uživalci preživnin, vzdrževani tuji otroci, študenti, udeleženci mladinskih delovnih brigad itd.). Te osebe bodo sicer uveljavljale pravice iz zdravstvenega varstva v okviru skupnosti delavskega zdravstvenega zavarovanja, vendar so za plačevanje prispevkov za njihovo zdravstveno varstvo določeni drugi plačniki.

OBLIKE IN OBSEG ZDRAVSTVENEGA VARSTVA

Značilnost sedanje zakonodaje zdravstvenega zavarovanja je, da skoraj do potankosti določa pravice, do katerih so zavarovane osebe upravičene. Nova zakona o zdravstvenem zavarovanju, tako zvezni kakor republiški, pa določata le najnujnejši okvirni obseg teh pravic. Skupnostim zdravstvenega zavarovanja pa je prepuščeno, da s svojimi statuti, upoštevajoč mnenje in potrebe zavarovancev ter razpoložljiva sredstva določijo obseg pravic.

Republiški zakon o zdravstvenem zavarovanju določa naslednje oblike zdravstvenega varstva, katere morajo skupnosti zagotoviti svojim zavarovanim osebam:

- odkrivanje, preprečevanje, zatiranje in zdravljenje tuberkuloze, veneričnih in drugih nalezljivih bolezni;
- nego in zdravljenje tistih duševnih bolnikov, ki utegnejo spraviti v nevarnost svoje življenje ali življenje drugih ljudi;
- zdravstveno varstvo žensk v zvezi z nosečnostjo, porodom, materinstvom in kontracepcijo;
- popolno zdravstveno varstvo novorojenčkov, dojenčkov predšolskih in šolskih otrok, do dopolnjenega 15 leta starosti;
- zdravstveno varstvo šolske mladine do dopolnjenega 18. leta starosti in rednih študentov do 26. leta starosti;
- zdravstveno varstvo mladine do dopolnjenega 18. leta starosti, ki je prijavljena pri Zavodu za zaposlovanje, pa ji kljub zmožnosti za delo začasno ni mogoče zagotoviti zaposlitve;
- aktivnost za zgodnje odkrivanje malignih obolenj, sladkorne bolezni, mišičnih in živčno-mišičnih obolenj ter njihovo zdravljenje;
- aktivnost za organizirano zdravstveno vzgojo zavarovanih oseb.

Dodatno k navedenim obveznim oblikam zdravstvenega varstva, pa vsebuje predlog statuta, katerega daje skupščina skupnosti v razpravo še naslednje oblike varstva:

- splošne in specialistične zdravniške preglede, medicinsko rehabilitacijo in druge vrste medicinske pomoči v zavodih ambulantnega tipa;
- zdravljenje v bolnišnicah in na bolnikovem domu;
- strokovne medicinske ukrepe za zboljšanje zdravja, oz. za preprečevanje obolenj (cepljenja, saniranje bacilozoscev) in drugi varstveni ukrepi na domu;
- zdravniško in drugo strokovno nego porodnicam, pred porodom, v času poroda in po porodu;
- zdravila in sanitetni material;
- zobozdravstveno pomoč in zobna protetična sredstva;
- proteze, ortopedske pripomočke ter ponožne in sanitarne priprave;
- zdravljenje v zdraviliščih, ki uporabljajo naravne zdravilne faktorje.

Vse te navedene dodatne oblike zdravstvenega varstva naj po predlogu skupščine skupnosti zagotovi torej statut.

Razumljivo je, da statut ne bo določil podrobnega obsega zdravstvenih storitev različnih dejavnosti (število pregledov, storitev v laboratoriju, RTG, EKG, število oskrbnih dni v stacionarnih zavodih, število receptov, zobozdravstvenih storitev itd.), ker je to stvar vsakoletnega programa zdravstvenega varstva in pogodb, katere sklepa skupnost z zdravstvenimi zavodi.

Prav tako je tudi razumljivo, da bo vsakoletni program zdravstvenega varstva odvisen od zmogljivosti zdravstvenih organizacij, od sredstev s

katerimi bo skupnost razpolagala in končno od rezultatov družbenega dogovora med zainteresiranimi udeleženci.

Predvsem pa je važno, da zavarovanci v javni razpravi in na zborih izrazijo svoje mnenje glede obsega posameznih oblik zdravstvenega varstva. Pri tem pa morajo kot odgovorni samoupravljavci prav tako poleg želja in potreb upoštevati dejstvo, da bodo prevelike zahteve imele za posledico zviševanje stopenj prispevkov za zdravstveno zavarovanje, ki jih plačujejo zavarovanci v breme osebnih dohodkov. Da bralci tega sestavka dobe vsaj bežen vpogled v gibanje izdatkov za zdravstveno varstvo, navajamo nekaj števil.

Izdatki za zdravstveno varstvo:

splošno in spec.	za leto 1969	I-VIII. 69	I-VIII. 70	Indeks I-VIII/69	I-VIII/70
zdravljenje	14,884.507	9,338.459	12,251.820	131 %	
bolnišnice	31,196.442	18,184.917	23,309.624	128 %	
zdravilišča	558.956	365.289	256.914	70 %	
zdravila	10,151.680	6,172.280	7,202.750	116 %	
zobna nega	2,791.920	1,800.917	2,181.880	121 %	
zobna protetika	2,290.106	1,473.804	1,617.878	110 %	
proteze, ortop.	560.253	330.285	423.900	128 %	
prevozi	956.914	565.979	927.334	163 %	
drugi prevozi	312.767	216.883	186.700	86 %	
preventiva	720.809	534.433	654.777	122 %	
zdrav. center	105.529	75.312	83.572	112 %	
specializanti	—	—	131.577	100 %	
stazisti	—	—	194.656	100 %	
Skupaj zdrav. varstvo	64,529.887	39,058.562	49,403.387	126,4%	

Porast izdatkov za zdravstveno varstvo v primerjalnem obdobju 1-8/1970 do 1-8/1969 znaša torej 26,4 %. Največji dvig izdatkov pa je v splošnem ambulantnem in specialističnem zdravljenju, bolnišničnem zdravljenju zdravih, ortopedskih pripomočkov in prevozih z reševalnimi avtomobili.

Zaradi primerjave potrošnje zdravstvenega varstva navajamo še, da so znašali poprečni izdatki zdravstvenega varstva na eno zavarovano osebo za leto 1969 464,76 din na območju gorenjske skupnosti zdravstvenega zavarovanja, oz. 458,36 din v poprečju za območje SRS.

Zaradi določenih sprememb v zakonu o zdravstvu, ki stopi v veljavo s 1. I. 1971 bodo razumljivo tudi posledice v financiranju oz. v izdatkih sklada zdravstvenega zavarovanja. Predvidene razlike bodo naslednje:

I z d a t k i

	zdrav. var.	indeks	skupaj	indeks
1969	64,111.591	100	88,644.311	100
1970 (ocena)	74,100.000	115,5	102,328.000	115,4
1971 (ocena)	104,371.000	140,8	132,400.000	130

Pri ugotavljanju izdatkov za leto 1971 je predviden dvig osebnih dohodkov zdravstvenih delavcev na višino 115 % postavk v katalogu delavcev družbenih služb iz leta 1969, kar pomeni zvišanje teh sredstev za cca 30 % glede na leto 1970. Amortizacija v zdravstvu naj bo po določbah zakona funkcionalna, kar zopet pomeni za leto 1971 zvišanje za cca 33 %. Precejšnjo neznanko predstavlja tudi predviden (po zakonu) način plačevanja zdravstvenih storitev. Dočim velja v letu 1970 (in preje) načelo odkupa programa zdravstvenega varstva t.j. pavšalni odkup, pa je v bodoče predvideno plačevanje po storitvah oz. po načelu dohodka. Znano pa je, da so v letni izvršitvi zdravstvenih storitev nekatere postavke delovnega načrta presežene tudi za 30 % in več odstotkov. Vse to pa bo imelo za posledico, da bo za leto 1971 morala biti določena stopnja za zdravstveno zavarovanje predvidoma v višini cca 8 % od kosmatih osebnih dohodkov, dočim znaša v letu 1970 skupaj 6,50 % (osnovna 5,20, dodatna v poprečju 1,30 %).

Predlog statuta predvideva tudi prispevek zavarovanih oseb (participacija) k stroškom za nekatere oblike zdravstvene pomoči in sicer:

- za zdravila, pomožni in sanitetni material;
- za obisk zdravnika na domu bolnika, ki je opravljen na zahtevo;
- za intervencijo ob prekinitvi nosečnosti;
- za prevoz z reševalnim avtomobilom;

- za proteze, ortopedske pripomočke, pomožne in sanitarne naprave;
- za zobozdravstveno nego, zobotehnično pomoč, zobno protetična sredstva;
- za intervencijo in zdravljenje zaradi zastrupitve z alkoholom;
- za obvezna in neobvezna celjenja (izvzemši za obvezne oblike);
- za prve specialistične preglede (izvzemši preglede v dispanzerjih);
- za zdravljenje v zdraviliščih;
- za pomoč gorske reševalne službe.

Glavni namen prispevka k stroškom zdravljenja ni v pridobivanju dodatnih sredstev oz. razbremenjevanju sklada zdravstvenega zavarovanja, pač pa le usmerjanje k racionalni uporabi pravic. Republiški zakon o zdravstvenem zavarovanju določa, da skupnost lahko predpiše neposreden prispevek zavarovanih oseb k stroškom zdravljenja, vendar mora biti predpis strokovno opravičljiv, družbeno utemeljen in tak, da ne odvraca zavarovanih oseb od uporabe zdravstvenega varstva.

Da samoprisevek zavarovanih oseb ne pomeni posebno velike postavke v izdatkih zdravstvenega varstva, navajamo podatke o zneskih participacije za leto 1969:

— za spec. preglede	102.240 din
— za hišne obiske	79.880 din
— za zobno nego	179.403 din
— za zobno protetiko	559.228 din
— za zdravila	1.700.997 din
— za reševalne prevoze	80.180 din
— za pomoč pri dovoljenih splavih	53.040 din
Skupaj din	2,754.968 din

Glede na skupne izdatke za zdravstveno varstvo v letu 1969 so zavarovane osebe z neposrednim samoprisevkom plačale 4,2 %, v primerjavi s skupnimi izdatki za zdravstveno zavarovanje (88,644.311 din) pa 3,1 %.

Pri odmeri višine participacije se v bistvu odloča o tem, če naj na račun znižanja ali odprave samoprisevka vsi zavarovanci solidarno plačujejo nekoliko zvišano stopnjo prispevka oziroma, če naj del bremena nosijo neposredno uporabniki zdravstvenih uslug.

Navajamo postavke samoprisevka za I. 1970:

— za specialist. preglede	10 din
— za hišne obiske	10 din
— za prevoze z reševal. avtom.	15 din
— za vsako zdravlilo	4 din
— za pomoč pri dovoljenem splavu	100 din
— za zobozdravstvo in zobno protetiko (od vrednosti)	25 %

Skupščina skupnosti za prihodnje leto nima namena sprejeti nekih večjih sprememb, izvzemši morda v zobozdravstvu, kjer naj bi po mnenju nekaterih znašala 50 % vrednosti opravljenih storitev. Pri odločanju o stopnjah participacije za leto 1971 bo skupščini mnenje zavarovancev nedvomno v veliko pomoč. Upoštevati je treba tudi dejstvo, da v letu 1971 ne bo več možno odmerjati in pobirati participacije v vseh primerih, ko gre za obvezne oblike zdravstvenega varstva.

Istočasno s statutom, bo skupščina skupnosti morala sprejeti tudi pravilnike o ortopedskih pripomočkih, o pripomočkih za ojačanje sluha in vida, o zobozdravstvenih storitvah, o predpisovanju zdravil itd. Vsi navedeni pravilniki so imeli do sedaj značaj zveznih predpisov. Tako je npr. bilo z zveznim pravilnikom tudi določeno, katera zdravila se smejo predpisovati zavarovanim osebam (pozitivna in negativna lista) in katera se ne smejo.

Družinskim članom zavarovancev je zagotovljeno zdravstveno varstvo v enakem obsegu kakor zavarovancem. Glede širših družinskih članov pa predlog statuta določa, da lahko uveljavijo pravico do zobozdravstvene pomoči, ortopedskih in drugih pripomočkov, ter zdravljenja v naravnih zdraviliščih le v primeru, če ima njihov nosilec zavarovanja predhodno 24 mesecev neprekinjene zaposlitve oziroma 36 mesecev s prekinitvami v zadnjih štirih letih.

DENARNA NADOMESTILA

Tako zvezni in republiški zakon, kakor predlog statuta ne predvidevajo znatnejših razlik pri izplačevanju nadomestila osebnega dohodka v primerjavi na sedaj veljavne predpise.

Predlog statuta predvideva izplačevanje nadomestil v primeru del nezmožnosti zaradi bolezni v sledečih primerih:

- med začasno zadržanostjo od dela v zvezi z uživanjem zdravstvenega varstva;
- med zadržanostjo od dela zaradi nege obolelega otroka, starega do 3 let;
- ko zaradi določenega zdravljenja ali medicinskih preiskav, ki jih ni mogoče opraviti izven zavarovancevega delovnega časa, ne morejo delati;
- za čas nujnega zdravljenja po predpisih o vojaških vojnih invalidih;
- ko je zavarovavec kot bacilnosec ali zaradi nalezljive bolezni izoliran;
- v določenih izrednih primerih tudi zaradi nege ožjega družinskega člana po 31. dnevu bolezni.

Pravica do nadomestila zaradi nege ožjega družinskega člana (praviloma do 30 dni) je izpadla iz zakona. Skupnost pa je v statutu ne predlaga, ker gre do izplačila nadomestil zaradi nege sedaj v breme delovnih organizacij in zasebnih delodajalcev. Po mnenju skupščine naj torej sedanji plačniki tudi še v bodoče izplačujejo to nadomestilo v svoje breme. Menimo, da bi tako stališče morali podpreti tudi sindikati.

Novi republiški zakon določa, da je pogoj za pridobitev pravice do nadomestila zaradi bolezni predhodna tri mesečna neprekinjena zaposlitev, oziroma šest mesečna zaposlitev v zadnjih 12 mesecih pred nastopom primera. Zakon pa dopušča skupnostim zdravstvenega zavarovanja, da določijo primere, ko se doba predhodnega zavarovanja ne zahteva, ali pa, da se predhodna zavarovalna doba skrajša.

Skupščina skupnosti je, upoštevajoč zakonske možnosti v predlogu statuta, določila glede izplačevanja nadomestil naslednje odstotke:

1. če zavarovavec izpolnjuje zahtevano delovno dobo:
  - 80 % od osnove od prvega do šestdesetega dne del nezmožnosti;
  - 90 % od osnove od enainšestdesetega dne del nezmožnosti dalje.
2. če zavarovavec ne izpolnjuje pogoja delovne dobe:
  - 70 % od prvega do šestdesetega dne;
  - 80 % od enainšestdesetega dne dalje.

Sedaj velja, da je zavarovavec za prvih sedem dni upravičen le do 70 % nadomestila.

Za prvih trideset dni del nezmožnosti bodo delovne organizacije samostojno določile odstotke nadomestila. Za zasebne delodajalce pa velja jo odstotki, kakor jih sprejme skupščina skupnosti.

Sedanji zakon tudi določa, da se v primeru ko je zavarovavec v staležu del nezmožnih, več kakor leto dni, nadomestilo zviša za toliko odstotkov, kolikor so se v organizaciji, kjer je zadevni zavarovavec zaposlen v tekočem letu zvišali v poprečju osebni dohodki vseh delavcev v primerjavi na preteklo leto. Zaradi hitrega naraščanja osebnih dohodkov je skupščina v predlogu statuta osvojila stališče, da se po enakem načelu in merilu zviša nadomestilo že po šestih mesecih del nezmožnosti.

V predlogu statuta je tudi omiljena sedanja zakonska določba glede otegljajev nadomestila osebnega dohodka za čas, ko je zavarovavec na zdravljenju v hospitalnem zavodu. Po sedanjih predpisih prejema zavarovavec za časa bivanja v bolnišnici 60 % nadomestila, če ne vzdržuje nobenega člana družine, 80 %, če vzdržuje enega člana, 90 % pa če vzdržuje dva družinska člana in 100 %, če vzdržuje tri ali več članov. Po predlogu statuta pa naj se zavarovancu izplačuje znizano nadomestilo za časa bivanja v bolnišnici v višini 80 % le v primeru, če ne vzdržuje nobenega člana družine.

Pri izplačevanju nadomestila zavarovankam za časa porodniškega dopusta je po novih predpisih spremenjeno to, da prejmejo 100 % nadomestilo osebnega dohodka ne glede na predhodno zavarovalno dobo, dočim prejemale sedaj le 80 %, če nimajo pred porodom vsaj 6 mesecev zaposlitve. Iz navedb o nadomestilih je lahko zaključiti, da bodo izdatki za nadomestila v bodoče nekoliko višji.

Zneski izplačanih nadomestil osebnih dohodkov za leto 1969 v breme skupnosti zdravstvene-

(Nadaljevanje na 19. str.)

(nadaljevanje s 14. str)

- ga zavarovanja delavcev Kranj so naslednji:
- nadomestila zaradi bolezni in nesreče pri delu 8,695.225,78 din
  - nadomestila zaradi bolezni in skrajšanega delovnega časa po porodu 8.233.767,12 din

OSTALE DENARNE DAJATVE

Glede izplačevanja potnik stroškov ni sprememb v predlogu statuta. Tudi naprej je predvidena omejitev izplačevanja potnik stroškov tako, da naj bi zavarovane osebe ne prejele povračila za prvih 30 km v obe smeri.

Določbe glede pogrebnih stroškov in posmrtnine ostanejo nespremenjene.

Predlog statuta pa ne predvideva pomoči za opremo novorojenčka ker te pravice tudi zvezni in republiški zakon o zdravstvenem zavarovanju ne vsebujeta. Ta pravica vsekakor spada med obveznosti skupnosti otroškega varstva.

UVELJAVLJANJE IN VARSTVO PRAVIC

S prenehanjem veljavnosti sedanje zakonodaje zdravstvenega zavarovanja, bodo prenehali veljati tudi vsi predpisi glede zavarovalnih obveznosti delovnih organizacij, uveljavljanja pravic, postopkov in pravnega varstva.

Uveljavljanje pravic določa predlog statuta prav tako po dosedanjem načinu. Že sam zakon določa prosto izbiro zdravstvene ustanove in zdravnika, zato statut te pravice ne more in tudi nima namena omejevati. Statut predvideva le, da imajo zavarovane osebe prosto izbiro na območju skupnosti, morajo pa doplačati morebitno razliko v ceni, če iščejo zdravstveno pomoč pri zdravstvenih zavodih izven območja te skupnosti. Seveda ne velja to za primere, ko se zavarovana oseba nahaja izven kraja svojega bivanja oz. območja svoje skupnosti npr. v času letnega oz. službenem potovanju itd. Vse podrobnejše določbe o načinu uveljavljanja pravic vsebuje poseben »Pravilnik« katerega bo prav tako sprejela skupščina skupnosti na zasedanju v novembru 1970.

Predlog statuta nekoliko razširja pristojnost zdravnikov glede odobravanja dopustov v zvezi z delanezmnožnostjo zaradi bolezni. Pravico odobravit bolniški dopust ima vedno zdravnik, ki ga je zavarovana oseba izbrala. Izbrana zdravnik pa v teku koledarskega leta brez opravičljivih razlogov ni mogoče menjati. Bolniški dopust bo v bodoče lahko odobril zavarovanci tudi zdravnik-ginekolog v dispanzerju za žene, če gre za delanezmnožnost v zvezi z nosečnostjo in porodom. Dopust bo lahko odobril tudi specialist za pljučne bolezni in tuberkulozo, ko gre za tuberkulozna obolenja in zdravnik za otroške bolezni, ko gre za odobritev dopusta zaradi nege otroka, starega do treh let.

Po določbah republiškega zakona o zdravstvenem zavarovanju bo skupnost v upravnem postopku reševala zahteve ali pritožbe zavarovanih oseb na prvi in drugi stopnji. Proti dokončni odločbi pa bo zavarovana oseba lahko vložila tožbo pri pristojnem občinskem sodišču in ne več upravnega spora pri upravnem sodišču SRS. Za reševanje zadev bo skupnost tudi v bodoče uporabljala določila splošnega zakona o upravnem postopku. Strokovna mnenja v zvezi s pritožbami zavarovancev proti zdravnikom bo izdajala zdravniška komisija. Ta bo tudi odločala o staležu delanezmnožnosti za vsa obolenja, ki trajajo preko trideset dni. Proti mnenju zdravniške komisije, pa bo možno vložiti pritožbo na komisijo zdravstvenih izvedencev.

Statut vsebuje še določbe o zapadlosti, zastaranju pravic itd. Določa delno tudi postopek o načinu uveljavljanja zdravstvenega varstva v tujini. Delno zaradi tega, ker je za to področje pričakovati zvezne predpise. Po predlogu statuta bo tudi možno pošiljati zavarovane osebe na zdravljenje v tujino v primeru, ko zdravljenje za določene bolezni doma ni mogoče oz. ni uspešno. Razumljivo pa je, da bo sklad zdravstvenega zavarovanja lahko povrnil samo dinarska sredstva, devize pa le, če bodo devizni predpisi to omogočali.

FINANCIRANJE

Bistvena sprememba, ki bo uveljavljena kot posledica izvajanja zdravstvenega zavarovanja po novih predpisih, je v tem, da bo prispevek za zdravstveno zavarovanje samo eden in da

odpade predpisovanje vseh oblik dodatnega prispevka.

Z ozirom na to, da bo predpisanih manj vrst prispevkov za zdravstveno zavarovanje, je jasno, da bo stopnja prispevka, ki bo obračunana iz osebnega dohodka morala biti nekaj višja kot do sedaj, ker bodo v enotno stopnjo vključeni sedanji osnovni in dodatni prispevki.

Kljub temu, da bo določena stopnja v enem odstotku, pa bo ta odstotek sestavljen najmanj iz dveh delov in sicer posebej za kritje izdatkov v zvezi z nesrečami pri delu in obolenji za poklicno boleznijo, posebej pa za ostale oblike zdravstvenega varstva in zdravstvenega zavarovanja po zakonu in statutu.

Glede stopnje prispevka za kritje stroškov v zvezi z nesrečami pri delu in obolenji za poklicno boleznijo dopuščajo predpisi možnost za določitev višje stopnje tega prispevka pri tistih delovnih organizacijah in zasebnih delodajalcih, pri katerih je nevarnost za nesrečo pri delu ali obolenje za poklicno boleznijo povečana zaradi opustitve higienskih in varnostnih ukrepov. Povečana stopnja pa ne more biti za več kot 50 % višja od redne stopnje.

Posebej se lahko določijo prispevki za zdravstveno zavarovanje v pavšalnem znesku v tistih primerih, kjer osnova ni osebni dohodek.

Velika novost pri financiranju sklada je v tem, da skupnost samostojno določa višino stopnje prispevka in niso predvidene zakonske omejitve in najvišje meje. Seveda pa mora odločitev skupnosti temeljiti na izhodiščih, ki se izoblikujejo na družbenem dogovoru med petimi enakopravnimi partnerji oziroma njihovimi zastopniki, tj. med skupščinami občin, občinskimi sindikalnimi sveti, zdravstvenimi delovnimi organizacijami, vsemi ostalimi delovnimi organizacijami z območja skupnosti in med skupnostjo zdravstvenega zavarovanja. Ta družbeni dogovor prizadeti tudi podpišejo, dokončno pa odloči skupščina skupnosti.

Novost v financiranju je tudi v tem, da skupnost lahko določi del prispevka v pavšalnem

znesku tudi na družinskega člana zavarovanca, ki opravlja samostojno poklicno dejavnost.

Važno je določilo, ki zavezuje skupnost, da določa stopnje prispevkov in prispevke v pavšalnem znesku v taki višini, da sredstva, ki se z njimi dosegajo, krijejo obveznosti skupnosti iz zavarovanih pravic in zagotavljajo ustvarjanje rezerv, pozavarovanje težjih rizikov, stroške v zvezi z izvajanjem zavarovanja in del sredstev, ki jih skupnost prispeva k razvoju zdravstvene službe. To pomeni, da je pri zagotavljanju pravic iz zdravstvenega zavarovanja treba računati tudi z višino stopnje prispevka, ki bo tem višja, čim večji bo obseg pravic in obratno.

Spremembo predstavljajo tudi določila glede višine obvezne rezerve, ki mora znašati najmanj 8,33 % predvidenih izdatkov sklada za tekoče leto. To višino rezerve je treba doseči v petih letih od uveljavitve statuta.

Novost je tudi v tem, da za kritje eventualnega primanjkljaja po zaključnem računu sklada ni mogoče predpisati izrednega prispevka, da pa se primanjkljaj pokrije iz rezervnega sklada, porabljeni znesek do višine obvezne rezerve pa se nadomesti v prihodnjem letu s predpisanim posebnim prispevkom, ki ga plačujejo delodajalci iz svojih sredstev in se vračunava v osebni dohodek.

Sprememba je nastala tudi glede zapadlosti prispevka v plačilo za zavezance, ki sami plačujejo prispevek, in sicer v tem, da zapade prispevek v plačilo zadnjega dne v mesecu za nazaj. Glede postopka za izterjavo, plačila zamudnih obrestí in zastaranja terjatev ni nobenih sprememb.

Iz navedenega sledi, da je samoupravljanje zdravstvenega zavarovanja doživelo znatno kvaliteto spremembo. Člani skupščine, kot voljeni predstavniki zavarovancev bodo s polno odgovornostjo odločali tako o pravicah, uveljavljanju teh pravic, kakor tudi o stopnjah prispevkov, ki jih bodo zavarovanci plačevali. Usklajevanje vseh teh, mnogokrat nasprotujočih si interesov pa prav gotovo ni lahka naloga.

Predlog statuta skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov Kranj

Skupščina komunalne skupnosti zdravstvenega zavarovanja kmetov je skladno z določbami zakona o zdravstvenem zavarovanju in o obveznih oblikah zdravstvenega varstva na seji dne 1. 10. 1970 ustanovila Skupnost zdravstvenega zavarovanja kmetov Kranj, za območje občin Jesenice, Kranj, Radovljica, Skofja Loka in Tržič. V tej skupnosti zavarovanci — kmetje zagotavljajo zase in svoje člane gospodinjstva zdravstveno varstvo in druge pravice za primer bolezni, poškodbe in poroda. V skupnosti so na enak način zavarovane tudi tiste osebe, ki jim zakon zagotavlja zdravstveno varstvo v enakem obsegu kot kmetom.

Skupnost je pravna oseba, s sedežem v Kranju. Kot samoupravna organizacija zavarovancev si skupnost sama določa notranjo organizacijo, odnose do skupnosti in z drugimi organizacijami in tudi samostojna določa v mejah zakona vrsto in obseg pravic iz zdravstvenega zavarovanja za člane skupnosti glede na razpoložljiva sredstva. Vse to določa skupnost s statutom in spolnimi akti skupnosti. Zavarovanci sodelujejo pri samoupravnem urejanju zadev iz pristojnosti skupnosti neposredno in po svojih predstavnikih v skupščini. Skupščina je najvišji organ skupnosti. Šteje 15 članov, člani pa so izvoljeni za štiri leta. Postopek za izvolitev članov skupščine natančno določa statut. Način dela skupščine je določen s poslovníkom. Skupščina ima pravico in dolžnost, da določi tak program dejavnosti zdravstvenega zavarovanja, da je zagotovljeno zavarovanim osebam učinkovito varstvo. Skrbi tudi, da se pravilno uveljavljajo pravice zavarovanih oseb, saj odloča o pritožbah zavarovancev in drugih upravičenih oseb zoper odločbe, ki jih izdaja Komunalni zavod za socialno zavarovanje. Skupščina je dolžna skrbeti tudi za racionalno poslovanje s skladi skupnosti in za ekonomično uporabo sredstev, da bi se zagotovila sredstva za izvajanje zdravstvenega zavarovanja. V njeno pristojnost spada tudi določanje višine oziroma stopnje prispevkov. Da bi mogli zavarovanci skupnosti uživati pravice, ki jim gredo po zakonu

in tem statutu, sklepa skupščina pogodbe z zdravstvenimi zavodi in sporazume z drugimi organizacijami. Kot najvišji organ skupnosti skupščina sprejema tudi po predhodni obravnavi z zavarovanci statut in druge splošne akte.

Zavarovanci sodelujejo pri opravljanju zadev iz pristojnosti skupnosti tako, da na zborih zavarovancev razpravljajo o posameznih vprašanjih zdravstvenega zavarovanja in potrebnih sredstvih za njegovo izvajanje, dajejo predloge s tega področja, obravnavajo letno poročilo skupnosti in razpravljajo o predlogih splošnih aktov skupnosti. Kadar odloča skupščina o razdružitvi ali izločitvi posameznega območja skupnosti, se morajo zavarovanci izjaviti o tem na referendumu.

ZAVAROVANE OSEBE

Novi republiški zakon o zdravstvenem zavarovanju določa isti krog zavarovanih oseb v kmetijskem zdravstvenem zavarovanju, kakor dosedanja zakon. Po predlogu statuta bodo zavarovani, oziroma se za kmete zavarovance štejejo: osebe, ki opravljajo kmetijsko dejavnost kot svoj edini ali glavni poklic, če niso zdravstveno zavarovani na drugi podlagi. Zavarovani so tudi člani njihovega gospodinjstva, ki jim ni zdravstveno varstvo zagotovljeno po drugih predpisih.

Šteje pa se, da opravlja kmetijsko dejavnost kot svoj glavni poklic oseba:

- ki se kot lastnik, solastnik, zakupnik ali uživalec kmetijskega zemljišča ukvarja s kakršnokoli kmetijsko dejavnostjo, in je zavezanec prispevka ne glede na to, ali je oproščena tega prispevka in ne glede na to, ali ima še kakšne druge dohodke;
- ki je na podlagi proizvodnega sodelovanja deloma ali v celoti svoje kmetijsko posestvo združila z obdelovalnim zemljiščem kmetijske gospodarske organizacije in je po uspehih svojega dela in za oddano zemljišče udeležena v dohodku kmetijske gospodarske organizacije, pa ni z njo v delovnem odnosu;

— ki se v pridobitne namene kot posameznik poklicno ukvarja z lovom, ribolovom ali s kakšno drugo kmetijsko dejavnostjo in je zavezanec prispevka od kmetijstva.

Kot člani gospodinjstev zavarovancev so zavarovani:

- ožji družinski člani — zakonec in otroci;
- širši družinski člani (starši, stari starši, očim, mačeha, posvojitelj in njegov zakonec, bratje, sestre in vnuki zavarovanca, ki jih zavarovalec preživlja);
- ostali člani gospodinjstva zavarovanca (bratje, sestre, strici, tete, tasti, tašče, svakinje), ki opravljajo kmetijsko dejavnost na zavarovanečevem gospodarstvu kot edini ali glavni poklic in se ne štejejo za družinske člane po prejšnji točki.

Dalje zagotavlja zakon zdravstveno varstvo še naslednjim osebam:

- preužitekajem in njihovim zakoncem, ki jim je preužitek glavni vir za preživljanje, če niso v ožjem sorodstvu z zavarovancem;
- uživalcem stalnih preživnin, ki jih prejema od občinskih skupščin oziroma od delovnih organizacij in njihovim ožjim družinskim članom;
- članom družinske in gospodinske skupnosti lastnika kmetijskega zemljišča, ki se na zavarovanečevem posestvu ukvarjajo s kmetijsko dejavnostjo kot z edinim ali glavnim poklicem, niso pa z njim v delovnem razmerju in tudi ne spadajo med družinske člane zavarovanca.

Za vse zadnje tri navedene kategorije je predvideno tudi posebno plačevanje prispevka za zdravstveno zavarovanje.

Krog zavarovanih oseb se torej ni menjal, določen je že z zakonom in ga s statutom ni možno spremeniti.

PRAVICE IZ ZDRAVSTVENEGA ZAVAROVANJA KMETOV

Določbe o obsegu zdravstvenega varstva kmetov so v republiškem zakonu enake delavskemu zdravstvenemu varstvu. Dočim sedanji zakon o zdravstvenem zavarovanju poimensko našteva vse bolezni, za katere se zavarovana oseba v celoti lahko zdravi na račun sklada zdravstvenega zavarovanja kmetov, pa veljajo v novem zakonu kot brezplačne za koristnike iste obvezne oblike zdravstvenega varstva, kakor so navedene v poglavju o delavskem zdravstvenem varstvu. V teh oblikah so torej kmetijski zavarovanci popolnoma izenačeni z delavci. To izenačenje je dejansko tudi na področju dodatnih pravic, ker kmetijska skupnost enako kot delavska, samostojno odloča o širini dodatnega zdravstvenega varstva kmetov.

Predlog statuta predvideva še naslednje dodatne oblike zdravstvenega zavarovanja:

- zdravniške preglede (splošne, specialistične);
- zdravljenje v hospitalnih zdravstvenih zavodih (splošnih in specialnih);
- zdravniško nego in pomoč porodnicam v zdravstvenih zavodih in na domu;
- zdravlila in sanitetni material;
- proteze in nujne ortopedske pripomočke;
- zobozdravstveno varstvo;
- prevoze z reševalnim avtomobilom.

Zaradi lažjega razumevanja obsega vsch navedenih oblik zdravstvene dejavnosti navajamo nekatere podatke o gibanju izdatkov za zdravstveno varstvo:

Izdatki din	Indeks			
	1969	I-VIII/69	I-VIII/70	I-VIII/69 I-VIII/70
— zdravniški pregledi	347.338	196.723	440.111	223
— zdravljenje v bolnišn.	2.166.759	1.312.063	1.467.136	111
— zdravlila	528.586	323.048	403.990	125
— zobozdrav.	208.406	73.856	146.819	201
— ortop. prip.	28.234	14.930	16.389	109
— prevozi	83.708	49.223	84.909	172
— Skupaj zdrav. varstvo	3.363.034	1.969.853	2.559.354	130
— ost. stroški	318.189	209.248	254.626	121
— SKUPAJ vsi izdatki	3.681.223	2.179.101	2.813.980	129

Gornje številke kažejo na velik porast (30%) izdatkov za zdr. varstvo v obdobju I-VIII/70 nasproti enakemu obdobju leta 1969.

Izreden dvig izdatkov za splošne zdravniške preglede je v glavnem pripisati visokemu zvišanju cen tem pregledom v letu 1970.

Večanje izdatkov za zdravstveno varstvo na splošno, bo imelo tudi v kmetijskem zavarovanju za posledico zvišanje prispevnih stopenj. Značilno za financiranje kmetijskega zdravstvenega zavarovanja je osnova (katastrski dohodek) od katere se prispevki računajo. Medtem, ko je v delavskem zavarovanju osnova kosmati osebni dohodek, ki je vsako leto (deloma zaradi inflacije) večji in zaradi te svoje gibljivosti omogoča vedno večji dohodek kljub približno enakim ali celo nižjim stopnjam, pa so kmetijske osnove po katastrskem dohodku skozi vsa leta skoraj nespremenjene. Ker pa stroški zdravstva skladno z ostalimi cenami vsako leto naraščajo, je torej potrebno zaradi nespremenjenih osnov predpisovati vedno večje stopnje.

Poskusni izračuni za leto 1971 kažejo, da bi pri 100% realizaciji dohodkov, znašala stopnja prispevka zdravstvenega varstva kmetov ca. 30% od katastrskega dohodka.

Pri tem seveda odpade sedanji republiški prispevek (8%).

Zaradi smotrne uporabe pravic iz zdravstvenega zavarovanja ima skupščina skupnosti kmetov možnost predpisati neposredni samoprispevek zavarovanih oseb k stroškom za posamezne oblike zdravstvenega varstva. V letu 1970 prispevajo zavarovane osebe k stroškom zdravstvenega varstva naslednje odstotke:

- za vsak oskrbni dan zdravljenja v splošnih in specialnih bolnišnicah od 31. dne dalje 10%
- za vsak oskrbni dan zdravljenja v splošnih in specialnih bolnišnicah do 30 dni 20%
- za porodniško pomoč doma in v bolnišnici 20%
- za splošno in specialist. zdravljenje 20%
- za hišne obiske zdravnika 20%
- za zobozdravstveno varstvo 50%
- za ortopedske pripomočke 50%
- za zdravlila (na recept) din 4,—
- za prevoz z reševalnim avtomobilom din 15,—

Kakor v delavskem, tako tudi v kmetijskem zdravstvenem zavarovanju samoprispevek k stroškom zdravstvenih storitev nima namena dodatno obremenjevati uporabnike zdravstvenih uslug, vendar stoji skupščina skupnosti pred vprašanjem uskladitve izdatkov s stroški. Vsako zniževanje samoprispevka pomeni istočasno zvišanje stopnje prispevka. Menimo, da je razprava v zvezi s sprejemom statuta posebna priložnost, da kmetijski zavarovanci povedo svoje mnenje kako naj skupščina skupnosti usmerja politiko financiranja zdravstvenega varstva.

Na podlagi statističnih in finančnih podatkov o uporabi pravic lahko približno ugotovimo zneske, ki so jih kmetijski zavarovanci sami vplačali kot samoprispevek za zdravstveno varstvo. Vplačani zneski po vrstah zdravstvenih dejavnosti so:

	din
— splošno in specialist. zdravljenje	86.834.—
— bolnišnica	240.008.—
— zdravlila	105.063.—
— zobozdravstvo	72.300.—
— ortop. pripomočki	18.730.—
— prevozi z rešev. avtom.	11.980.—
Skupaj	534.915.—

Zneski vplačane participacije sicer niso popolnoma natančni, ker komunalni zavod za socialno zavarovanje ne vodi in tudi ne more voditi knjigovodskih evidenc, vendar so v glavnem pravilni.

Za naslednje leto in naprej, bo skupščina s posebnim sklepom na podlagi mnenja zavarovancev sprejela poseben sklep o višini participacije, ker sam statut ne bo vseboval določb, ki se občasno menjajo.

UVELJAVLJANJE PRAVIC

Predlog novega statuta ne predvideva bistvenih razlik v pogledu uveljavljanja pravic iz zdravstvenega zavarovanja. Še dalje ostane v

veljavi obveznost predlaganja prijav in odjav, za uporabo pravic pa obrazec zdravstvene izkaznice.

Skladno z zakonom imajo zavarovane osebe pravico do proste izbire zdravstvenega zavoda in zdravnika na območju gorenjske skupnosti. Če zavarovane osebe iščejo zdravstveno pomoč pri zavodih in zdravnikih izven območja te skupnosti, morajo same doplačati razliko do morebitne višje cene. To seveda ne velja v primerih, ko izbrani zdravnik bolnika pošlje na specialistični pregled ali v ustrezno bolnišnico na zdravljenje in ne v primerih, ko se zavarovana oseba ob priliki potrebe zdravniške pomoči nahaja na območju izven te skupnosti.

Predlog statuta tudi vsebuje sedanjo zakonsko določbo, da je pogoj uživanja pravic v redu plačan prispevek. V ta namen bodo zdravstvene izkaznice tudi v bodoče vsako leto potrjene do 30. aprila. Po predlogu statuta pa naj ima skupščina skupnost pravico odobriti obročno odplačilo dolga in izjemoma dovoliti potrditev zdravstvene izkaznice.

Za razliko od sedanjih predpisov bo v bodoče v primeru zahteve ali spora na prvi stopnji odločal Komunalni zavod za soc. zavarovanje, dočim bo pritožbe reševala skupščina skupnosti in ne več republiški zavod za socialno zavarovanje. Proti odločbi skupščine, pa bo zavarovana oseba lahko vložila tožbo na pristojno občinsko sodišče.

V primerih, ko zavarovana oseba ni zadovoljna z mnenjem ali načinom zdravljenja, ima možnost vložiti pritožbo proti izbranemu zdravniku na zdravniško komisijo, katere mnenje je dokončno in ga je dalje možno spodbijati le v pritožbenem in sodnem postopku.

Končno lahko omenimo možnost pošiljanja na zdravljenje v tujino v primerih, ko zdravljenje v domovini ni uspešno ali sploh ni možno. Tako zdravljenje bo skupščina lahko odobrila le na podlagi mnenja najvišje medicinske klinične ustanove v SRS.

FINANCIRANJE

Statut predvideva financiranje sklada v glavnem s prispevkom, ki ga plačujejo zavarovanci sami. Pri tem gre za spremembo predpisovanja pavšalnega prispevka, ki ga ni mogoče več predpisati na zavarovano gospodarstvo, pač na lahko na člana zavarovanečevga gospodinjstva. Tak način pa bo občutno vplival na spremembo strukture v obremenitvi posameznikov.

Posebej je treba poudariti, da republiški zakon in zato tudi statut ne predvidevata kot vir dohodka sklada sedaj uvedeni 8% prispevek iz OD od kmetijske dejavnosti, ki ga trenutno republika odstopa skupnosti. To pomeni, da bo stopnja prispevka od KD morala biti znatno višja, če se bo hotelo zbrati toliko oziroma več sredstev kot v letu 1970.

Statut nalaga skupnosti, da določa višino oziroma stopnje prispevkov tako, da se z zbranimi sredstvi krijejo vsi izdatki sklada.

Sprememba je tudi v tem, da je nekaterim osebam priznano svojstvo zavarovanca, vendar za nje plača prispevek v pavšalnem znesku pristojna skupščina občine.

Zaradi utečenosti poslov je s statutom predvideno, da deio v zvezi z evidentiranjem, odmero in pobiranjem prispevkov tudi v bodoče opravljajo davčne uprave skupščin občin.

Glede zapadlosti prispevkov, plačevanja zamudnih obresti in zastaranja niso predvidene nobene spremembe.

Sprememba statuta je tudi v tem, da je treba ločeno sestavljati finančne načrte dohodkov in izdatkov za zavarovane osebe in za osebe s priznanim svojstvom. Za oboje je treba tudi ločeno izkazovati porabo.

Sklad mora imeti obvezno rezervo, ki mora znašati najmanj enomesečni poprečni znesek predvidenih izdatkov za tekoče leto, kar je treba doseči v petih letih od uveljavitve statuta. To pomeni, da bo v rezervi treba izločiti več kot doslej.

Iz sredstev rezervnega sklada se krije tudi primanjkljaj za preteklo leto, vendar se mora porabljeni znesek nadoknaditi do višine obvezne rezerve iz dohodka v naslednjem letu, kar pomeni, da je treba ustrezno zvišati stopnjo prispevka.

Druge spremembe glede financiranja v tem statutu niso predvidene.

Rešitev nagradne križanke

1. SINICA, 7. SADIKA, 13. OTOLARINGOLOG, 15. LANI, 16. ETO, 17. KILE, 18. LAJNANJE, 21. REN, 22. KI, 23. AO, 24. KG, 26. OJE, 29. SKAKALEC, 34. RANG, 36. OKO, 37. OPIK, 39. ANTROPOFOBIJA, 42. BIOMAT, 43. UDAREC.

Izžrebani reševalci

Rešitev nam je poslalo 128 reševalcev. Od teh so bili izžrebani naslednji: 1. nagrado (30 din) prejme Majda Trilar, Radovljica, Cankarjeva 12, 2. nagrado (20 din) Pavel Sifrar, Kranj, Trojarjeva 47, 3. nagrado (10 din) pa Vida Rugale, Kranj, Kidričeva c. 3. Nagrade vam bomo poslali po pošti.

Nagradna križanka

VODORAVNO: 1. prodajalec krame, 7. pritok Kolpe iz Plitvičkih jezer, 12. dopoldanska kino predstava, 14. strm padec vode, 15. Emil Zatopek, 16. vrsta zofe z nasloni, blazinjak, počivalnik, 18. naziv za tri nordijska božanstva, 19. čir, tvor, tudi zober, 21. ime pisatelja Ujevića, 22. vrsta peres za tehnično risanje, 24. ime pisatelja in pesnika Bora (Vladimir Pavlovič), 26. politje, polivanje, 27. kvasina, 28. del teniške igre, 29. predlog, 31. k nam prihajajoči izraz za moštvo, športno društvo (iz angleščine team), 32. tek, slast, volja do jedi, 35. Narte Velikonja, 36. človek z velikimi očmi, okač, 38. omočitev, namakanje, 40. babilonsko, kasneje asirsko glavno mesto, znano po izkopeninah, 41. rak, vrsta hude bolezni.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
12					13			14		
15			16			17		18		
19		20		21		22	23			
	24		25			26				
27						28		29		30
31			32	33			34		35	
36			37		38			39		
40						41				

NAVPIČNO: 1. posestnik zemlje, kmetovalec, zemljak, 2. pametni, umni ljudje, 3. arabski žrebec, 4. čar, 5. prekletstvo, izobčenje, 6. kemična prvina, kovina (znak Re), 7. nenadna smrt, 8. Risto Savin, 9. deček s čudežno svetilko, 10. imenovanje, pozivanje, 11. sveti bik pri starih Egipčanih, 13. slovenski igralec in pedagog, Slavko, 17. ljubezensko pesništvo, 20. samec domače pernaté živali, 23. španski spolnik, 25. znak za kemično prvino titan, 26. bankovec določene vrednosti, 27. znano univerzitetno mesto ob Temzi v Angliji, 28. biblijsko ime enega Noetovih sinov, prednika semitov, 30. vrata, 33. angloameriški pisatelj grozljivih romanov (Edgar Allan), 34. indonezijski šahovski mojster, 37. stavčna nikalnica, 39. Nicola Consoni.

● Rešitev pošljite do četrтка, 15. oktobra na naslov: Glas, Trg revolucije 1, Kranj, z oznako Nagradna križanka. Nagrade: ● 1.: 30 din, 2.: 20 din, 3.: 10 din.

GORENJSKI MUZEJ V KRANJU — V Mestni hiši je odprta stalna arheološka, kulturno-zgodovinska in umetnostno-zgodovinska zbirka. V Galeriji v Mestni hiši pa je ob 100. letnici Leninovega rojstva na ogled razstava: Lenin in jugoslovanska socialistična revolucija.

V baročni stavbi v Tavčarjevi ul. 43 je v I. nadstropju na ogled republiška zbirka: Slovenska žena v revoluciji in razstava Spomeniki NOB. V II. nadstropju je odprta etnografska razstava Planšarska kultura na Gorenjskem.

V Prešernovi hiši je odprt Prešernov spominski muzej. V galeriji v tej stavbi razstavlja slikar Viktor Unger (Avstrija). Od 12. oktobra 1970 dalje bo v istih prostorih odprta razstava Bevkovo literarno delo, ki jo je pripravila Osrednja knjižnica v Kranju.

Galerijske in muzejske zbirke so odprte vsak dan od 10. do 12. in od 17. do 19. ure.

TRŽNI	Jesenice	Kranj	Tržič	PREGLED	Jesenice	Kranj	Tržič
solata	3,50	4	3	ajdova moka	6	5	4,50
špinača	3,70	4,50	5	koruzna moka	1,70	4	4,50
korenček	1,80	5	3	jajčka	0,70	0,90	0,80
slive	2	--	2	surovo maslo	24	15	20
jabolka	1,50	1,70	2	smetana	11,50	10	10
pomaranče	—	5	—	orehi	33	30	28
limone	5,40	5,50	—	klobase	4,20	6	—
česen	7,60	12	8	sir skuta	5,90	6	6
čebula	2,50	3,80	3	sladko zelje	0,90	2,50	1,50
fižol	—	4,50	4	breskve	4,90	4,50	—
pesa	1,40	3	2	fige	3,70	4,50	—
kumare	—	—	—	paradižnik	3,60	4	2,20
paprika	—	—	3	krompir	0,80	0,90	1

loterija

Poročilo o žrebanju srečk 41. kola, ki je bilo 8. 10. 1970

Srečke s končnicami	so zadele din
40	10
70	10
743720	10.000
745790	10.000
11	10
61	10
5051	200
15151	2.000
88291	500
2	6
51662	506
78312	1.006
154252	10.006
565052	10.006
63	20
403	50
693	100
33313	1.000
56643	500
089313	10.000
398823	150.000
696813	10.000
74	20
5544	200
25874	1.020
262734	10.000
755284	10.000
5	6
10165	2.006
59985	506
87685	1.006
451885	50.006
730055	10.006
6	6
62556	506
510166	10.006
607856	10.006
27	30
01737	1.000
95837	500
353727	10.030
18	10
04168	500
21808	500
190278	10.000
60549	500
64919	500
206649	10.000
265819	10.000
393739	10.000

Učenci osemletk, pozor

Danes bodo v avli kranjske občinske skupščine odprli razstavo poklicnih šol in dejavnosti poklicnega usmerjanja. Razstava bo odprta vsak dan med sejmom obrti in opreme v Kranju. Zanimiva bo predvsem za tiste, ki obiskujejo sedmi in osmi

razred osnovne šole. Obiščite razstavo in izkoristite ugodnosti, ki jih je ob tej priliki pripravil Zavod za zaposlovanje delavcev v Kranju. Po ogledu razstave si boste lahko ogledali tudi filme iz posameznih strok in poklicev.

Športne prireditve

SOBOTA
Kranj — Ob 17.45 na rokometnem igrišču v Stražišču tekma ženske LCRL Kranj : Kamnik.
Ob 19. uri na rokometnem igrišču v Stražišču tekma moške LCRL Kranj : Kamnik.
Ob 15. uri na stadionu Stanka Mlakarja tekma SNL Triglav : Slavija.

Škofja Loka — Ob 10. uri na stadionu v Puštalu tekma ženske LCRL Sešir : Steklar B.

Ob 15. uri na stadionu v Puštalu tekma ZCNL LTH : Tabor.

Selce — Ob 10. uri na rokometnem igrišču tekma ženske LCRL Alpes B : Usnjar.

Pari I. gorenjske rokometne lige: Tržič B : Sava, Alpes : Kranj B, Jesenice : Sešir, Križe B : Kr. gora, Žabnica : Radovljica. **II. gorenjska liga:** Storžič : Duplje B, Alpes B : Preddvor : Kranj B, LTH : Sešir B, Krvavec : Dij. dom, Besnica : Radovljica B.

NEDELJA
Kranj — Ob 10. uri na stadionu Stanka Mlakarja rokometna tekma ženske LCRL Sava : Olimpija B.

Gorenjska nogometna liga — člani: Kranj : Jesenice, Senčur : Predoslje, Kropa : Alpes, Podbrezje : Lesce, Preddvor : Trboje; **mladinci:** Triglav : LTH, Jesenice : Tržič; **pionirji:** Triglav B : Lesce, Triglav A : Trboje, Kranj A : Predoslje, Tržič : Alpes, Podbrezje : Kranj B, LTH : Senčur, Jesenice : Naklo.

Tržič — Ob 10. uri na rokometnem igrišču os. šole herorja Grajerja tekma moške SRL Tržič : Slovenj Gradec.

Kranjska gora — Ob 10. uri na rokometnem igrišču v Martuljku tekma ženske SRL Kranjska gora : Steklar.

Duplje — Ob 10. uri na rokometnem igrišču tekma moške LCRL Duplje : Zagorje.

—dh

Telefon je pač res silno imenitna zadeva. Z največjo lahkoto te poveže s še tako oddaljenim krajem. Seveda je najbolj pomembno to, da se človek lahko v pižami meniš z direktorjem, da lahko med pogovorom nemoteno gleda televizijski prenos nogometne tekme, da se lahko kdaj pa kdaj zaničljivo nasmešne, se lahko nemarno spakuje in še bi se našlo podobnih primerov.

Jaz imam telefon kar na posteljni omarici, kajti, prišel sem do zaključka, da ko človek laže, dobi neverjeten navdih za telefonirajo. Če nisem zaspan, pokličem na primer Hollywood:

»Halo, miss Wood, kako gre kaj pri vas? Imate lepo vreme? Se je že zdanilo...«

»Oh, ah, kar gre. Vreme imamo lepo, sonce ravno vzhaja. Kako pa pri vas? Sem slišala, da ste posneli en super film narih, je to res? Kako, da me niste prosili za sodelovanje...?«

Takole žvrgolenje človeka hitro uspava in tako s sparcem nimam nobenih težav.

Ali: ne počutim se najbolje, zato pokličem zdravnika.

»Da vas boli glava pravite? In vročine imate tudi. Aha, mrzlica vas pa ne trese... Ne bo hudega. Pokažite jezik, recite a.«

Pokažem jezik, rečem aaa, dvakrat zakašljam, globoko diham in že vem, kaj mi je. Zdravnik me potolaži, mi priporoči dva aspirina in zadeva je končana, jaz pa sem zopet zdrav, ne da bi za to nekaj ur čakal v čakalnici ambulante.

Da, da, telefon je res pravo okno v svet. Pa ne samo to, človek se z njegovo pomočjo uvrsti v tako imenovane visoke kroge. Njegovo ime pa se pojavi v telefonskem imniku.

In tako se je začelo.

»O sosed, dober dan« me je ogovoril Mihol. »Kdo vas ni bilo doma, vam je v stanovanju nekakrat zvonilo. Pa ja nimate telefona? O, še pa fini, hitro napredujete.«

»Napredujemo, kakopak.« sem prikimal in kar dobro se mi je zdelo. Nekaj dni za tem je pozvonilo: »Mihola bi rad, vašega soseda, mi je naročil, naj vas kar pošljem pomj.«

DROBCI

HENRIK ZBIL

Pri kulturnikih pogosto vidimo, kako par nas pleza na par nas.

Humor je dober samo, če se veže z ustvarjanjem.

Boljši je pristen jok kakor ponarejen smeh.

Sanje v spanju koristijo, v budnem stanju škodijo.

Ne material, ustrezajoče človeške odnose potrebujemo.

Naš razum je že marsikaj pokvaril.

Danes mineva večnost mnogih resnic.

Stane Knific

85-330

V nedeljo popoldan je bil pri nas pravi športni dan zaradi telefona. Ko sem imel že nekaj prakse, sem športne rezultate kar razobesil na vrata, da so sosede prišli, videli in odšli.

Veliko prednosti sem še imel zavoljo telefona, a vseh sedajle res ne bi omenjal. Prišlo je tako daleč, da me znanci niso več klicali po imenu, ampak preprosto osem pet tri nula.

Potem je prišlo tisto glavno. Spoznal sem prijateljico. Vse večkrat sva bila skupaj, vse pogosteje sem popoldan izostajal od doma in znancem tako rekoč zapiral okno v svet. Lagal sem jim, da imam veliko dela, da ostajam popoldne v uradu in kaj vem kaj še vse. Ne vem, če so mi verjeli, a začeli so me nekako nezaupljivo gledati.

Bil je lep večer, ko sva se z izvoljenko sprehajala po bližnjem parku. Ona je grulila, da bi šlo golobu perje pokonci, ko zagledam Mihola. »O strela,« me je spreletelo. »Sedaj sem mrzel. Mihol bo vsem sporočil, da je vzrok mojega pogostega izostajanja od doma čisto navadna «kikla».

Sli smo si nasproti in ko smo se srečali, se je Mihol nasmešnil in pozdravil: »Dobro večer, osem pet tri tri nula.«

Postalo mi je toplo, kot bi kurili okrog mene. Prijateljica me je pogledala in bušknila: »Kaj pa to pomeni, ti sta številka? Kar tiho, mi ni treba nič razlagati. Jaz že vem, kaj pomeni taka številka. Ni treba trditi, da si bil nedolžen, da se je pripetila pomota... Da te ni sram. Razbojnik.«

Stekla je čez park. Hotel sem kaj zaklicati za njo, pa mi ni prišlo na misel nič drugega kot — halo. Tega pa tudi nisem hotel, se mi je telefon preveč zameril.

In sem šel. Deževalo je in ko se je Mihol v zapracanih čevljih zapodil proti telefonu, me je kar stisnilo pri srcu. Potem je Mihol govoril in govoril, dežne kapljice z njegovega plašča pa so nemoteno kapljale na parket.

»Pa bomo spet biksali,« sem si dejal, kar je pomenilo, da sem se sprijaznil z usodo.

Naslednji dan je zopet zvonilo: »Halo, je tam Marička?«

»Ne, tu ni nobene Maričke, tu je moško stanovanje,« odgovorim in se čudim. Oni pa kar naprej:

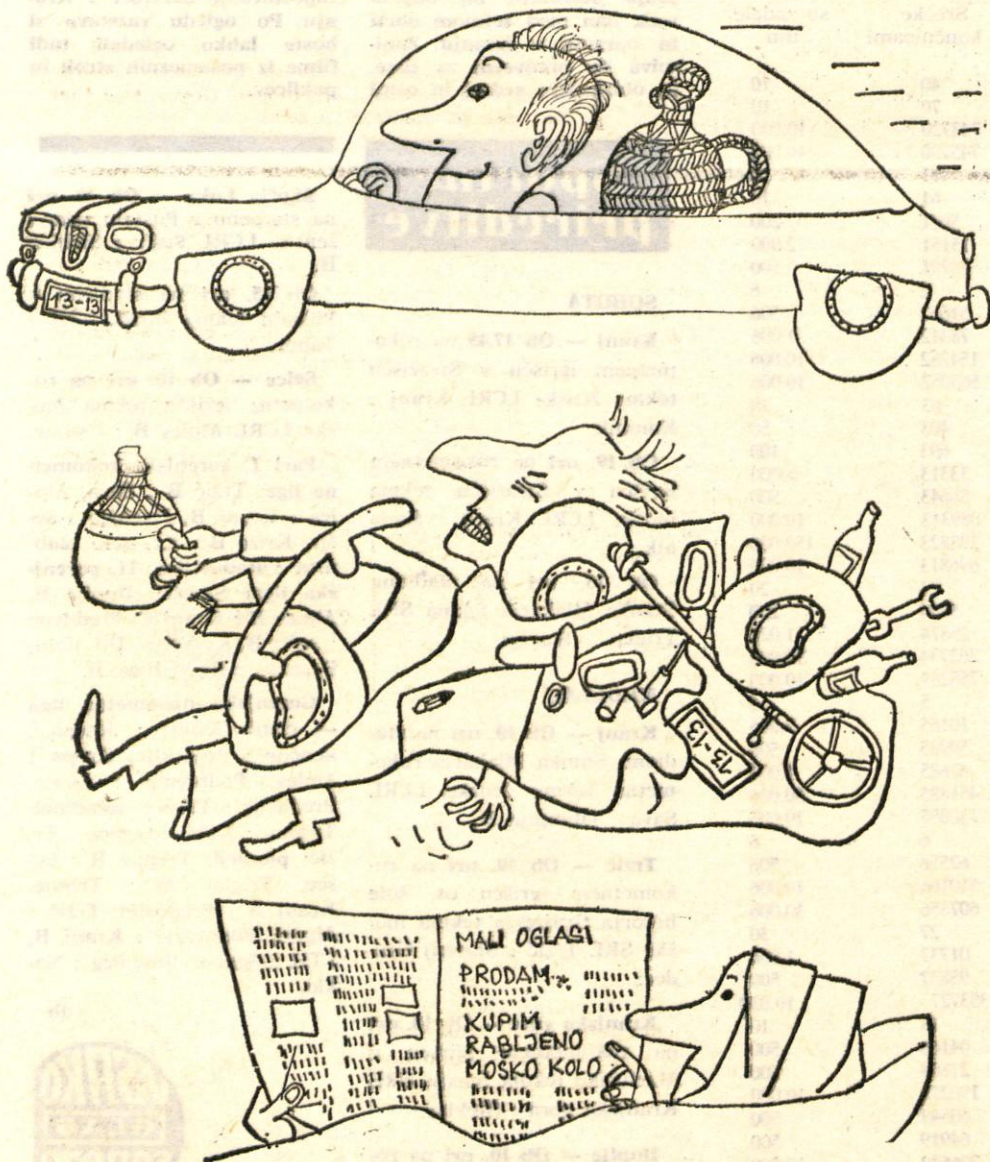
»Saj vem, da pri vas ni nobene Maričke, je pa zato v sosednji stolpnici, v šestem nadstropju. Bi jo poklicali? In dvigalo imajo pokvarjeno, toliko, da boste vedeli.«

Tako sem dirjal do sosednje stolpnice, nato pa po stopnicah v šesto nadstropje, pozvonim in odpre mi srčkano drobno, bi rekel nedolžno dekle.

»Seveda sem Marička. Kaj bi pa radi?« ... »A, telefon. Kdo me pa kliče? Je Peter? Da niste vprašali, kdo kliče? Kako naj pa potem vem, kdo je? Kar pojdite in vprašajte, ker nisem dala samo enemu številko vašega telefona.«

Tako je šlo naprej. Moj telefon je postal okno v svet vsej soseski prav vsem, samo meni ne. Kajti, sedaj nisem več utegnil klicati mednarodno, ker bi s tem zasedel linijo za predolgo časa. Zadnjič mi je Mihol dejal: »Poslušaj, kje za vruga si pa bil včeraj celo popoldne? Neka stranka me je klicala, pa se ni nihče javil. Spravil si me ob deset jurjev.«

»Deset jurjev?« sem se čudil in kar nerodno mi je bilo, da jih je po moji krivdi tako zafrenčkal.

Drama v treh dejanjih

Razcestja

MIHA KLINAR
(MESTA, CESTE
IN RAZCESTJA)
IV. DEL

138

»Ne bodo ga. Ne delaj si skrbi!«

»Nekdo mora biti na oprezu,« se Slavko boji za Kosirnikovo varnost.

»Bom že jaz popazila.«

Toda mamin glas je preveč brezskrben, da bi ji Slavko verjel. Kljub temu pa ji ne oporeka in odhaja v hišo.

»Lahko noč,« vošči vsem, kakor da odhaja spat, a se pri zadnjih durih zopet odtihotapi na dvorišče.

Toda večer je miren, spokojen. Nobenih sumljivih korakov ni slišati.

Vseeno! Stražil bo! Slavko ne zaupa večerni tišini...

4

Kosirnik, ja, Kosirnik... Cela množica spominov od trenutka, ko so se znašli v pohodnem bataljonu v isti desetini Jakob, Jože Knific in Kosirnik, oba z Jesenic in se spoprijateljili, trpeli ne po ljudski, marveč cesarjevi volji na fronti, čakali na prvo priložnost, da bi se rešili frontnega pekla s pobegom k Rusom, a jih je potem čakalo novo trpljenje v ujetništvu: težko delo v močvirnih gozdovih Vjecke gubernije, dokler carju ni prišlo na misel, da bi slovanske avstrijske ujetnike ločil od avstrijskih in ogrskih ter jih uporabil kot legionarje v češki in srbski legiji, a mu je štrene zmedla revolucija, prva in potem še druga, ker vojaki in delavci s prvo niso bili zadovoljni. Kosirnik jo je dočakal v Alatinu, a Jakob in Jože v samem Petrogradu, kamor so ju kot dva osamljenca poslali še pod Kerenskim.

»Veš, tudi Jože se je vrnil, šele pred letom vrnil.«

Morda bi Kosirnik govoril o Jožetu in Rusiji in njeni dokončni zmagi nad angleško, francosko, japonsko in poljsko intervencijo in nad buržoazno-zemljiško-gospodsko-belogvardejsko kontrarevolucijo, ki se končala šele lansko jesen z razbitjem sil belogvardejskega generala Wrangla in polomom osvajalnih načrtov poljskih panov, tako da je zdaj razen na vzhodu, kjer poizkušajo Japonci z novimi intervencionističnimi, a brzkone tudi osvajalnimi pohodi, ogromna sovjetska država pripravljena za gospodarsko-družbeno uredničevanje ciljev boljševiške revolucije, obenem pa dežela, ki prebuja upanje v zmago delavsko-kmečke stvari tudi v drugih deželah, med njimi tudi v kraljevini SHS, čeprav skuša tamkajšnja oblast, opogumljena z zlomom železničarskega štrajka, izruvat sleherno rdečo kal, da bi se ne razrasla.

»Mnogi so izgubili vero v našo stvar in poklekli pred nasiljem,« pripoveduje Kosirnik z nehoteno otožnostjo ali celo pobitostjo v glasu. Še danes ne more razumeti, zakaj je aprila lani centralni odbor stranke okleval in ni dal signala za revolucijo. Je bil to strah pred porazom, kakršnega je doživela madžarska revolucija, ali nevera v zrevolucioniranost delavcev in ogromne množice nezadovoljnih kmetov, terjajočih agrarno reformo? Nevera v množice lastnega ljudstva, ki je vsaj, če Kosirnik sodi po svojih Jesenicah in zasavskih revirjih, čakalo samo na signal iz Beograda in Ljubljane, signal, da se je začelo tam in da so tam prav tako pripravljeni na prevzem oblasti kakor v delavskih krajih. »Pri nas smo že nameravali prevzeti občino. Iz svojih vrst smo že predvideli župana, nekega Antona Znidarja. Josip Mlakar, pred štrajkom glavni organizator gorenjskih železničarjev, bi vodil v revolucijo železničarje, fabriški delavci na Jesenicah, Blejski Dobravi in Javorniku, pa so bili že tako skoro do zadnjega z nami. Celo vojaška posadka na Jesenicah se je tajno že odločila za našo stran. Vojaki so bili večinoma doma iz Kranja in kranjske okolice. Janez Mlakar, doma iz Šenčurja, je skoro vse poznal. Stopil je v

stik s sovaščanom Peričem, komandirjem posadke, in Perič je obljubil, da bo stopil na stran delavstva, če se bo začelo. Stopil z vojsko in z orožjem,« poudari Kosirnik, nato pa pripoveduje o veliki delavski demonstraciji, ki je nastala, čim so zvedeli, da je na Jesenice pripeljal oklopni vlak vojsko, ki naj bi ukrotila jeseniške železničarje in delavce. Ogromna množica se je nagnetla pred postajo. Železarji so hoteli podpreti železničarje. Toda vojakom z oklopnega vlaka se je posrečilo na ozkem svetu med postajo, branjarjami in Paarovim hotelom prebiti se skozi gnečo in razpoloviti množico, ki so jo potem skušali del potisniti proti tovarni, del pa proti Plavžu, kakor pravijo redkemu kmečkemu njivastemu naselju zahodno od jeseniškega trga. Delavci v prednjih vrstah se niso dali. Delavca Bergman in Pintar sta odpela sracji in pozivala vojake, naj le sunejo z bajoneti, če se upajo. Mnogi v sprednjih vrstah so imeli pri sebi revolverje in 'ravšicarke', kratkocevne puške, ki so jih napravili iz vojaških tako, da so odžagalj del cevi. »A kaj ko se je tedaj pojavil Marej. Veš, tisti Marej, ki se je izkazal kot podelaneč že v naši karanteni nad Ljubljano. Saj se ga spominjaš?«

»Kako bi se ga ne?« vzdihne Jakob. Marej je takrat, ko so pripravljali upor proti zverinskemu poveljniku debiljševizacijske karantene povratnikov iz Rusije, majorju Juliusu von Teufelbachu, baronu in veleposestniku v goriških Brdih in Furlaniji, sedaj podporniku italijanskih skvadrističnih tolp, ki zadnje čase strahujejo slovenske briške kmete in kolone, a takrat avstrijskemu majorju, ki ima na vesti smrt tistega nesrečnega italijanskega tržaškega povratnika... ja, Marej je že takrat prvi stisnil rep med noge, čeprav se je imel za starega preizkušnega socialista.

»Niso mi verjeli, ko sem jim pripovedoval, da je Marej nezanesljiv in da nas je pustil na cedilu že tedaj in da bi ga ne smeli postaviti v naš odbor. A kaj sem mogel? Govoriti je znal in imel del članstva za seboj.

Nekaj spominov na Koroško

Ob 50-letnici plebiscita napisal ANDREJ TIŠLER

Med obema vojnama sem šel na Koroško večkrat kot turist ali romar. Vsakokrat sem se oglasil tudi na uredništvu Koroškega Slovenca, ki je tedaj kot tednik izhajal v Celovcu. Kot predavatelj strokovnega risanja za čevljarje na tržiški obrtni šoli sem s svojimi učenci privedel tudi dva peš izleta na Koroško, in sicer leta 1935 v Borovlje, leta 1937 pa čez Oselco v Sele in Borovlje. Za skupni potni list je takrat zadostovalo le potrdilo uprave obrtne šole, na katero je pritisnil žig komandir orožniške postaje Sv. Ana pod Ljubeljem — in vse je bilo v redu.

Mojih izletov na Koroško pa je bilo konec v letu 1938, ko je Hitler stopil na Karavanke.

Nekega poletnega dne leta 1940 so prišli v mojo delavnico trije bratje: Hanzej, Peter in Foltej, in sicer v spremstvu našega mejnega stražnika. S Koroške so čez Košuto zbežali k nam. Kot znanci so se pri nas okrepčali in se odpočili. Nacisti so namreč dali vojni oblasti ukaz, da mora starejši Hanzej takoj k vojakom; postavi naj se ga na najbolj nevaren položaj na fronti. Takih ukazov je bilo v tistih časih na Koroškem menda več, tako mi je povedal sedaj že pokojni Hanzej Olijko iz Sel. S Koroške so

prihajale vse bolj žalostne vesti o preganjanju zavednih Slovencev vseh stanov.

Najbridkejši spomin na Koroško — pa tudi najbolj ponosen sem bil nanjo takrat — sodi v leto 1942, v čas, ko sem se vkljenjen vozil skozi domovino Miklove Zale, mimo znanih vasi, kjer so pred več kot sto leti Ahacelj, Janežič, Einspiller in drugi budili narod, ki »umreti noče«. Bilo je to skoraj istočasno, ko so nacisti leta 1942 sekali glave, premeščali slovenske duhovnike in preseljevali zavedne Korošce. In kako nas je tedaj navdušila slovenska pesem v taborišču Dachau, kjer je vodil slovenski zbor koroški pevovodja Hartman.

Po isti poti sem se vračal po treh letih iz koncentracijskega taborišča nazaj v domovino. Slovenska Koroška je bila takrat sicer zasedena z našimi četami, vendar so se morale te na višji ukaz umakniti.

S svojimi ponovnimi obiski drage Koroške sem po koncu druge svetovne vojne začel takoj po uvedbi maloobmejnegu prometa. V teku petdesetletnih spominov, ki je na tem mestu v skromnem obsegu navajam, se je sicer že marsikaj spremenilo. Marsikaj je drugače od takratnih razmer v Avstriji in državi SHS, na podlagi katerih so tedaj Korošci v coni A glasovali za Avstrijo. Bilo je to natanko pred petdesetimi leti, 10. oktobra 1920. Za nekaj manj kot 7000 glasov, ki so prinesli nemško zmago, ne obsojamo nikogar, zlasti ne onih, ki so na osnovi lepo zvenečih obljub volili za zeleni listek, za Avstrijo.

Ob koncu svojih spominov za 50-letnico plebiscita naj zapišem, da želimo koroškimi Slovencem dokončno izpolnitev vseh obljub, danih pred petdesetimi leti, zlasti tistih, ki jih navaja člen 7 državne pogodbe iz leta 1955, pa zgraditev slovenske gimnazije v Celovcu ter mirno, plodno sožitje obeh narodov v tej lepi deželi.

Zaradi popolnejše slike povzemimo na kratko še, kar je o koroškem plebiscitu napisano v Enciklopediji Jugoslavije (zvezek 5, str. 325 in 326)!

Gospodarski razvoj in germanizatorski pritisk od srede 19. stol., kot tudi z njima povezana politična struktura, so ustvarili — po neuspelem poskusu osvoboditve koroških Slovencev 1918-19 in po neuspehu jugoslovanskih predstavnikov na mirovni konferenci v Parizu 1919 zaradi podpore, ki so jo velike sile dale Avstriji — podlago za slovenski neuspeh pri plebiscitu na Koroškem 10. oktobra 1920... K neuspehu so pripomogle tudi različne nekorrektnosti in pristranske odločitve mednarodne plebiscitne komisije v korist Avstrije. Avstrijska zmaga na plebiscitu je prinesla razdobje še močnejše germanizacije — po planu, po katerem bi morali v eni generaciji »dokončati koroško delo pomikanja jezikovne meje proti jugu« in ponemčiti vse koroške Slovence... Kljub svežani izjavi Deželnega zbora pred plebiscitom, da bo pokrajinska politika »ščitila jezikovno in nacionalno individualnost« koroških Slovencev in spoštovala določila mirovne pogodbe o zaščiti manjšin. Uresničitev tega plana je prevzela

nase organizacija Heimatsdienst (od 1924 Heimatbund), ki je bila takoj leta 1938 priznana kot organizacija nacistične stranke. Po plebiscitu so bili odpuščeni zavezni slovenski železniški uslužbenci, v Jugoslavijo pa so morali oditi skoraj vsi slovenski učitelji in del duhovščine...

Po »Anschlusu« je odločanje o koroških Slovencih ostalo v rokah Maier-Kaibitscha, vodje Heimatbunda. Ze leta 1938 so bile ukinjene vse dvojezične šole, odprtih pa je bilo — zaradi čim hitrejšje germanizacije — še 60 otroških vrtcev, medtem ko je bilo delo kulturnih in gospodarskih organizacij koroških Slovencev praktično onemogočeno. V jeseni 1939 in v aprilu 1941 so bili ujeti pomembnejši koroški Slovenci, v maju 1942 pa se je začelo izseljevanje slovenskih družin s Koroške, tj. njihovo fizično uničevanje s hitlerjevskimi metodami, od koncentracijskih taborišč do masovnih likvidacij... Konec

Kje je spomenik?

V stari Jugoslaviji in še prej je stal pred bivšo sodno hišo v Kranju spomenik Janeza Nepomuka, po prihodu Nemcev pa so spomenik odstranili.

Kje je sedaj spomenik? Ali je dovolj zavarovan pred uničenjem?

Spomenik, za katerega usodo sprašuje bralec, je dobro ohranjen in sicer je sedaj na notranjem odprtem dvorišču Gorenjskega muzeja v Kranju, Tavčarjeva ulica št. 43.

Tamkaj je spomenik Janeza Nepomuka pravzaprav le začasno deponiran, ker je sicer last občinske skupščine, ki je umetnino pred kakim letom in pol odkupila od prejšnjega lastnika Joška Majdiča, upokojenega sodnika.

V dogledni bodočnosti bodo naši urbanisti-arhitekti določili zanj novo lokacijo, seveda v okviru starega mestnega ambienta. To delo bo tem lažje, ker so tudi vsi izvirni načrti za podstavke (ki je bil v času vojne uničen) ohranjeni.

Spomenik je po vnanji podobi bil pravzaprav le vodnjak s plastično alegorijo o mučeniški smrti praškega škofa, poznejšega svetnika Janeza Nepomuka. Izklesal je ta zanimivi spomenik znani slovenski kipar France Berneker. Delo predstavlja stoječo žalujočo ženo s sklenjenimi rokami pred seboj. Nemo zre na polležečega duhovnika, ki se utaplja z zamom upira lovkam dveh orjaških polipov. Obe človeški figuri sta izklesani v naravni velikosti.

Morda velja še omeniti, da je bil spominski vodnjak izklesan že l. 1910, in sicer v smislu volila trgovca Ivana Nepomuka Majdiča, ki je umrl l. 1908.

Spet glas vpijočega v puščavi?

Spremljam razne večkratne umestne predloge tov. Č. Zorca v lokalnem glasilu Gorenjske, ker mi je prav tako pri srcu kultura kraja, v katerem živim in nasploh.

Tuda sama sem že povzdignila svoj glas na tem področju in vzburla duhove, ker pač resnica boli.

V eni zadnjih števil Glasa se tov. Č. Zorec upravičeno zgraža nad predprostorom gledališča, ki bo kljub vsemu na žalost še naprej parkirni prostor — ne pa Prešernov in Talijin ter kulturnih proslav nasploh.

Cudim se, da se zaradi obiskovalcev in ljubiteljev gledališča ne oglasi in ne podpre tov. Zorca uprava Prešernovega gledališča, saj je znano, da si moraš ob predstavah stezka utirati pot skozi džunglo vozil, da prideš do gledališča.

Podobno je z osamljenim Prešernom, ki tako ždi izza vozil. In otroci, ki ga obiskujejo, ter razne delegacije. Podrli pa bodo ali so baje še tisto nekaj zelenila. Zakaj se ne oglasi tudi Svet za kulturo?

Laiki smo v projektiranju raznih naprav, toda po zdravi pameti bi se dalo v Kranju marsikaj drugače narediti in to z minimalnimi sredstvi.

Ali bo res postal Kranj ena sama betonska džungla s poplavno pločevino?

Kaj naj bi sicer tujce še zanimalo v našem mestu oziroma kaj naj bi imel še zanimivega videti v našem mestu? Betona in pločevine ima že doma dovolj.

D. K.

Izleti v našo kulturno literarno in politično preteklost

S tem zapisom nadaljujemo pripoved o Kamniku in njegovih ljudeh. Naš zadnji sestavek v tej rubriki je bil objavljen že 19. septembra t.l. To povem zato, da bo bralec našel nit, ki veže prejšnji konec in tale začetek.

V besedi smo imeli Jurija Japlja, vrlega Kamničana, pisatelja in preporoditelja izpred poldrugega stoletja. K mislim, ki smo mu jih zadnjič posvetili, njegovi osebnosti in njegovemu književnemu delu, lahko še pristavimo sodbo, ki jo je o Japlju izrekel blagi Anton Martin Slomšek.

»Ako pomislimo na čas, v katerem je Jurij Japelj živel, in prestejemo njegove spise pa tudi vse drugo njegovo težavno preporoditeljsko delo, prepričamo se lahko, kako dobrega duha je bil. Z njim je oživljal svoje ljudstvo in priznati moramo po vsej pravici, da je bil Japelj biser najiskrenjših rodoljubov naših, kar jih je kdaj nosila zemlja slovenska!«

Nič manj laskavo ne ocenjuje pomen Jurija Japlja kamniški zgodovinar Ljudevit Stiasny.

»Jurij Japelj je bil v resnici dober, vzoren duhovnik, goreč narodnjak, umen in nadarjen pisatelj, ljubezniv mladinojubeč, prijatelj šolstvu in požrtvovalen človekoljub. Bil je samozavesten, razborit, cel mož — prava slovenska korenina.«

SKRITA PLOŠČA

Priročnost je sedaj še za pripoved o usodi Japljeve spominske plošče, ki je vzdana na pročelju stavbe v Maistrovi ulici št. 7.

Zdravnik dr. Julij Polec, lastnik hiše v Maistrovi ulici št. 7 (ta hiša stoji na temeljih Japljevega rojstnega doma), je dal na svoje stroške izdelati ploščo, ki naj bi mimoidočim pripovedovala, da je bil tu doma zaslužni slovenski pisatelj in preporoditelj. Dr. Polec je nameraval to ploščo vzdati v pročelje svoje hiše na pomlad l. 1941. Prihod okupatorja pa mu je to preprečil. Dr. Polec je ploščo skrnil na podstrešju, da je okupatorjevi agenti ne bi našli.

Res so Nemci zdravnika pregnali iz njegove hiše; v lepo stavbo pa se je vselil zloglasni gestapo. Hiša je postala hkrati tudi mučilnica

za slovenske rodoljube. Plošče, dobro kamuflirane na podstrešju, okupator ni odkril. Medtem so Nemci dr. Julija Polca aretirali in ga po dvomesečnem zaporu v Kamniku in Begunjah kot talca ustrelili. Padel je skupaj s še 24 talci v St. Vidu nad Ljubljano. To je bilo 31. januarja 1944. Dr. Polcu je

bilo tedaj že 60 let...

Šele po končani drugi svetovni vojni, ko so preurejali nekdanje podstrešje v stanovanja, so delavci odkrili ploščo, ki jo je dr. Polec tako skrbno skrnil. In tako so Kamničani po 25 letih — leta 1966 — le vzdali ploščo na mesto, ki ga je pokojni dr. Polec določil že l. 1941.

NUNA IN KANARČEK

Janez Nepomuk Slaker (rojen v Kamniku leta 1791) je bil dolga leta katehet in spovednik v uršulinskem samostanu v Ljubljani. Šele po 22 letih se je odpovedal tej službi.

Doživel pa je Janez Slaker za življenja obilo časti: postal je šolski svetnik, častni meščan ljubljanski in kanonik. Bil je predsednik imovite Kranjske hranilnice, poskrbel je za pokojnine učiteljskim vdovam, podpiral je dijake in siromake. V svoji oporoki je zapustil kar 7000 goldinarjev (po današnji vrednosti približno 14 milijonov S din) za dobrodelne ustanove.

Kljub vsem tem visokim častem in dobrim dejanjem pa bi bil Slaker danes pozabljen, če ga ne bi literarna zgodovina omenjala v zvezi s Prešernovo pesmijo Nuna in kanarček. Sleherno ime, tako ali drugače povezano s Prešernom, pa postane iznenada

nesmrtno — spomin mu je podaljšal pesnikov genij...

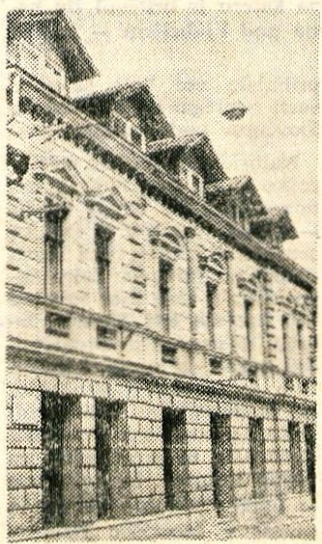
»S pesmijo Nuna in kanarček je Prešeren poveljal odpoved ljubljanske uršulinke, sestre Ignacije Engelshausnove, ki se je l. 1839 zaljubila v nunskega spovednika Janeza Slakerja, a je ljubezen v sebi zatrla. Tako dr. Anton Slodnjak,

Spričo govoric o tej prepovedani ljubezni, ki so se tedaj raznašale po Ljubljani, je napisal Prešeren v robatem paskvilu na ljubljanske ustanove tudi nekaj grobih verzov o nenravstvenem življenju ljubljanskih uršulink, namigujoč na to, kar so raznašali o sestri Ignaciji in Slakerju. — Ko pa se je Prešeren pozneje prepričal, da je storil obema krivico in ko je v pogovorih s patrom Benvenutom sprevidel njegovo površnost v podobni zadevi, je napisal pesem o nuni in kanarčku in v njej upodobil ljubezensko hrepenenje in odpoved mlade samostanke.«

Saj v pretresljivi pesnitvi mlada redovnica sama svetuje kanarčku — ki pa je le prisposoba njenega srčnega hrepenenja po ljubezni in po svobodnem življenju — naj zapusti tesno samostansko zidovje in njeno celico.

Ker pa nas vse — da je stvar le v zvezi s Prešernom — vznemirja in sili k plemeniti radovednosti, bo morda le prav, še kaj povedati o uršulinki, ki je bila povod za prelepo pesnitev Nuna in kanarček.

(Dalje prihodnjic)
Crtnimir Zorec

Polčeva hiša (Maistrova ul. 7) z Japljevo spominsko ploščo

Srečanje

Vračala sem se iz mesta, ko pred seboj nenadoma zagledam staro ženico, ki je s težavo rinila poln voziček drv. Bila je sredi klanca in komaj je premagovala težo bremena. Sklenila sem, da ji bom pomagala. Stopila sem torej k njej, zgrabila za ročaj in kot bi mignil sva bili na vrhu.

»Mamica, pustite, bom že jaz vlekla,« sem rekla in jo prijela pod pazduho, saj je težko sopla, noge pa so jo komaj nosile.

»Hvala deklič! In bodi vesela, da si mlada, da imaš starše, ki skrbijo zate. Lepo je, če spoštujetej starejše ljudi in jim takole pomagaš. Vedi, da smo sicer betežni, vendar marsikaj znamo. Kar boš zdaj v mladosti dobrega storila, to pričakuj na starost od drugih,« je rekla.

Z zanimanjem sem jo poslušala. Sedla je na voziček, si otrla potne srage in počasi nadaljevala:

»Veš, jaz pa nimam nikogar, ki bi poskrbel zame, ki bi mi privoščil lepo besedo in vsaj malo pomoči. Vsi me gledajo postrani, vsem sem v napoto. Gospodinja v hiši, kjer bivam kot podnajemnica,

se znaša nad menoj, čeprav ji pomagam po svojih najboljših močeh, pazim na otroke, čistim stanovanje in krmim živali. Gospodarju grem na živce. Očita mi, da živim od njegovih žuljev in da povzročam same neprijetnosti. Sita sem življenja, samo umrla bi še rada v miru. Prav nikogar nimam; mož in dva sinova sta padla v partizanih, hčerki pa sta odšli v Nemčijo, se tam poročili in ustvarili družino. Ni jima kaj dosti zame. Eh, vse življenje sem bila nesrečna, toda tako slabo kot sedaj mi ni šlo še nikoli...«

Iz oguljene malhe je privlekla robec in si z njim obrisala solze. Uboga mamca! Se sedaj velikokrat mislim nanjo. Vidim jo pred seboj, drobno, uvelo, izžeto od dela, in nenadoma postanem besna na ljudi, ki ne razumejo, da star človek zasluži spoštovanje, da se pod uvelo kožo skriva dobro, pošteno, ljubezni polno srce. Rada bi vedela, zakaj mora biti tako?

Ljubica Horvatin,
Zvirče 11,
p. Trzič

K teti na Golnik

Ze pred tednom dni so zdravniki mojo teto poslali na Golnik. Ves čas je morala ležati v postelji, zato smo se domenili, da jo v nedeljo obiščemo. Mama je prosila strica Slavka, ko je popoldan prišel na obisk, če bi nas hotel popeljati s svojim avtomobilom, in privolil je.

Pot pod gorami je bila prijetna, kajti nad nami so se dvigali visoki, ošiljeni vrhovi Zplate, Storžiča, Kališča in drugih vzpetin. Ko smo se peljali skozi Trstenik, sem ob cesti zagledal tablo, na kateri je pisalo: Golnik 4 km. Kmalu potem smo v daljavi uzrli streho bolnišnice. Stric je pritisnil na plin in kot bi mignil smo bili pred vhodom v stavbo.

Do tete smo prišli po dolgih stopnicah. Zalostno je ležala na postelji in šele ko nas je zagledala, so se ji usta razlezla v nasmeh. Stopili smo bliže, ji stisnili roko in izročili darila ter šopek cvetja. Zanimala se je, kako je doma, kaj je novega in podobno. Žal je bilo razgovora hitro konec, kajti zvonec je oznanil, da bo treba iti.

Teti je obisk veliko pomenil. Ko smo odhajali, je bila dobre volje in zdelo se je, da ji gre na bolje.

Franc Dolinšek,
os. š. Matija Valjavec,
Preddvor

Srečanje z ježom

Prejšnja nedelja je bila lepa in sončna, zato sem se odločila, da obiščem teto. Pot me je vodila skozi sadovnjak. Brodila sem po travi, ko nenkrat zaslišim šum. Prihajal je od bližnjega drevesa. Čeprav me je postalo malo strah, sem vseeno pogledala, kaj bi utegnilo biti. Zagledala sem ježa, ki je na hrbtu na bodicah nosil hruško. Ni me videl. Začela sem ga zasledovati in kmalu ugotovila, da gre proti gozdu, ki se začena čisto blizu sadovnjaka. Pod starim hrastom je imel že pripravljeno bivališče. Opazovala sem še nekaj časa, potem pa me je zmotila mam! in skupaj sva odšli naprej k teti.

Anka Damijan,
5. razred
os. š. Cvetko Golar,
Škofja Loka

Spominjam se

Rodil sem se na Laborah pri Kranju. Iz porodnišnice me je mamica odnesla v Struzevo, kjer smo takrat stanovali. Tam sem tudi shodil.

Spominjam se, da sem se vedno rad podil po velikem dvorišču, ki je obdano z be-

tonsko ograjo. Zabavno je bilo grebsti v kup peska v kotu. Pred mano ni bila varna nobena kokoš ali petelin, ki se je pojavil v bližini. Če sem kuro uspel ujeti, sem jo prenašal naokrog in božal, dokler se me ni navsezadnje naveličala in me krepko kav-

nila. Zavpil sem, jo izpustil in stekel v hišo.

Kasneje smo dobili izredno hudega petelina, zaradi katerega si nisem več upal blizu. Raje sem ušel z vrta in poiskal Andrejko, Matjaža in Francija. Dostikrat smo se skupaj igrali. Potem se je naša družina preselila v Ulico XXXI. divizije, kjer sem si našel nove prijatelje. Toda na moj rojstni kraj me vežejo mnogi prijetni spomini.

Marko Žibert,
4. razred
os. š. France Prešeren,
Kranj

Po kostanj

S tovarišico učiteljico smo se domenili, da bomo ob prvi priložnosti krenili v gozd po prvi kostanj. Res smo se nekega sončnega dne zbrali pred traško šolo in jo mimo Starega dvora ubrali proti Škofji Loki. Pot nas je nato vodila mimo loškega gradu in čez Kancelj v goščavo pod Lubnikom. Vso pot smo pridno iskali kostanj in gobe ter zbirali jesensko listje. Čeprav je pot na Lubnik strma in dolga, nas vse to ni prav nič motilo. Jasno vreme je omogočalo čudovit razgled in zelo razločno smo videli pod seboj Škofjo Loko, Kranj in v daljavi celo obrise Ljubljane. Nepozaben je bil tudi pogled na razdrapane vrhove Julijcev in Kamniških planin.

Vojka Melihen,
os. š. Cvetko Golar,
Škofja Loka

Prvič na Stolu

Nekaj planincev preddvorske osemletke se je med počitnicami udeležilo zanimivega izleta na Stol. Bil je 7. julija. Zgodaj zjutraj smo se z vlakom odpeljali do Žirovnice, tam izstopili in vzeli pot pod noge. Po enourni hoji smo prišli do Valvasorjevega doma in si nekoliko oddahnili. Toda počitek ni trajal dolgo. Že smo začeli vzpon na sam Stol, ki je najvišji vrh v Karavankah in meri 2236 metrov. Na vrhu stoji Prešernova koča, kjer smo tudi prenočili. Zjutraj smo potem krenili proti Ce-

lovški koči in vmes občudovali vabljivo planinsko cvetje ter videli gamse, ki so se spuščali po sneženih jekilih. Pot domov nas je vodila čez Zelenico in naprej na Ljubelj, kamor smo prispeli precej utrujeni. Izlet mi je bil zelo všeč. Tovarišici, ki nas vodi po gorah, sem zares hvaležen, kajti omogoča nam spoznavati čudovit planinski svet.

Marko Naglič,
5. razred
os. š. Matija Valjavec,
Preddvor

Na jug

Vsako leto hodiva z mamo v gozd po kostanj. Že več jeseni zapored opazujeva škorce, ki se zbirajo sredi polja, na telegrafskih žicah. Veliko, zelo veliko jih je in njihovo žvrgolenje se čuje daleč naokrog. Z mamo obstaneva in poslušava klepet. Zdi se mi, da neprenehoma ponavljajo: »Na jug, na jug!«

»Ko bi vedeli, kakšna naporna pot vas čaka,« jim rečem, a me nočejo slišati. Mlajši škorci kar naprej sprašujejo starejše, kdaj bodo lahko vzleteli.

»Na jug gremo, tja, kjer ni mraza,« govorijo. Zbor mamic jih opozarja, da je jug daleč, da je pot do tjakaj presneto težavna.

»Da zelo je naporna,« jim glasno pritrdim. Škorčki se ozrejo navzdol proti meni. Nekaj časa so čisto tiho, le gledajo me. A kmalu znova oživijo in zakričijo: »Na jug, na jug!« Potem se dvignejo in odjadrajo, jaz pa jim zaželim srečno pot.

Moja Poljanc, 3. razred
os. š. Stanka Mlakarja,
Senčur

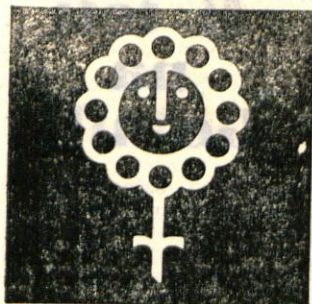

MODNA
HIŠA

Za jesensko-zimsko sezono 70-71 je Modna hiša v Ljubljani pripravila bogato kolekcijo ekskluzivnih modelov ženskih plaščev in kostimov v aktualnih materialih, barvah in krojih, tako da bo lahko vsaka ženska našla sebi primeren model.

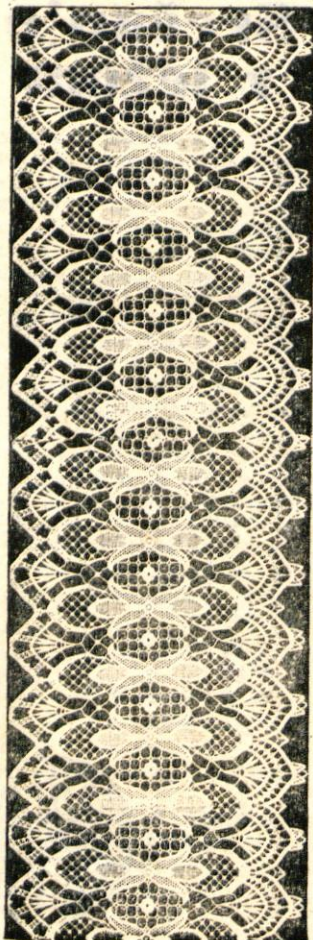

vezenine
BLEDO

Od začetka avgusta je v posloplju Tovarne čipk in vezenin na Bledu odprta na novo opremljena trgovina. V njej je mogoče kupiti vse izdelke tovarne od spalnih srajc, jutranjk, zaves, prtov in drugih vezenih izdelkov do najnovejših modelov oblek in bluz. Razen tega v trgovini prodajajo tudi izdelke z napakami ter kilogramsko blago po ugodnih cenah.

Trgovina je odprta od 10. do 12. in od 14. do 19. ure.

Marta edgovarja

Marija z Jesenic — V dar sem dobila kos blaga 200 × 150 cm. Prosim, svetujte mi, kaj naj si sešijem. Stara sem 25 let, visoka 155 cm, tehtam 53 kg. Imam kratak vrat in široka ramena, rada pa sem tudi moderno oblečena.

Marta — Iz blaga, ki ga imate, si sešijte brezrokavnik. Naj bo zelo dolg, tako da je le kakih 10 do 15 cm krajši od krila ali obleke, ki jo nosite spodaj. Zapišite se z majhnimi gumbi in je brez vsakih drugih dodatkov. Če še nosite kratka krila, si lahko omislite še krilo iz istega blaga kot je brezrokavnik, le žepi, pas in spodnji rob naj bodo v drap barvi ali beli. Pas naj na krilo ne bo prišit, saj ga sicer ne boste mogli nositi k nobeni drugi obleki ali krilu. Žepi so okrogli in prečno čez sredino rezani.

Če nosite nekoliko daljša krila, pa dokupite nekaj blaga iste kvalitete in krilo tako kombinirajte.

Vaši vratni izrezi naj bodo glede na to, da imate kratak vrat, koničasti ali pa nosite ovratnike, ki so odmaknjeni od vratu. Salov ovitih okoli vratu ne nosite.

Še o medu

Pri nas uporabljamo med v gospodinjstvu zelo malo. Čeprav je naše čebelarstvo zelo znano in ima tradicijo, pa smo v uživanju medu zelo

lo daleč za drugimi deželami. Navadno pravimo, da je med za otroke kar pa ni res. Marsikomu bi zelo prijal kot namaz za kruh za malico, da ne govorimo o uživanju medu za zajtrk ali za večerjo. Gospodinje zelo redko spečejo medeno pecivo, prav tako redka je tudi medena potica, ki je bila nekdanj bolj znana, danes pa je le pozabljena slovenska narodna jed. Da ne govorimo o medenih štrukljih, za katere marsikdo še slišal ni...

Ni vseeno, kako med uživamo. Večje količine zaužitega medu naše telo ne more tako temeljito izkoristiti. Nekateri radi sladkajo z medom mleko, čaj ali kavo. Vendar pa je potrebno pri tem povedati, da medu ne smemo umešati v prevroče pijače ali jedi. S preveliko vročino namreč uničimo v medu fermente, ki so za človeški organizem zelo dragoceni.

Srce v obari

Potrebujemo: 70 dkg srca, slano vodo, jušno zelenjavo, 1 žlico maščobe, 1 žlico sesekljane prekajene slanine, 2 žlici sesekljane čebule, 1 žlico sesekljane peteršilja, 2 žlici moke, kis, juho, timijan, lovorov list in košček limone.

Srce skuhamo v slani vodi z jušno zelenjavo vred. Kuhano zrežemo na tanke rezine. Na maščobi in slanini zarumenimo čebulo, peteršilj in moko. Ko moka zarumeni, dodamo zrezano srce, prilijemo juho in kis, dodamo timijan, lovorov list in limono. Ponudimo s polento.

Ledvice z gobami

Potrebujemo: 70 dkg telečjih ali svinjskih ledvic, 5 dkg maščobe, 8 dkg čebule, 15 dkg gob, 2 dkg moke, vodo ali juho, 3 žlice vina in sol.

Ledvice zrežemo na tanke liste. Na maščobi zarumenimo čebulo, dodamo ledvice in dušimo. Nato dodamo zrezane gobe, potresemo z moko in nekoliko prepražimo. Nato zalijemo z vodo ali juho in vinom. Dobro prevremo in solimo.

Jesenski džem

Potrebujemo: 1 kg hrušk, 1 kg jabolok, 1 kg češpelj, 75 dkg sladkorja, osminko litra vode, sok ene limone.

Olupljene hruške in jabolka zrežemo na četrtine, jim odstranimo peščiče. Češpljam iztisnemo koščice. V vodo denemo pol sladkorja in ga kuhamo, da se sčisti. Umazane pene pobiramo. V tem sladkorju prekuhamo hruške. Ko so na pol mehke, dodamo še jabolka in češplje ter kuhamo 15 minut. Po tem primešamo še ostanek sladkorja in kuhamo še 10 minut. Z džemom do roba napolnimo ogrete kozarce. Se vroče zavemo s celofanom in počasi ohladimo.

Zdravnik svetuje

KAJENJE III

Marsikoga zanima, kako bi se dalo še pravočasno ugotoviti, da je nekdo zbolel za rakom na pljučih. V vseh primerih boleznih ni mogoče takoj odkriti. Po mnenju zdravnikov so najbolj uspešni pri odkrivanju boleznih redni pregledi v dispanzerju za pljučne bolezni in tuberkulozo. Prav bi bilo, če bi enkrat na leto obiskal dispanzer za pljučne bolezni in tuberkulozo vsak, ki je že bil star 45 let. To starosno obdobje je namreč najbolj nevarno za pljučnega raka.

Vsaka štiri leta imamo v Sloveniji obvezno fluorografiranje za vse, ki so že bili stari 24 let. Pri teh slikanjih se vsakič odkrije tudi nekaj bolnikov z rakom na pljučih.

Zdravniki menijo, da ne sme brez zdravniškega pregleda noben kašelj trajati več kot 2 tedna. Posebno nevaren je suh in dražeč kašelj. Le redko ima bolnik ob kašlju tudi temperaturo. Tudi ponavljajoče se pljučnice v istem delu pljuč so lahko znak rakastega obolenja. V takih primerih je treba iti k zdravniku, ki pošlje na pregled v dispanzer. Hitreje pa je, če gre bolnik naravnost na rentgen. Za tak pregled namreč napotnica ni potrebna.

Če vas že dlje časa muči kašelj in vam povzroča skrbi, potem je taka pot nujna. Če ste zboleli, potem se boste na ta način še pravočasno pozdravili. Pot na rentgen pa je vredna truda tudi zato, da se človek otrese skrbi za svoje zdravje.

Hudo narobe je čakati vse dotlej, ko že opazimo kri v izpljunku. Nekateri bolniki tožijo, da jih že dlje časa boli na točno občutenih delih v prsih, ko niti še nimajo hujšega kašlja. Takih bolečin ni treba puščati vendar ni treba puščati zdravniško pomoč.

Na drugi strani pa ne morem mimo tega, da marsikdo ob vsakem gripnem obolenju in vnetju v žrelu in grlu, ki ga spremlja kašelj, živi v prepričanju, da ima raka. Zdravljenje takih bolnikov je vselej manj uspešno in traja dalj časa.

dr. Tone Košir

DRUŽINSKI
POMENKI

Lepa izbira jesenske obutve

Alpina Žiri

Cenjeni potrošniki izkoristite!

Predsezonska prodaja ženskih škornjev in smučarske obutve po znižanih cenah

v prodajalnah Alpina Kranj, Škofja Loka in Jesenice

Izbrala je vrata

JELOVICA

Tudi vi lahko nabavite naše stavbno pohištvo v malo-prodajni trgovini »Jelovica« v Škofji Loki in poslovalnicah z gradbenim materialom »Smreke« Maribor, »Slovenija« Ljubljana, »Lesnine« Ljubljana, »Potrošnik« Murska Sobota, »Murka« Lesce in »Izbira« Ptuj.

Termika

industrijsko in montažno podjetje za izolacije
Ljubljana, Kamniška ul. 25
razglašča prosta delovna mesta:

18 NK delavcev

za proizvodnjo v treh izmenah v obratu Trata in Bodovlje pri Škofji Loki, za določen čas do vključno 31. 12. 1970.

Osební dohodek po pravilniku o delitvi osebnega dohodka. Nastop mogoč takoj ali po dogovoru. Pismene ponudbe pošljite na naslov Termika, obrat Trata pri Škofji Loki v roku 15 dni od dneva objave.

Komisija za razpis delovnega mesta direktorja podjetja

OBRTNIK

Škofja Loka, Blaževa ulica 3

razpisuje delovno mesto
direktorja

Kandidat mora izpolnjevati naslednje pogoje: da je komercialist z višjo strokovno izobrazbo in 8-letno prakso na vodilnem delovnem mestu ali srednjo strokovno izobrazbo z 10-letno prakso na vodilnem delovnem mestu in poznavanje trgovine s kovinsko stroko. Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in dokumentacijo predložite v roku 15 dni od dneva objave v časopisu razpisni komisiji podjetja Obrtnik Škofja Loka, Blaževa ulica 3.

Prevoziško podjetje

Transport Radovljica

vabi k sodelovanju:

avtokleparja

pogoj: kvalificiran avtoklepar in 2 leti delovnih izkušenj,

varilca

pogoj: kvalificiran varilec in 2 leti delovnih izkušenj

Pismene ponudbe s kratkim življenjepisom in z dokazili o strokovni izobrazbi sprejema uprava podjetja v Radovljici, Kosovelova 2

Žitoplet

SENTA,
SKLADIŠČE
KRANJ,

Tavčarjeva 31,
tel. 22-053

Odkupuje vse žitarice - zamenjava žitarice za vse vrste moke Prodaja najkvalitetnejšo moko, krmlino moko koruzo, pšenico, oves, ječmen, pšenični in koruzni zdrob

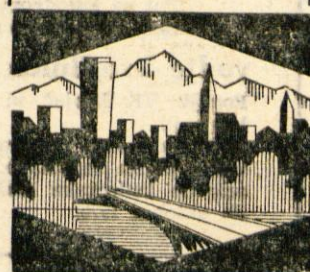
Cene so konkurenčne - skladišče je odprto od 5 do 19. ure in ob sobotah

III. SEJEM

OBRTI

IN OPREME

V KRANJU OD

10. - 19.

X. 1970

Kmetijsko živilski kombinat Kranj

Obveščamo, da bo trgovina kmetijske mehanizacije v Kranju, Cesta JLA 2 (bivši BeksI) od 10. do 19. oktobra 1970 odprta vsak dan tudi ob nedeljah od 8. do 18. ure.

OBRTNIK

Škofja Loka, Blaževa ulica 3

objavlja prosta delovna mesta za:

vajence za naslednje stroke:

za mizarstvo stroko	2 vajenca
za steklarsko stroko	2 vajenca
za parketarstvo stroko	2 vajenca
za pečarsko stroko	2 vajenca

Pogoji: dokončana osnovna šola.

V priučitev za naslednje stroke:

za mizarstvo stroko	2 delovni mesti
za steklarsko stroko	2 delovni mesti
za parketarstvo stroko	2 delovni mesti
za pečarsko stroko	2 delovni mesti

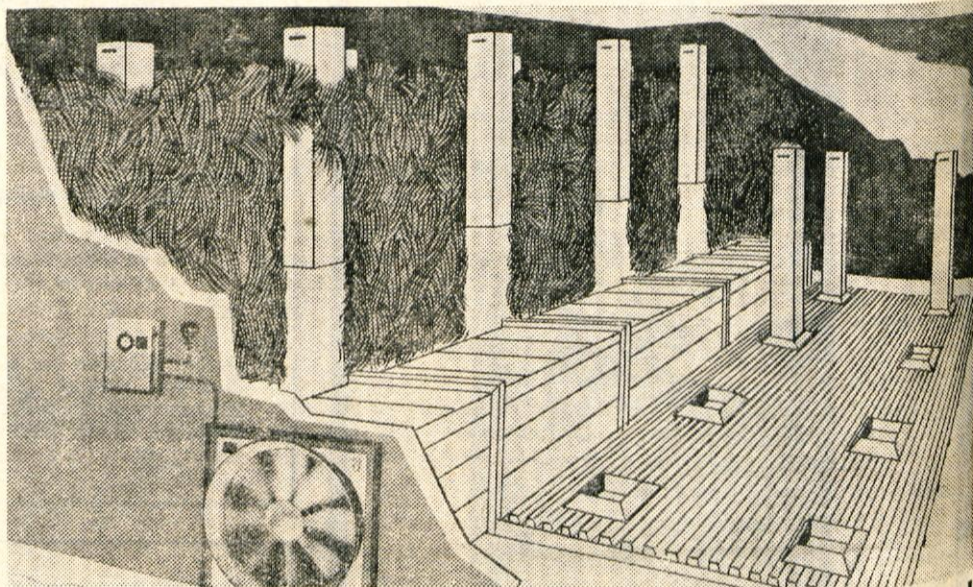
Pogoji: nedokončana osnovna šola. Eventualno lahko v času priučitve dokonča osemletko pri delavski univerzi in preide na poklicno usposabljanje za kvalifikacijo. Praktično delo se šteje v učno dobo.

Polkvalificirane in kvalificirane delavce za naslednje stroke:

1. PK ali KV mizar
2. PK ali KV steklar
3. PK ali KV parketar
4. PK ali KV plastičar
5. PK ali KV pečar — polagalec keramike

Pogoji: pod točko 1. do 5. polkvalificiran delavec ali kvalificiran delavec z dokončano poklicno šolo. Pismene ponudbe z opisom dosejanega dela in dokazili o strokovnosti je treba dostaviti upravi podjetja v roku 30 dni po objavi.

Kmetovalci in ljubitelji cvetja!

Obiščite nas na Obrtniškem sejmu od 10. do 19. 10. 1970 v Kranju. Kupili boste lahko traktorje, traktorske priključke, molzne stroje, motorne žage ter manjše stroje. Ljubitelji cvetja bodo dobili čebulice holandskih cvetlic.

Vse rezervne dele in razne vrste strojev lahko vedno kupite v Kranju, Cesta 1. maja št. 65 (pred Mlekarno Čirče). Informacije po tel. 21-545.

**Za obisk in nakup se priporoča
KZ SLOGA KRANJ**

Konfekcija Mladi rod

Kranj

Pot na kolodvor 2
razglašča delovno mesto

vodje krojilnice

Pogoji: VK krojač in najmanj 3 leta prakse v krojenju

Osebnih dohodkov po pravilniku OD podjetja, stanovanja ni na razpolago. Pismene prijave sprejema splošno kadrovska služba podjetja najkasneje do 19. oktobra 1970.

Projektivno

PODJETJE KRANJ

Cesta JLA 6/1
(nebotičnik)

IZDELUJE
NAČRTE
ZA VSE
VRSTE
GRADENJ

Ekstra — eksport

Simon Prescheren

Tarvisio (Trbiž), telefon 21-37

- radijski sprejemniki za avto blaupunkt
- naprave za centralne kurjave
- gorilniki na olje od 70.000 lir dalje

**Poseben popust za izvoz
Strežemo v slovenščini**

Elektro- tehna

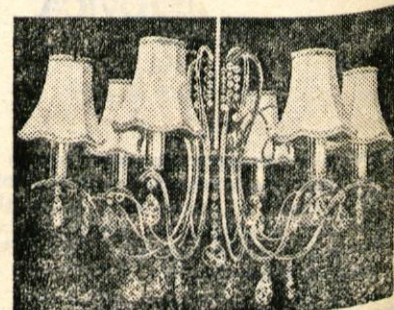
Ljubljana

Obiščite našo poslovalnico v Kranju, Prešernova ul. 9

Velika izbira gospodinskih aparatov, električnih peči, kaminov, TV aparatov, tranzistorjev in radioaparatorov, elektromotorjev, motornih žag in lestencev.

Na zalogi ves instalacijski material

Vse blago lahko kupite na potrošniški kredit.

PRODAM

Prodaj SPALNICO in DNEVNO SOBO v starem stilu. Mede Roza, Strahinj 66, Naklo. Ogled v soboto in nedeljo do 17. ure 4440

Prodaj BANKINE, PUNTE, LATE in nekaj obrezane-ga LESA. Zabnica 1 4466

Prodaj več PRASICEV težkih od 25 do 30 kg in breje SVINJE po izbiri. Vester, Sp. Otok 19, Radovljica 4467

Prodaj nov ELEKTRICNI STROJ za rezanje colskih navojev do R 1-1/4, znamke rems boy. Naslov v oglasnem oddelku 4468

Prodaj mlado brejo KRAVO, raznovrstne PRASICJE, novo DERO (platon) in nove KLOPI. Golc, Višelnica 15, Gorje 4469

Prodaj šest tednov stare PRASICKE. Češnjavec 3, Cerklje 4470

Prodaj skoraj nov PLETILNI STROJ swiss magic. Pintar, Zg. Gorje. Poizve se v trafiki 4471

Prodaj mlado KRAVO, visoko brejo, suhe MACESNO-VE PLOHE in prosto stoječo LOPO 6x3 m. Naslov v oglasnem oddelku 4472

Prodaj kombiniran avstrijski OTROSKI VOZICEK.

Ali že veste, da posluje v KRANJU EKSPRES DELAVNICA za izdelavo vseh vrst KLJUČEV? Popravljamo tudi ključavnice.

Se priporoča Franc Radikovič, Kranj, Jahačev prehod 1

Hladnik Ivan, Mlakarjeva 24, telefon 21-904, Kranj 4473

Prodaj star SIVALNI STROJ singer. šlehta, Skrljavec 1, Kranj 4474

Prodaj dobro ohranjen ELEKTRICNI STEDILNIK gorenje, STEDILNIK na DR-VA goran in sobni KAMIN. Ogled vsak dan od 15. ure dalje. Plajbes Franciška, Križevci 38 4475

Poceni prodaj dobro ohranjen globok italijanski OTROSKI VOZICEK. Pezdirc, Kocjanova 16, Kranj, Kalvarija 4476

Prodaj globok OTROSKI VOZICEK. Kalan Dragica, Kocjanova 18, Kranj 4477

Prodaj dobro ohranjen zimski PLASČ za večjo postavo. Naslov v oglasnem oddelku 4478

Prodaj 550 kg težkega delovnega VOLA. Sp. Senica 6, Medvode 4479

Prodaj KRAVO po teletu in eno leto starega BIKA. Strahinj 65, Naklo 4480

Prodaj prenosno BARAKO v bližini Huj. Naslov v oglasnem oddelku 4481

Prodaj šest OKEN z roletami, zidarske mere 126x180. Zg. Veterno 1, Tržič 4482

Prodaj nov GUMI VOZ. Brce Vinko, Mlaka 1, Radovljica 4433

Po zelo ugodni ceni prodaj avstrijski globok OTROSKI VOZICEK modre barve in sobno LIPO. Kokrica 35, Kranj 4484

Prodaj štiri odlično ohranjene GUME 700x14. Sp. Duplje 56 4485

V Preddvoru prodaj 2500 kg CEMENTA. Naslov v oglasnem oddelku 4486

Prodaj nove GAJBICE. Kokrica 267, cesta na Golnik 4487

Prodaj KRAVO s tretjim teletom. Kuralt Janez, Reteče 23 pri Škofji Loki 4488

Prodaj čisto novo KOLO pony. Podgoršek Stane, Senčur 280 4489

Prodaj pet let staro KOBILCO, šest mesecev starega ZREBETA in motorno KOSILNICO. Komenska Dobrava 12, Komenda 4490

Poceni prodaj PLETILNI STROJ. Ogled pri Bohoriču, Moša Pijade 3, Kranj 4491

Prodaj 6 tednov stare PRASICKE, 150-litrski KOTEL za svinjsko krmo, in 9 mesecev brejo KRAVO, ki bo četrtič teletila. Legat, Selo 33, Žirovnica 4506

Mlado GOVEDO zamenjam za KONJA in ugodno prodaj alfa KOTEL. Mežnarc Stanko, Selo 22, Žirovnica 4507

Prodaj rabljen kombiniran OTROSKI VOZICEK. Gasar Viktor, Nazorjeva 4, Kranj 4492

Prodaj osem mesecev brejo KRAVO ali po izbiri, Srednja Bela 36, Preddvor 4493

Ugodno prodaj PLINSKO PEC colged z električnim vžigom. Zupan Anton, Retnje 15, Tržič 4494

Prodaj devet mesecev brejo KRAVO, ki bo tretjič teletila. Vogljec 49 4495

Prodaj italijansko PLINSKO PEC. Naslov v oglasnem oddelku 4496

Prodaj drobni KROMPIR. Zg. Brnik 75 4497

Zaradi selitve poceni prodaj rabljeno pohištvo: POSTELJE, OMARO (MIZO, STOL — pleteno) KARNISE, krušno MIZO (mentergo), predsobno STENO, železno PEC. Zupan Slavka, Kranj, Prešernova 15 4498

Prodaj BIKA. Sp. Brnik 55, Cerklje 4499

Prodaj nov BOJLER nemške znamke s pretočnim gretjem vode. Naslov v oglasnem oddelku 4500

Prodaj malo rabljeno PEC na olje emo-8. Polica 7, Naklo 4501

KOTLE za ŽGANJEKUHO v vseh izvedbah in velikostih izdeluje najkvalitetneje že prek 40 let KAPELJ V., bakrokotlarstvo, Ljubljana, Aljaževa c. 4, Siška.

Prodaj električni STEDILNIK, 8-litrski električni BOJLER, OMARO za obleko. Koroska 15, Kranj (prvo nadstropje) 4503

Prodaj STROJ za izdelavo strešne opeke folc. Zupan, Trboje 70 4502

Po znižani ceni prodaj TERVOL plošče, 3 cm, za izolacijo tlaka. Vidmar, Staneta Zagarja 48, Kranj 4504

Prodaj semenski KROMPIR igor brez umetnega gnajila. Možjanca 3, Preddvor 4505

Prodaj dvojce novih GA-RAZNIH VRAT iz macesna. Benulič Marko, Cesta talcev 16, Kranj 4539

Prodaj pet mesecev brejo KRAVO, ki bo četrtič teletila. Mohorič Janko, Zg. Benica 56 4540

Prodaj STEDILNIK gorenje na drva, električni KUHALNIK na dve plošči, diatonično HARMONIKO, trikrat glašeno in MOPED na dve prestavi. Britof I, Kranj 4541

KUPIM

Kupim BIKA za rejo. Suha 5, Kranj 4508

Kupim suhe HRASTOVE PLOHE 50 mm. Franc Černilec, Loka 22, Tržič

MOTORNJA VOZILA

Ugodno prodaj NSU 110. Ogled v popoldanskih urah. Moša Pijade 6, stanovanje 10, Kranj 4513

Prodaj AVTO vartburg 1000, letnik 1969 in AVTO ZASTAVA 750, letnik 1969. Rih-taršič Matevž, Bukovica 13, p. Selca 4514

Prodaj MOPED T-13. Strupi, Naklo 124 4515

Ugodno prodaj FIAT 750, letnik 1968. Ogled vsak dan od 15. do 19. ure na naslovu: Cvetka Pajnič, Zg. Gorje — blok 3 4516

Prodaj NSU 1000 L, tip 1967, prevoženih 65.000 km. Naslov v oglasnem oddelku 4517

Prodaj FIAT 750 ali zamenjam za SKODO, letnik 67-68. Glinje 5, Cerklje 4518

Prodaj novejšo KAROSE-RIJO za fiat 750. Skokova 9, Kranj (Stražišče) 4519

Prodaj AVTO DKW F-12. Godešič 54, Skofja Loka 4509

Prodaj vse REZERVNE DELE za fiat 750. Kokrica 4, Kranj 4510

Prodaj MOPED ali zamenjam za smrekove deske. Hrastje 53, Kranj 4511

Ugodno prodaj FIAT 600 D. Savska cesta 2, Kranj 4512

STANOVANJA

Oddaj opremljeno SOBO starejši ženski (upokojenki) ali dijakinjama. Naslov v oglasnem oddelku 4449

Upokojenec z ženo nujno išče neopremljeno SOBO in KUHINJO. Žena pomaga pri varstvu otrok. Kljun Josip, Kropa 32 4520

Oddaj SOBO dvema dijakoma ali dijakinjama. Naslov v oglasnem oddelku

Tomaž Moschitz
Na zalogi imamo švicarske ure
NÉVOIS po tovarniški ceni. Zlato za zobe in druge izdelke iz zlata. Zagotovljena ka-kovost. Priporočamo se.

ZLATARNA — URARNA
Tarvisio — Trbiž
Via Vittorio Veneto 12
(300 m od tržnice)

Lepo STANOVANJE se odda na Gorenjskem, upoko-jencema ali zakoncema brez otrok. Informacije pri Vidmarju, Čirče, Kranj 4522

Opremljeno SOBO v centru mesta oddaj poštemu moškemu za pomoč na vrtu. Kranj, Gregorčičeva 12 4523

POSESTI

Prodaj ZAZIDLJIVO PAR-CELO z izkopom, elektriko in vodo (primerno za vikend) 1 km iz Bleda. Poizve se v nedeljo od 10. do 18. ure. Valant Jože, Bodešče 5, Bled 4524

Kupim HISO (tudi starejšo) od Medvod prek Škofje Loke — Kranja do Podbrez-žij. Ponudbe z opisom in ceno poslati pod »Dostop z avtom« 4525

Kupim ZAZIDLJIVO PAR-CELO v Gorenjah ali Britofu. Plačam takoj. Pismene ponudbe na naslov v oglasnem oddelku 4526

Prodaj BOROV GOZD, dobro zaraščen. Trboje 75. Ogled samo ob nedeljah dopolne 4527

Iščem starejšo ZENSKO za varstvo dveh otrok od 6.30 do 16.30. Oglasite se prosim od ponedeljka dalje. Simenc, Kranj, Valjavčeva 4/I 4530

Iščem ZENSKO za varstvo sedem mesecev starega otroka v dopoldanskem času. Jovič, Valjavčeva 10, Kranj 4531

V Naklem iščem VARSTVO po pet ur dnevno za 10 mesecev starega otroka. Informacije pri Jarču, Kranj, Koroska 15 ali Naklo — nova hiša 4532

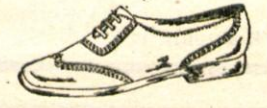
Opravljam zaščitne PREMAZE za vse osebne avto mobile proti koroziji (rji) z guminolom in kozol lakom, garancija. AVTO-PRALNICA Ljubljana, Vodnikova št. 99

Iščem dobre ZIDARJE. Plačam dobro, eventualno dam tudi stanovanje, zajtrk in večerjo. Delo tudi pozimi. Javite se pri Marnu, Cerklje št. 5 4533

ZAPOSLOTITVE

FANTA za priučiitev ali že priučičenega sprejemem. Za hrano in stanovanje poskrbljeno. Zaletel, mizarstvo, Stanežiče 52, Sentvid — Ljubljana 4456

Na III. sejmu obrti in opreme v Kranju vam s POSEBNIM SEJEMSKIM POPUSTOM PRI CENI nudimo ženske in moške čevlje po najnovejši modi.

SE PRIPOROČA KERN STANKO, Kranj, Partizanska c. 5.

KROJASKO VAJENKO sprejemem takoj, po potrebi tudi z oskrbo. Mali Ivan, Letence 4, Golnik 4457

Iščem kakršnokoli ZAPOS-LITEV na domu v popol-danskih urah. Naslov v oglasnem oddelku 4528

Upokojen čevljar išče delo na domu. Sposoben je za vsako čevljarstvo delo. Naslov v oglasnem oddelku

OSTALO

POLAGAM vse vrste PO-DOV, tapisome, kakor tudi vse plastične mase. OBLA-GAM tudi vse vrste stopnic. Novak Mirko, Kranj, Kra-šnova 3 4414

V Drulovki oddajam 300 m² suhega prostora, primerne-ga za SKLADIŠČE. Naslov v oglasnem oddelku 4534

Preključujem besede, da je Danilo Gradišar iz Križev 26 a dne 16. avgusta vodil italijanskega lovca ali lovila. Jekovec Marjan, Žiganja vas 26 4535

PLESNA in BALETNA SOLA KRANJ obvešča obiskovalce tečajev in pionirske plesne šole, da so vaje zaradi sejma obrti in dvorani DIJASKEGA DOMA na ZLA-TEM POLJU ob istih dnevih

PRIREDITVE

GOSTILNA NA JAMI Senčur prireja v soboto ob 19. uri in v nedeljo ob 14. uri ZABAVO s PLESOM. Igra kvartet iz SENCURJA. Vabljeno! 4537

NEDELJSKI MLADINSKI PLES bo v TVD PARTIZAN STRAŽIŠČE 11. oktobra od 17. do 21. ure. Igra povečan ansambel SKARABEJI 4538

nesreče

NEZGODA NA PREHODU ZA PEŠCE

Na Koroški cesti v Kranju je v torek, 6. oktobra, dopoldne voznica osebnega avtomobila nemške registracije Beg Angelika na prehodu za pešce pri Stošičevem spomeniku zadela Ivanko Napokoj, staro 70 let. Napokojeva je bila v nesreči huje ranjena in so jo odpeljali v ljubljansko bolnišnico.

STOPILO PRED TOVORNJAK

Voznik tovornega avtomobila Anton Fink iz Podturna je v torek popoldne na Javorniku zadela 50-letnega Janeza Šturma z Jesenic. Sturm je nenadoma z desne strani prišel na cesto. Voznik se je pešcu umikal v levo, vendar trčenja ni mogel preprečiti. V nesreči huje ranjenega pešca so odpeljali v jeseniško bolnišnico.

ZAVOZIL V BETONSKO OGRAJO

Voznik mopeda Franc Butar z Jesenic je v torek popoldne v križišču Prešernove in Skladiščne ulice prehiteval voznika pony ekspresa. Med prehitevanjem je zapeljal čez križišče naravnost v betonsko ograjo. Mopedist se je ob trčenju v betonsko ograjo hudo ranil in so ga odpeljali v jeseniško bolnišnico.

NEZGODA PRI PREHITEVANJU

Na cesti četrtega reda na Plavškem rovtu se je v torek popoldne pripetila prometna nezgoda vozniku motornega kolesa Antonu Klinarju s Plavškega rovta. Na ravnem delu ceste je začel prehitevati tovornjak, ki ga je vozil Jože Cuznar iz Sela pri Zirovnici. Med prehitevanjem pa je tovornjak nenadoma zavozil v levo in zadela motorista. Motorist je bil v nesreči laže ranjen. Voznik tovornjaka je po nezgodi odpeljal naprej.

PEŠEC UMRL

Na cesti Borisa Kidriča na Jesenicah je v sredo popoldne voznik avtobusa Ignac Glavič z Jesenic zadela 28-letnega Avgustina Bijadera iz Zenice, ki je nenadoma z desne strani stopil na cesto. V nesreči se je pešec tako hudo ranil, da je na kraju nesreče umrl.

AVTOMOBIL ZLETEL S CESTE

V četrtek, 8. oktobra, popoldne se je na cesti med Bledom in Lescami pripetila prometna nezgoda zaradi neprimerne hitrosti. Voznika osebnega avtomobila Božidarja Pristavca iz Kranjske gore je v desnem nepreglednem ovinku začelo zanašati, tako da je trčil v obcestni kamen in ograjo. Avtomobil se je nato še prevrnil 14 metrov pod cesto. V nesreči je bil sopotnik Franc Pretnar iz Zirovnice huje ranjen, sopotnik Janez Odar z Jesenic pa laže. Škode na vozilu je za 15.200 din.

Zahvala

Ob težki izgubi naše ljube mame, stare mame, sestre in tete

Helene Cvenkel roj. Keršič

se iskreno zahvaljujemo vsem sosedom, sorodnikom, prijateljem in znancem, ki ste jo pospremili v tako velikem številu na njeni zadnji poti in ji darovali toliko cvetja ter prispevali v dobrodelne namene. Lepa hvala vsem za ustno ali pismeno izraženo sožalje. Posebno se zahvaljujemo dr. Janku Benediku za dolgoletno lajšanje trpljenja, častiti duhovščini za spremstvo in poslovilne besede, pevskemu zboru za ganljive žalostinke in vsem, ki so nam v teh težkih urah kakorkoli stali ob strani.

Zalujoče družine: Cvenkel, Keršič
in Korenčan

Ljubno, Podbrezje, Naklo, 4. oktobra 1970

Zahvala

Ob nenadomestljivi izgubi našega ljubega moža, skrbnega očeta, starega ata, brata in strica

Alojzija Gorjanca Bančovega ata

se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in vsem, ki so nam ob najtežjih trenutkih stali ob strani, nam na kakršenkoli način pomagali, mu darovali cvetje in ga spremili na njegovi zadnji poti. Posebno zahvalo smo dolžni dr. Hriberniku za pomoč na domu, SZDL, ZB, NOV, RK, vsem gasilcem, posebno društvu iz Vogelj, Lovski družini Senčur, govornikom ob odprtem grobu za poslovilne besede. Lepa hvala č. duhovščini za opravljeni pogrebni obred. Se enkrat vsem prisrčna hvala.

Zalujoči: hčerki Dragica z družino,
Albinca in sin Tonček

Voglje, 6. oktobra 1970

PROJEKTIVNO
PODJETJE KRANJ
razpisuje prosto
delovno mesto

INŽENIRJA —
STATIKA

s prakso.

Nastop službe takoj ali
po dogovoru.

Možnost pridobitve kredita za stanovanjsko gradnjo. Razpis velja do zasedbe delovnega mesta. Pismene ponudbe pošljite na: Projektivno podjetje Kranj, Cesta JLA 6/I.

Požara

V četrtek, 8. oktobra, nekaj po drugi uri popoldne je začel goreti senik last Franca Zaplotnika iz Retenj. S senika se je ogenj razširil še na dva kozolca, ki sta delno pogorela. V seniku je zgorelo 5 ton sena, 4 metri smrekovih in mecesnovih desk ter nekaj orodja. Škode je za 20.000 din. Požar so gasili prostovoljni gasilci iz Tržiča in Križev.

V neposredni bližini hotela Krim na Bledu je v četrtek nekaj po dvanajsti uri začel goreti kozolec. V njem je bilo shranjeno za 3 vozove sena in nekaj orodja. Ugotovili so, da je požar zanetil mladoletnik, potem ko je nepazljivo odvrnil gorečo vžigalico. Požar so pogasili blejski gasilci. Škode je za 10.000 din.

Za večjo varnost kolesarjev in vprežnih vozil v prometu

Zvezni svet za varnost prometa je razpisal 15-dnevno prometno vzgojno akcijo: ZA VEČJO VARNOST KOLESARJEV IN VPREŽNIH VOZIL V PROMETU. Akcija bo izvedena na območju SFRJ od 17. do 30. oktobra 1970.

Namen akcije je:

- seznaniti kolesarje in voznike vprežnih vozil s pravili vožnje v prometu, zlasti vožnje v nočnem času glede na predpisano opremo koles in vprežnih vozil s svetlobnimi telesi;
- tolmačiti jim pravice, dolžnosti in pravilno vedenje v cestnem prometu v skladu z določili temeljnega zakona o varnosti cestnega prometa in pravilnika o napravah in opremi za vozila v cestnem prometu;
- izvajati kontrolo tehnične opreme koles in vprežnih vozil za vožnjo podnevi in ponoči ter nadzirati spoštovanje prometnih predpisov.

Akcijo bodo izvajale občinske komisije za varnost v cestnem prometu v sodelovanju s postajami milice, avtomoto društvi, s komisijami za varnost prometa in z varnostnimi tehniki v delovnih organizacijah, z osnovnimi šolami in drugimi za prometno varnost zainteresiranimi ustanovami.

V ta namen je bil 6. oktobra 1970 v KRANJU že prvi posvet zastopnikov občinskih komisij za varnost v cestnem prometu in komandirjev postaj milice za območje gorenjskih občin, na katerem je bil izdelan program izvajanja akcije.

M. Možgon

Upravni odbor sklada za pospeševanje zasebne kmetijske proizvodnje pri skupščini občine Kranj

razpisuje

pogoje za najemanje kreditov za razvoj zasebne kmetijske proizvodnje na območju občine Kranj.

1. Pravico do kredita iz sklada za pospeševanje zasebne kmetijske proizvodnje ima vsak zasebni kmetovalec — kooperant zadruga pod pogojem, da porabi sredstva za razvoj zasebne tržne kmetijske proizvodnje.
2. Kredit se daje za:
  - nakup molznih naprav in opreme v mlekarnicah
  - nakup rodovniške plemenske živine
3. Kredite do vrednosti 20.000 din se daje za dobo 5 let s 3% obrestno mero in s pogojem 50% lastne udeležbe predračunske vrednosti.
4. Interesenti, ki žele najeti kredit iz sklada, morajo prošnji priložiti naslednjo dokumentacijo:
  - za nakup molznih naprav in opreme v mlekarnicah: predvideno predračunsko vrednost po lastni presoji;
  - za nakup rodovniške plemenske živine pa navesti število glav, pasmo in pasemsko področje nabave.
5. Prednost pri najemanju kreditov imajo večji tržni proizvajalci mleka.
6. Prošnja in dokumentacija morajo interesenti vložiti na oddelku za gospodarstvo skupščine občine Kranj v 30 DNEH PO TEM RAZPISU.
7. Krediti se bodo obravnavali in odobraval po predloženi dokumentaciji, sredstva pa izplačevala po predloženih fakturah nabave.
8. Podrobnejša navodila o pogojih daje kmetijski referent oddelka za gospodarstvo skupščine občine Kranj.

Predsednik
upravnega odbora sklada za pospeševanje zasebne kmetijske proizvodnje
CIRIL DOLENC, l. r.

Pogovor tedna **Peter Didić:** Kapitan ne sme zapus- titi ladje, ki tone

Ze v tradiciji je, da v prvem nastopu novi zvezni ligaš do- živi razočaranje. To so letos na svoji koži občutili tudi vater- polisti kranjskega Triglava, ki so v letošnji I. zvezni vater- polski ligi doživeli krst in z bero štirih točk zapustili družbo najboljših. Njihovega trenerja ne bomo predstavljali, saj je bil že večkrat gost naše rubrike. Tudi njega je prizadel ne- uspeh. Nič kaj lahko ni stekel najin pogovor.

Toda vseeno je začel: »Pred štartom v ligi smo računali, da se bomo v njej tudi obdržali. Račun pa je pokazal drugače. Po kvaliteti posameznih igralcev in pripravljenosti bi lahko ostali. Neizkušnost je glavni razlog našega neuspeha. Upanje na obstanek smo pokopali že v srečanjih z neposrednimi tekme- ci v domačem bazenu. Tudi sodniki nam niso bili naklonjeni. O tem so se lahko prepričali sami gledalci, ki so bo- drili naše moštvo.«

● Slovo od lige je velik moralen udarec. Kaj mislite o naslednji sezoni?

»Vsi igralci, ki so doživeli ta neuspeh so obljubili, da bodo tudi v naslednji sezoni ostali zvesti svojemu klubu. Resno bodo trenirali in pripravili se, da bodo drugo leto spet v elitni skupini. To je tudi dolg kranjskih vaterpolistov svo- jim zvestim navijačem. Ni bojzani, da bi nas ta neuspeh pokopal in bi vaterpolo v Kranju doživel svoj konec.«

● Kako je bilo na dalmatinski turneji?

»V vseh šestih tekmah smo doživeli poraze. Lahko bi rekel, da je to neuspeh. Če pa pogledamo, s kakšnimi težavami smo se borili pred odhodom, oziroma z rezultati v Kotoru, Hercegovnem in Splitu, smo lahko več kot zadovoljni. Pet standardnih igralcev je ostalo doma. Priliko, da pokazeta svojo vrednost, sta imela pionirja Švarc in Malavašič. Doka- zala sta, da se ni treba bati za kvaliteto dobrih igralcev.«

● Kateri igralci so bili najboljši na turneji?

»Po borbenosti zasluži pohvalo celotna ekipa. Na nekaterih tekmah sta zablestela Balderman in Šorli, medtem ko so na vseh tekmah igro držali v rokah J. Rebolj, Mohorič in Na- dižar.«

Na koncu pogovora sem »Peru« postavil še vprašanje, čes- koliko je resnice, da bo spet treniral splitski Jadran?

Pero se je nasmehnil in odvrnil: »Res, bil sem že trener Jadrana v letih 1957-60. Takrat je dvakrat osvojil naslov državnega prvaka. Zelja Splitčanov je, da bi se ponovno vrnil v rodno mesto pod Marjanom. Toda kljub ugodnim finančnim pogojem bom ostal zvest Triglavu in ostal v Kranju. Kapitan ne sme zapustiti ladje, ki tone.«

Veliki dolg so si nakopali na pleča kranjski vaterpolisti. Upajmo, da ga bodo zmogli. Na svidenje spet v I. zvezni ligi. 1972.
D. Humer

Gorenjska rokometna liga V vodstvu Jesenice

V petem kolu gorenjske rokometne lige so pripravili pre- senečenje igralci Alples, ki so v derbiju premagali v gosteh ekipo Seširja. V vodstvo pa so prešli Jeseničani, ki so v go- steh odpravili Kranjsko goro. Sava je dobila tekmo s Kr- njem B z 10:0, ker je v slednji nastopil igralec Arh, ki še nima pravice nastopa v tej ekipi.

Rezultati: Sešir : Alples 13:14, Radovljica : Križe B 26:18, Kranjska gora : Jesenice 11:22, Kranj B : Sava 0:10, Žabnica : Tržič B 10:17, Jesenice : Radovljica 21:16 (zaostala tekma).

Rezultatov druge gorenjske lige še nismo prejeli; popraviti pa moramo rezultat tekme iz preteklega kola. Besnica je nam- reč premagala Krvavec z 20:18.

Lestvica:	Jesenice	Alples	Sešir	Sava	Radovljica	Kranj B	Tržič B	Križe B	Kr. gora	Žabnica
	5	5	4	2	2	2	1	1	1	0
	0	0	0	1	2	0	1	1	0	0
	81:45	84:50	89:52	51:57	71:70	65:80	64:77	85:90	76:77	50:94
	10	10	8	5	5	4	3	3	2	0

Franc Peternel - dvakratni državni prvak

Preteklo nedeljo se je v Zagrebu končalo državno prvenstvo v streljanju s pi- štolami. Med slovenskimi strelci je bil najuspešnejši Kranjčan Franc Peternel, ki je kar v dveh disciplinah osvojil najvišje mesto v državi. Zmagal je s hitro- strelno pištolo in z revolver- jem velikega kalibra. Doseže- na rezultata sta sicer nekoli- ko manjša od njegovih pri- čakovanj, vendar je z uspe- hom zadovoljen. Njegova ve- lika želja ob tem je, da bi tudi v Kranju končno dobili prepotrebno avtomatsko na- pravo za streljanje s pišto- lami. Upamo, da se mu bo ta želja kmalu uresničila, saj je s svojimi dosežki že navdušil nekaj kranjskih strelcev, da so začeli skupaj z njim vaditi na tem orožju.

Rezultati: hitrostna pištola: 1. Peternel — Kranj — 574 krogov od 600 možnih, 2. Di- mič — Ljubljana — 550, re- volver velikega kalibra: 1. Peternel — Kranj — 574, 2. Pokopčič — Sl. Brod — 568.

B. Malovrh

Atletski miting na Je- senicah

Jesenice — Danes bo na Je- senicah tekmovanje za naj- hitrejšega tekača — pionirja ali pionirko. Pokrovitelj tek- movanja je tovarniška kon- ferenca ZMS iz Železarn. Za- četek prireditve je ob 9. uri na stadionu pod Mežakljo. Ob tem tekmovanju bodo tu- di organizirali atletski mi- ting atletskega kluba z Jese- nic.

zf

Led na drsališču

Jesenice — Nova hokejska sezona se bo vsak čas začela. Verjetno bo ledena ploskev nared že danes zvečer. Letoš- nje državno prvenstvo pa se bo začelo čez teden dni, in sicer 17. oktobra s tekmo Kranjska gora : Beograd, na- slednji dan bo prvenstvena tekma med Jesenicami in Olimpijo, 20. oktobra in 2. novembra pa bosta tekmi, ki sodita v okvir tekmovanja za evropski pokal Jesenice : Krakra. Bolgarski prvak se je odločil, da bo tudi povrat- na tekma na Jesenicah.

zf

Gorenjska nogometna liga Pet kandidatov za prvaka

Tekmovanje v gorenjski nogometni ligi je iz kola v kolo zanimivejše. V minulem kolu so napravili presenečenje nogo- metasi iz Naklega, ki so v Železnikih premagali domači Alp- les.

Rezultati: Trboje — Podbrezje 12:1, Lesce Senčur 3:2, Pre- doslje : Kranj 1:2, Jesenice : Kropa 5:1, Alples : Naklo 0:3.

Lestvica:

Jesenice	5	4	1	0	22:5	9
Senčur	5	4	0	1	36:5	8
Lesce	6	4	0	2	25:9	8
Alples	6	4	0	2	26:15	8
Naklo	6	4	0	2	16:13	8
Kranj	5	3	1	1	21:8	7
Trboje	6	2	3	1	23:11	7
Kropa	6	0	2	4	12:31	2
Preddvor	5	1	0	4	9:29	2
Podbrezje	5	0	1	4	7:45	1
Predoslje	5	0	0	5	7:33	0

Mladinci pa so zabeležili naslednje rezultate: Jesenice : LTH 10:0, Kranj : Triglav 1:1.

Lestvica:

Triglav	5	4	1	0	11:2	9
Jesenice	5	4	0	1	19:6	8
Kranj	5	1	2	2	7:10	4
LTH	5	1	1	3	8:18	3
Tržič	4	0	0	4	2:11	0

Pionirji pa imajo za seboj že 10 kol in so se v tem kolu posamezna srečanja končala takole: Trboje : Podbrezje 4:2, Alples : Naklo 1:6, Lesce : Senčur 3:1, Tržič : Jesenice 0:1, Kranj A : Triglav A 0:2, LTH : Kranj B 0:3, Triglav B : Pre- doslje 2:1.

Lestvica:

Triglav A	9	9	0	0	41:5	18
Trboje	9	7	0	2	35:11	14
Lesce	9	7	0	2	21:17	14
Kranj A	8	5	1	2	20:11	11
Senčur	8	3	2	3	24:30	8
Naklo	9	3	1	5	28:37	7
Jesenice	8	3	1	4	12:15	7
LTH	9	3	1	5	14:24	7
Podbrezje	9	2	3	4	21:32	7
Predoslje	8	2	0	6	14:19	4
Alples	8	0	1	7	4:36	1
Tržič	8	0	0	8	1:54	0

P. Novak

Ljubljanska conska rokometna liga — moški

V Križah derbi Dupljam

Sedmo kolo v ljubljanski conski rokometni ligi je prineslo nekaj nepričakovanih rezultatov. Gorenjski derbi v Križah je bil izredno razburljiv. Srečanje pa so odločili v svojo korist igralci iz Dupelj. Junak tekme je bil vsekakor vratar Dupelj Rakovec.

Rezultati: Križe : Duplje 11:12, Kranj : Krmelj 33:14, Med- vode : Hrastnik 11:33, Zagorje : Mokerc 20:14, Olimpija : Sev- nica 13:12.

V ženski conski ligi pa so bili zabeleženi naslednji izidi: Kamnik : Sava 10:9, Kranj : Alples B 17:8, Borec : Sešir 10:10, Olimpija B : Slovan B 4:13, Steklar B : Usnjar 4:15.

Lestvica — ženske:

Slovan B	5	5	0	0	70:36	10
Kamnik	5	4	0	1	73:53	8
Borec	5	3	1	1	85:51	7
Sava	5	3	0	2	59:40	6
Usnjar	5	3	0	2	67:48	6
Kranj	5	3	0	2	59:54	6
Steklar B	5	2	0	3	45:56	4
Olimpija B	5	1	0	4	40:60	2
Sešir	5	0	1	4	42:75	1
Alples B	5	0	0	5	23:119	0

J. Kuhar

1 vprašanje 3 odgovori

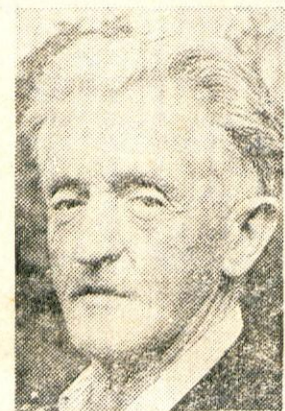
Že nekaj časa se v kranjski občini pripravljajo gradnja doma upokojencev. Znano je, da je med upokojenci kar lepo število takih, ki nimajo stanovanja in še v visoki starosti čakajo nanj, čeprav ne bi imeli moči in sredstev za njegovo vzdrževanje, da o samotnih dnevih niti ne govorimo. Povprašali smo tri upokojence, kaj menijo o predvideni gradnji doma z 80 ležišči in kakšne stanovanjske težave imajo sami, če jih seveda imajo.

poiskati. Ne bi mogla ravno reči, da si upokojeni ljudje žele stanovati skupaj v domu. Nekateri so za to, drugi spet ne. Nekateri se tudi ne morejo ločiti od svojega imetja, ki pa ga je nemogoče stlačiti v eno sobo in še to potem deliti s sostanovalcem. Ljudje smo pač različni in ne mislijo in ne žele vsi enako.

Franjo Cerar, predsednik društva upokojencev v Kranju: »Upam, da se bo dom upokojencev, za katerega si že dlje časa prizadevamo, začel graditi spomladi drugo leto. Komisija za reševanje stanovanjskih potreb upokojencev in invalidov pri občinskem odboru društva upokojencev je pred kratkim sprejela sklep o dotaciji 430 milijonov starih dinarjev za gradnjo doma upokojencev. Sicer pa je investitor skupščina občine Kranj. Po sprejetju tega sklepa upam, da ne bo več nobenih ovir, da ne bi bili glavni načrti za gradnjo izdelani v začetku drugega leta. Dom upokojencev bo stal na Planini pri Kranju. To bo predvidoma dvonadstropna stavba s 125 posteljami in celotno zdravstveno in drugo oskrbo, ki je potrebna starejšim ljudem.«

L. M.

Ster Jernej, star 66 let: »Veseliло me bo, če bo enkrat res prišlo do gradnje doma upokojencev. Govorice o tem krožijo že nekaj časa. Kolikor sem jaz že slišal o tem, ni veliko. Menda načrti za gradnjo še niso odobreni ali kaj. Sam imam tudi pretesno stanovanje in že nekaj časa čakam, da se bom z družino preselil v večje. Če bi bil sam, potem bi se gotovo odločil za dom upokojencev kot — vsaj mislim — večina takih, ki sami stanujejo. Nihče se ne odloči za dom oskrbovanec.«

Dagarin Antonija, stara 65 let: »Že nekaj let čakam na stanovanje, ker mi je sedanji stanodajalec odpovedal. Mislim, da je prav, če zgrade dom za upokojence, saj bi tisti, ki nimajo nikogar, da bi skrbel zanje, našli prijetno bivanje. Zame poskrbi hčerka, kadar jo seveda potrebujem. Drugače pa raje živim sama. Rada pa bi dobila stanovanje ali garsonjero v bližini hčerkinega stanovanja. Saj veste, star človek vedno potrebuje nego in sama si v bolnišnici res ne bi mogla dosti pomagati. Malo je sicer samotno, če je človek sam, vendar pa si tudi družbe ni tako težko

ŽK
dnevno
sveže
specialitete
DELIKATESA
ŽVILA
KRANJ

Naročniki
in bralci Glasa!

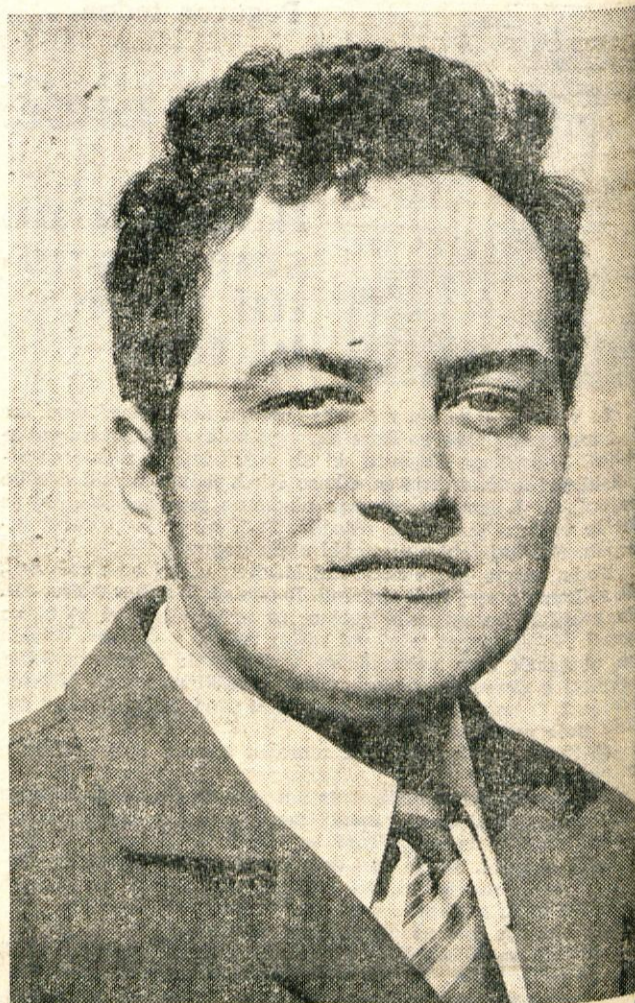
Pripravljamo
**nagradno
žrebanje**

Več o tem boste
lahko brali
v naslednjih
številkah.

Zamudniki
pohitite
s plačilom
naročnine

**TUDI
TO SE
ZGODI**

Pred kratkim smo v uredništvo prejeli razpis neke delovne organizacije, da bi ga objavili v našem časopisu. Razpisali so delovno mesto direktorja. Do tu je vse v redu, zakaj podobne razpise dobivamo in objavljamo vsak teden. Zbodi pa nas je sicer močno prečrtana vrstica »Razpis je formalen« ali po domače povedano: direktorja že imajo in objavljajo razpis le zaradi zakona. Priporočamo, da drugič tajnice ali kdorkoli že podobne razpise prepisejo in ne samo, prečrtajo vrsto. Kar pa je »formalno«, naj obdržijo zase.

Franc Ravnikar je po rodu Dolenjec. Že štiri leta pa na Gorenjskem v zavodu Frana Milčinskega v Smledniku poučuje slovenski jezik. V zavodu vzgajajo mladino v starosti od 10—15 let z vedenjskimi in osebnostnimi motnjami. Tu se je Ravnikar zaposlil takoj po maturi na ljubljanskem učiteljsišču.

»Delo v zavodu nikakor ni lahko, saj prihajajo v zavod otroci iz vseh koncev in krajev Gorenjske, iz vasi in mest, največkrat iz neurejenih domov in z različnim šolskim znanjem. Prihajajo vse leto. Z vsakim je potrebno veliko dela in prizadevanja, da se vključi v razred in tam uspešno dela. Otroke razdelimo po skupinah. S tem skušamo organizirati nekakšne družine, čeprav imamo precej težav, predvsem zaradi neprimernih prostorov. Tako sem poleg učitelja še vzgojitelj v svoji skupini, največkrat tudi ob nedeljah in praznikih. Počitnic v zavodu skoraj ne poznamo, saj marsikateri otrok zaradi neurejenih domačih razmer ali kakih drugih vzrokov ne more domov.«

Čeprav slavistov primanjkuje in bi Franc Ravnikar lahko dobil službo v mestu, bo ostal v zavodu. Vzljubil je otroke, ki so potrebni družbene skrbi.

L. Bogataj

Tekmovanje harmonikarjev na Pokljuki

Pod pokroviteljstvom odbora Prešernove brigade in hotelov Ljubljana Transport na Bledu, bo kulturno umetniško društvo Gorjuše jutri dopoldne pri gostišču Ob tabornem ognju na Goreljeku pripravilo tekmovanje harmonikarjev. To bo tretje takšno tekmovanje, s katerim želi prireditelj rešiti pozabe naše stare narodne in partizanske pesmi. Za letošnje tekmovanje se je prijavilo okrog 40 harmonikarjev, starejših od 45 let.